

**A Bodrogzug és Bodrog hullámtere (HUBN20071)
kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési
terület Natura 2000 fenntartási terve**

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság megbízásából készítette a
Zempléni Ökotúra Egyesület
Sátoraljaújhely, 2015

Szakmai koordinátor

Zsolyomi Tamás

Farkas Tünde

Közreműködő szakértők

Barati Sándor

Demeter Zoltán

dr. Estók Péter

Kalmár Zsuzsanna

dr. Kiss Béla

Korompai Tamás

Ludányi Mercédesz

dr. Málnás Kristóf

dr. Müller Zoltán

Szatmári Lajos

Takács Attila

A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapotfelmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I.	Natura 2000 fenntartási terv	5
1.	<i>A terület azonosító adatai</i>	6
1.1.	Név	6
1.2.	Azonosító kód	6
1.3.	Kiterjedés	6
1.4.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.4.1.	<i>Jelölő élőhelyek</i>	6
1.4.2.	<i>Jelölő fajok</i>	6
1.5.	Érintett települések	7
1.6.	Egyéb védettségi kategóriák	7
1.7.	Tervezési és egyéb előírások	8
1.7.1.	<i>Természetvédelmi kezelési terv</i>	8
1.7.2.	<i>Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)</i>	8
1.7.3.	<i>Körzeti erdőtervek és üzemtervek</i>	9
1.7.4.	<i>Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek</i>	9
1.7.5.	<i>Halgazdálkodási tervek</i>	9
1.7.6.	<i>Vízgyűjtő-gazdálkodási terv</i>	9
2.	<i>Veszélyeztető tényezők</i>	10
3.	<i>Kezelési feladatok meghatározása</i>	13
3.1.	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	13
3.1.1.	<i>Fő célkitűzések</i>	13
3.1.2.	<i>További célok</i>	13
3.2.	Kezelési javaslatok	14
3.2.1.	<i>Élőhelyek kezelése</i>	14
3.2.2.	<i>Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés</i>	55
3.2.3.	<i>Fajvédelmi intézkedések</i>	55
3.2.4.	<i>Kutatás, monitorozás</i>	55
3.2.5.	<i>Mellékletek</i>	56
3.3.	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	86
3.3.1.	<i>Agrártámogatások</i>	86
3.3.2.	<i>Pályázatok</i>	88
3.3.3.	<i>Egyéb</i>	89
3.4.	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	89
3.4.1.	<i>Felhasznált kommunikációs eszközök</i>	89
3.4.2.	<i>A kommunikáció címzettjei</i>	89
3.4.3.	<i>Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel</i>	90
II.	A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció	92
1.	<i>A tervezési terület alapállapot jellemzése</i>	93
1.1.	Környezeti adottságok	93
1.1.1.	<i>Éghajlati adottságok</i>	93
1.1.2.	<i>Vízrajzi adottságok</i>	93

1.1.3. Talajtani adottságok.....	94
1.2. Természeti adottságok	94
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek	96
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok.....	107
1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	107
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok.....	144
1.3. Területhasználat.....	147
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás	147
1.3.2. Területhasználat és kezelés	148
2. Felhasznált irodalom	158
3. Térképek	159

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Bodrogzug és Bodrog hullámtere kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület
-----------------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20071
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	7371,5600
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

(kiemelt jelentőségű élőhely*)

3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák

6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

1.4.2. Jelölő fajok

(kiemelt jelentőségű faj*)

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*)

Apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*)

Tompa folyamikagyló (*Unio crassus*)

Dunai gőte (*Triturus dobrogicus*)

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Balin (*Aspius aspius*)

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)

Széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

Törpecsík (*Sabanejewia aurata*)

Vágó csík (*Cobitis taenia*)

Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

Európai vidra (*Lutra lutra*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Bodrogkeresztúr	Borsod-Abaúj-Zemplén	1581,1845	21,45	52,93
Bodrogkisfalud	Borsod-Abaúj-Zemplén	725,4380	9,84	49,42
Bodrogolaszi	Borsod-Abaúj-Zemplén	214,4970	2,91	10,40
Olaszliszka	Borsod-Abaúj-Zemplén	1727,1258	23,43	43,74
Sárazsadány	Borsod-Abaúj-Zemplén	477,7702	6,48	31,21
Sárospatak	Borsod-Abaúj-Zemplén	649,1342	8,81	4,71
Szegi	Borsod-Abaúj-Zemplén	396,8261	5,38	43,83
Szegilong	Borsod-Abaúj-Zemplén	13,2786	0,18	1,92
Tokaj	Borsod-Abaúj-Zemplén	477,3005	6,47	16,93
Vámosújfalú	Borsod-Abaúj-Zemplén	517,0540	7,01	48,62
Viss	Borsod-Abaúj-Zemplén	324,3382	4,40	23,33
Zalkod	Borsod-Abaúj-Zemplén	267,5452	3,63	26,22
Összesen:		7371,56	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Világörökség terület		Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj	88135,2	5/2012. (II. 7.) NEFMI rendelet
Nemzetközi jelentőségű terület		Tokaj-Bodrogzug Ramsari terület	3782	1993. évi XLII. törvény
Nemzetközi jelentőségű terület	HUBN10001	Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz Különleges Madárvédelmi Terület	19911,88	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Országos jelentőségű védett természeti terület	183/TK/86	Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi körzet	5058	165/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a TBTK fenntartásáról
Országos ökológiai hálózat	-	magterület	7226,15	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
		ökológiai folyosó puffer övezet	14,97	
		Összesen:	7,87	
			7249	

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzetre vonatkozóan készült természetvédelmi kezelési terv, de jogszabályi kihirdetése még nem történt meg.

1.7.2. Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)

Település	Típus	Határozatszám
Bodrogkeresztúr	Településszerkezeti terv	26/2004. (II.23.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2004. (II.24.) rendelet
Bodrogkisfalud	Településfejlesztési koncepció	54/1999. (X.26.) határozat
	Településszerkezeti terv	21/2001. (IV.24.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2001. (IV.24.) rendelet
Bodrogolaszi	Településszerkezeti terv	19/2003. (IV.02.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2003. (IV.05.) rendelet
Olaszliszka	Településfejlesztési koncepció	16/2001. (VII.09.) határozat
	Szabályozási terv és helyi építési szabályzat	4/2003. (IX. 17.) rendelet
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	6/2003. (IX.17.) rendelet
Sárazsadány	Településfejlesztési koncepció	30/2001. (VII.09.) határozat
	Településszerkezeti terv	99/2003. (IX.17.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	14/2003. (IX.29.) rendelet
Sárospatak	Településfejlesztési koncepció - 2010	11.200/169/2010. (VI. 25.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	12/2002 (VII.04.) rendelet
Szegi	Nincs rendezési terv és egyéb településrendezési eszköz a kataszterben.	
Szegilong	Nincs rendezési terv és egyéb településrendezési eszköz a kataszterben.	
Tokaj	Településfejlesztési koncepció	171/03. (IX.24.) határozat
	Településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv	184/2003 (X.09.) határozat
Vámosújfalú	Településfejlesztési koncepció	29/2001 (VII.09.) határozat
	Településszerkezeti terv	65/2003. (IX.17.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	15/2003. (IX.17.) rendelet
Viss	Településfejlesztési koncepció	10/2003. (II.13.) határozat
	Településszerkezeti terv	31/2004. (VIII.03.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	9/2004. (VIII.03.) rendelet
Zalkod	Településfejlesztési koncepció	34/2002. (VIII. 30.) határozat
	Településszerkezeti terv	27/2003. (V. 28.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	7/2003. (V. 28.) rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha)	Erdőtervezés éve
Bodrogköz Erdőtervezési Körzet	Olaszliszka, Sáradsadány, Vámosújfal, Viss, Zalkod	679,7638	2014
Sárospataki Erdőtervezési Körzet	Bodrogolaszi, Sárospatak	124,3123	2014
Szerencsi Erdőtervezési Körzet	Bodrogkeresztúr, Szegi, Tokaj	270,6959	2014

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

Tiszamenti átmeneti vadgazdálkodási körzet körzeti vadgazdálkodási terve
658910 FTVK üzemterve
659110 FTVK üzemterve
Sárospataki Kossuth VT üzemterve

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési terület vízterein az alábbi szervezetek és magánszemélyek rendelkeznek halászati jogosultsággal:

- Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság: Fekete-tó (Bodrogzug)
- Északerdő Zrt.: Tolcsa-patak (0-2 fkm)
- Észak-Magyarországi Horgász Egyesület: Törökér-csatorna
- Kontrás Miklós: Pap-tó, Közép-tó, Hosszú-tó
- Szabolcsi Halászati KFT: Áres tó (Bodrogzug), Bodroghalászi holtágak (Svábszögi, Hosszúréti, Szöllőskei), Bodrog folyó (Sárospataki hídtól torkolatig)
- Tiszavirág Halászati Szövetkezet: Zsaró-ér, Kapitány-tó
- Viss Önkormányzat: Viss-i holtág

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A terület a 2-4 Bodrogköz és a 2-5 Tokaj-hegyalja vízgyűjtő-gazdálkodási alegységekhez tartozik.

Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI) 1012 Budapest, Márvány utca 1/c-d és az Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 3525 Miskolc, Vörösmarty M. u. 77.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	L	1	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
A03.03	kaszálás felhagyása/hiánya	M	25	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét (6440), Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
A04.02.05	alullegeltetés vegyes háziállat állománnyal	M	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	L	2	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)
B01.01	fásítás őshonos fajokkal	M	25	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
B01.02	fásítás idegenhonos fajokkal	H	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
B02	erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)	L	1	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)
B02.01.02	erdőfelújítás idegenhonos fajokkal	L	5	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*)
B07	egyéb erdészeti tevékenység (tarvágás)	L	<1	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*)
F02.01.01	varsázás	L	1	Európai vidra (<i>Lutra lutra</i>), eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)
G01.01	sporthajózás	L	2	Európai vidra (<i>Lutra lutra</i>), eurázsiai hód

				(<i>Castor fiber</i>)
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	L	1	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
G05.11	közúti ütközésből eredő sérülés vagy pusztulás	L	<1	Európai vidra (<i>Lutra lutra</i>)
H01	felszíni vizek szennyezése	L	1-2	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai göte (<i>Triturus dobrogicus</i>), Balin (<i>Aspius aspius</i>), Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>), Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>)
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	50	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)(6510), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai(6430), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>)
I02	problémát jelentő őshonos fajok	M	5	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160)
J01.01	leégés	L	4-5	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)(6510), Síkságok és a hegyvidéktől a

				magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai(6430)
J02.03.01	nagy léptékű vízelvezetés	L	2	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai göte (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)
J02.04.02	árvíz hiánya	H	80	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai(6430), Széles tavicsíkbugár (<i>Graphoderus bilineatus</i>), Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai göte (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)
J03.01	tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	M	15	Apró fillérsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>)
K01.02	eliszapolódás, feliszapolódás	M	15	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160)
K01.03	kiszáradás	M	2-3	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160), Széles tavicsíkbugár (<i>Graphoderus bilineatus</i>), Apró fillérsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai göte (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)
K02.01	fajösszetétel változás, szukcesszió	H	40	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét

				(<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)(6510), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai(6430)
K02.02	szerves anyag felhalmozódás a	M	15	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai gőte (<i>Triturus dobrogicus</i>), Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)
K02.03	eutrofizáció (természetes)	M	15	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel(3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák(3160)
M01.01	hőmérsékletvál tozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságána k növekedése)	L	<1	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

3.1.1. Fő célkitűzések

Általános célkitűzés: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, helyreállítása:

- *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei 6440
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) 91E0
- nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
- csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- széles tavicsíkbagár (*Graphoderus bilineatus*).

3.1.2. További célok

- Az ártéri mocsárrétek fennmaradását az időszakos vízállástól függően évenként legalább egyszer történő kaszálással, illetve szakaszoló, vagy pásztorló legeltetéssel szükséges biztosítani. A kaszálóréteken megjelenő özönnövény fajok eltávolítandók, cserjésedés esetén a megjelenő fásszárúak is. A degradálódott foltokon az özönnövényeket (pl. gyalogakác) visszaszorításával szükséges az állapotukat javítani.

- A puhafás ligeterdők esetében a zavartalanság biztosítása mellett az élőhelyen esetlegesen megjelenő inváziós fásszárú növények (*Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítandók. A puhafás ligeterdők területarányát a nemesnyaras állományok rovására növelni szükséges. Meglevő ligeterdők helyén a továbbiakban idegenhonos állományok nem alakíthatók ki. Tarvágás helyett mindenütt szálaló jellegű gazdálkodás (szálalás, szálalóvágás) végezhető.
- Minden jelentősebb épületlakó denevértőlóvia esetében szükséges a szálláshelyek zavartalanságának biztosítása a és a kedvező adottságok (pl. megfelelő méretű berepülőnyílások, héjazat) fenntartása. Szaporodási időszakban minden jelentősebb épületlakó denevértőlóvia esetében az épületek díszkivilágítása mellőzendő. A lehető legnagyobb számban meghagyandók az erdőkben a denevérek számára alkalmas odvas fák. A denevérek táplálékául szolgáló szúnyogok irtása mellőzendő.
- A széles tavicsíkbogár állományának megőrzése céljából szükséges fenntartani a tiszta vizű holtmedrek és azok vegetációjának zavartalanságát, biztosítani kell az átöblítő hatású árvizek számára a tavak szabad átjárhatóságát. A prioritás fajok esetében szükséges az állományok változásának monitorozása.

3.2. Kezelési javaslatok

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) a fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalatás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A kezelési egységek lehatárolása az egyes azonos kezelést igénylő élőhelyek (Á-NÉR szerinti elkülönítés) összevonásával jött létre. Így egy egységben tárgyaljuk a kaszálótétek és mocsárrétek területét; a mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások területét; a rekettyefüzes cserjéseket; a gyalogakácosokat, a szántók és gyümölcsösök területét; a keményfás ligeterdő jellegű tölgyeseket; a puhafás ligeterdőket; a fasorokat és facsoportokat; a tájidegen és jellegtelen erdőket; a víztesteket; a roncsterületek és lakott területek területét. A vonatkozó térkép a 3.2.5. fejezetben található. A fenntartási terv javaslatait a Világörökségi Kezelési Tervvel összhangban kell alkalmazni, hiszen minden előírás és javaslat szükséges a világörökség helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is.

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

- A területen bányatelek nem fektethető, valamint bányanyitás nem támogatható.
- A területen utak nyomvonalát lehetőség szerint a Natura 2000 területen kívülre, vagy meglévő utak nyomvonalára lehet tervezni, de minden esetben a nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetni szükséges.

- Új közlekedési létesítmények, illetve olyan vonalas létesítmények kiépítése, melyek a jelölő élőhelyek károsodását okozzák nem tervezhetők.
- Robbanómotoros gépjárművel végzett technikai sporttevékenység nem végezhető.
- A terület a jelzett turistautakon és az erdészeti utakon gyalogosan szabadon látogatható. (Kivéve: Az egyes fajok élő- és fészkelőhelyeinek látogatását a természetvédelmi kezelő időszakosan korlátozhatja).
- Vízitúrázni csak a meglévő vízi tanösvények nyomvonalán lehet.
- Natura területen szennyvíz-tisztítótelepek, szeméttelpek elhelyezése nem támogatható.
- Az illegális hulladéklerakásokat fel kell számolni.
- Távközlési tornyok, nagyméretű reklámtáblák elhelyezése a meglévőkön kívül nem javasolható a területen.
- A turisztikai és sportolási célú fejlesztéseket – pl. turistautak, pihenők, kilátótornyok, libegő, sípálya – minden esetben előzetesen egyeztetni kell a nemzeti park igazgatósággal.
- A Bodrog folyón a mederben és mederrézsűben csak olyan mértékig javasolt a felnövő cserjék és bedőlt fák eltávolítása, ami a 91E0* kódszámú (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) élőhelyet nem veszélyezteti. Csak a mederbe bedőlt, illetve a kisvízi mederben felnövő cserjék és fák eltávolítása javasolt. A mederrendezési munkák a vízfolyást kísérő puhafás és égeres ligeteket nem érinthetik.
- Kutatás csak ellenőrzött módon, a természetvédelmi hatóság engedélyével, a természetvédelmi kezelő hozzájárulásával végezhető.
- A táji értékek megóvása érdekében minden olyan tevékenység megakadályozása, amely a tájkép átalakításával jár, kivéve a természetes szukcessziós folyamatok visszaszorítása. A terület táji értékeit világörökségi és a történeti táji védettség szempontjából a természeti és kultúrtörténeti értékekkel együtt szükséges védeni.
- Vadgazdálkodás során szóró ártéri mocsárrétre, kiszáradt mocsarakba nem telepíthető. Preferált etető anyagok: kizárólag tiszta (kihelyezés előtt külön átrostált) szemes vagy csöves kukorica, valamint talajrárakódásoktól megtisztított répa, illetve darabos lédús takarmány (pl. alma).
- Minden gazdálkodáshoz köthető és gazdálkodáshoz nem köthető javaslat szükséges a világörökségi helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is.
- A Natura 2000 kijelölést megelőzően elfogadott településrendezési tervek esetén a Natura 2000 területen található, meglévő épületek, építmények vonatkozásában (vízmű, major, tanya, stb.) a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység folytatható.
- A településrendezési tervben szabályos módon, Natura 2000 kihirdetés előtt elfogadott beépítésre szánt terület kiterjedése és szabályozása esetében az adott területen a rendezési tervben meghatározott kiterjedésű területen, megadott beépítési százalékkal, meghatározott szabályozási értékekkel rendelkező épületek, építmények, komplexumok kialakíthatók. Azonban azoknak a paramétereknek a tekintetében, amelyeket a helyi építési szabályzat nem szabályoz, vagy egy intervallum megadásával szabályoz, ott a nemzeti park igazgatósággal is egyeztetett módon, hatósági engedélyezési eljárás keretében a Natura 2000 kijelölés céljait szolgáló korlátozások léphetnek életbe.

3.2.1.2. Gyeppek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gyeppek esetében legfontosabb feladat a nyílt, inváziós és gyomfajoktól mentes, természetes növénytakaróval fedett élőhelyek megőrzése, fenntartása. Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlen a megfelelő és kímélő agrotechnika kiválasztása, a jelölő fajok életmenetét, virágzását, fészkelését és fiókanevelését figyelembe vevő legeltetési és kaszálási időpont megválasztása. A nyílt területek megőrzése érdekében végzett cserjeirtások és fakivágások során tájkép- és élővilágvédelmi okokból elszórtan őshonos hagyásfák visszahagyandók. A gyeppek fenntartása a területen táplálkozó közösségi jelentőségű madárfajok szempontjából is előnyös, tekintettel HUBN100001 Bodrogsziget-Kopasz-hegy-Taktaköz különleges madárvédelmi területtel való átfedésre. A vadgazdálkodási létesítmények (sózó, szóró, vadetető) gyepen történő elhelyezését a gyomosító, a vadak koncentrált túsása, taposása okozta károsító hatása miatt el kell kerülni.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között. Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti előírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknél is alkalmazni kell. A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” feltételrendszere. A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapít, ezeket is be kell tartani.

306/2010 Kormányrendelet a levegő védelméről az égetésre vonatkozó előírások.

259/2011. (XII.7) Korm. rendelet, mely többek között a tűzvédelmi bírságról is szól.

Vízügyi szempontból a 1995. évi LVII. törvény, 223/2014 (IX.4) és 120/1999. (VII.6) és a 83/2014 (III.14) Korm. rendeletek.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-1**

b) Kezelési egység meghatározása: kaszálótétek, mocsárrétek

Jellemzően hullámtéri, réti ecsetpázsit és fehér tippán alkotta magas fűű gyeppek. Ma még nagy területen találunk típusos, természetközeli állapotban lévő állományokat, de a gyalogakác térhódításával ezek területe csökken. Ide tartoznak továbbá azok a pántlikafüves gyeppek, melyek rendszeresen kezelhetők és kezelendők, valamint azok a jellegtelen, üde gyeppek, melyek szintén a hullámtéren találhatóak és hasonló kezelést igényelnek.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6440, 6510

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, B5, D34, D6, OB

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

03*, 04*, 05, 06, 07*, 010*, 015*, 022*, 023*, 025*, 026, 028*, 049*, 056*, 059*, 060*, 062, 066*, 079*, 080*, 081*, 085*, 090*, 094*, 095, 013a, 013b, 017/1*, 017/2b*, 024a, 024b, 024c, 027a, 027b, 027c*, 027d*, 029a*, 040a*, 040c*, 048/10c*, 48/11c*, 048/12c*, 048/13c*, 048/28, 048/29, 048/30, 048/31, 048/32, 048/33, 048/34, 048/35, 48/36, 048/37, 048/38, 048/39, 048/3c*, 48/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*, 048/47*, 048/48*, 048/49*, 048/4c*, 048/50, 048/51, 048/52, 048/53, 048/54*, 048/58*, 048/59, 048/5c*, 048/60, 048/61a, 048/61b, 048/61c*, 048/6c*, 048/7c*, 048/8c*, 048/9c*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/15b, 050/16a*, 050/16b, 050/17a*, 050/17b, 050/18a, 050/18b, 050/19a, 050/19b, 050/1a, 050/1b*, 050/2, 050/20a, 050/20b, 050/21, 050/22, 050/23, 050/24, 050/25, 050/26, 050/27, 050/28*, 050/29*, 050/30, 050/31, 050/32, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/3a, 050/3b*, 050/4a, 050/4b*, 050/5a, 050/5b*, 050/6a, 050/6b*, 050/7a, 050/7b*, 050/8a, 050/8b*, 050/9a*, 050/9b*, 057a*, 057b, 057c, 057d, 058a*, 058b*, 063a*, 063c*, 063d, 067a*, 070a*, 070b*, 075/2*, 078a*, 084/10, 084/11, 084/12, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/4*, 084/5*, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9*, 08a*, 08c*, 08d*, 08f*, 08g*, 08h*

Bodrogkisfalud

0112*, 0114, 0116*, 0117*, 0121*, 0109/2*, 0110/2, 0111/6a*, 0111/6d, 0111/6f*, 0111/6h*, 0113/10, 0113/11a*, 0113/11c*, 0113/2c*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0113/5b, 0113/5c, 0113/6, 0113/7, 0113/8, 0113/9, 0115/1a, 0115/1b, 0115/1c, 0115/1d*, 0115/1f, 0115/1g*, 0115/2, 0115/3, 0115/4, 0115/5, 0115/6, 0118a*, 0118b*, 0118c, 0123/1, 0123/2a, 0123/2c, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2j*, 096a*, 096b*, 096f*

Bodrogolaszi

06*, 011d*, 011k, 08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 096a*, 096b, 096d*, 096g*, 098/1*

Olaszliszka

022*, 023*, 07/1*, 08/1*, 08/2*, 010/3, 010/4, 010/5*, 010/6*, 010/9, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11f, 012/11k*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1g, 012/1h*, 012/1j*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 021/1a*, 021/1b*, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*, 025/11b*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 030b*, 030c*, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 030s*, 030t*, 030z*, 044j*, 044p*, 044s*, 046g, 046j*, 046l*, 046m, 046r*, 046s*, 048/6a*, 04a*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11, 050/12, 050/2, 050/5, 050/9*, 052/7*, 054a*, 054c*, 054d, 054f*, 054j*, 054k*, 07/2a*, 07/2b*, 08/3b*, 09a, 09b*

Sárazsadány

041*, 045*, 047*, 053, 039a*, 039b*, 039c, 039d, 039g*, 039h*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 044/11*, 044/12*, 044/14, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/21*, 044/22*, 044/24, 044/25, 044/26, 044/27*, 044/28, 044/4, 044/6a, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*, 046*, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/8*, 049/1*, 050/3a*, 050/3b*, 050/5*

Sárospatak

0674, 0680*, 0670a, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/4b, 0673/8b*, 0677/2, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678a, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678p*, 0678r, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*, 0681/9b*

Szegi

038*, 039*, 049*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2b*, 041/1a*, 042/10*, 042/104a*, 042/11, 042/12, 042/13, 042/14, 042/15, 042/16, 042/17, 042/18, 042/19, 042/2, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27c*, 042/28a*, 042/28c*, 042/29a*, 042/29c*, 042/3, 042/30a*, 042/30c*, 042/31a*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33c*, 042/34a*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/4*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/5*, 042/58c*, 042/59*, 042/6*, 042/60c*, 042/61*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*, 042/7, 042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*, 042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/80, 042/81*, 042/82, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/9*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*, 042/94*, 042/95*, 042/96*, 047a*, 047c*, 047d*, 047f*, 047h*, 047j*, 047k, 050/3a*, 050/3c*

Tokaj

05*, 04/6*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/1b, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/3a*, 06a, 08/1c*

Viss

070/1*, 073/3*, 074/2, 074/3*, 075/1*, 076/2, 076/3*, 076/5*, 077/2*

Vámosújfalu

047*, 019/10, 019/11, 019/12, 019/13, 019/14b, 019/15b, 019/16d, 019/17c, 019/18c, 019/19c, 019/2*, 019/20c, 019/21c, 019/22f*, 019/23, 021/1, 021/2, 021/3, 022/2*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3, 024/5*, 033/1a*, 033/2, 033/6*, 033/7*, 033/8*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 045/2a*, 045/2b*, 045/3*, 045/4, 045/6a, 045/6b, 045/7a*, 045/7b*, 045/8*, 046/1, 046/2*, 050/10*, 050/3a*, 050/3b*, 050/4, 050/5, 050/7*, 050/8*, 050/9*

Zalkod

013*, 070*, 076*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/4*, 014b*, 075/1a*, 075/1b*, 078/1*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): Olaszliszka 11B*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Elsősorban kaszálással, de legeltetéssel is lehet fenntartó kezelést végezni.

Az élőhellyel annak ellenére is érdemes foglalkozni hogy fajszegényebb, esetleg gyomosodó, kevésbé érzékeny gyeptípus, de a területen belül 13,6 ha kiterjedésű. Területén a kaszálás mellett a legeltetés is elképzelhető megfelelő létszámú (0,2-0,3 SZA (azaz, számosállat)/ha) szarvasmarhával. A legeltetés módszerét, a legelő állapotát, az állatok legelőterületen való tartózkodásának időpontját és intervallumát azonban a nemzeti park igazgatósággal (NPI) egyeztetni kell. Ezeken a területeken a NP igazgatósággal egyeztetett legelési terv készítése az optimális megoldás.

Kaszálás esetén

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY09	Fogasolás nem megengedett.	
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	

GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	Mindkettő lehetséges, de csak az egyik választható adott évben. Egyszerre nem javasolt a túlhasználat elkerülése miatt.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
GY75	Kaszálás augusztus 1. után lehetséges.	Haris revírfoglalás esetén a NPI által kijelölt területen.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.	
GY92	20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként	
GY94	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.	
GY97	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.	
GY98	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszátlan területbe bele tartozhatnak.	
GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.	
GY107	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.	
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.	

Legeltetés esetén

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY01	Felülvetés nem megengedett.	

GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY09	Fogasolás nem megengedett.	
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	
Gy11	Hengerezés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	Mindkettő lehetséges, de csak az egyik választható adott évben. Egyszerre nem javasolt a túlhasználat elkerülése miatt.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavart eltávolítását.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 ÁE/ha.	
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.	
GY57	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.	
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.	
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.	
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.	
Gy105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.	
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
GY116	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakáccal fertőzött rétekről a gyalogakác visszaszorításával lehet javítani ezen kezelési egységhez tartozó területek állapotát.

a) Kezelési egység kódja: **KE-2**

b) Kezelési egység meghatározása: mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások

Alacsonyabb térszíneken találhatóak, ezért hosszabb ideig borítja őket víz, mint a KE-1 területét. Ma még vannak típusos, természetközeli állapotban lévő állományok, de a gyalogakác térhódítása ezekre az élőhelyekre is jellemző.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 3270

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B1a, B2, B3, B5, D6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai göte (*Triturus dobrogicus*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), vidra (*Lutra lutra*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

010*, 018*, 020*, 022*, 032*, 035*, 043*, 044*, 047*, 049*, 052*, 065*, 073*, 074*, 080*, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029f, 031/1a*, 031/1d, 031/1f*, 031/2*, 033/2*, 033/3, 033/4, 033/5, 034a*, 036/1, 037/1*, 037/2*, 038/10, 038/11, 038/12, 038/13, 038/14, 038/15, 038/16, 038/17, 038/2*, 038/3*, 038/4, 038/5, 038/6, 038/7, 038/8, 038/9, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/23, 039/3, 039/4*, 039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041a*, 041b*, 041c*, 041h*, 041j, 042a, 042b, 042c*, 045/1*, 046a, 046b*, 046c, 046d, 048/10a, 048/10b*, 048/10c*, 048/11a, 048/11b*, 048/11c*, 048/12a, 048/12b*, 048/12c*, 048/13a, 048/13b*, 048/13c*, 048/14a, 048/14b*, 048/14c, 048/15a, 048/15b*, 048/15c, 048/16a, 048/16b*, 048/16c, 048/17a, 048/17b*, 048/17c, 048/18a, 048/18b*, 048/18c, 048/19a, 048/19b*, 048/19c, 048/1a*, 048/1b, 048/1c, 048/2*, 048/20a, 048/20c, 048/21*, 048/22*, 048/23*, 048/24*, 048/25*, 048/26*, 048/27*, 048/3a, 048/3b, 048/3c*, 048/4a, 048/4b, 048/4c*, 048/54*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 048/5a, 048/5b, 048/5c*, 048/6a, 048/6b, 048/6c*, 048/7a, 048/7b*, 048/7c*, 048/8a, 048/8b*, 048/8c*, 048/9a, 048/9b*, 048/9c*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*, 050/44*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 055a*, 055c*, 063a*, 064/1a*, 067a*, 070a*, 070c, 071a*, 071c, 071d*, 071f, 075/2*, 078a*, 078b, 08a*, 08b*

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 0100*, 0102*, 0103, 0112*, 0101/10a, 0101/10b*, 0101/10c*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/11c*, 0101/12a, 0101/12b*, 0101/12c*, 0101/13a, 0101/13b*, 0101/13c*, 0101/14a*, 0101/14b*, 0101/15a*, 0101/15b*, 0101/16a*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/19b*, 0101/20a*, 0101/20b*, 0101/21a*, 0101/21b*, 0101/22a*, 0101/22b*, 0101/23a*, 0101/23b*, 0101/24a*, 0101/24b*, 0101/25a*, 0101/25b, 0101/25c*, 0101/26a*, 0101/26b*, 0101/27a*, 0101/27b*, 0101/28a*, 0101/28b*, 0101/29a*, 0101/29b*, 0101/2a*, 0101/2b, 0101/2c, 0101/2d*, 0101/3*, 0101/30a*, 0101/30b*, 0101/31a*, 0101/31b*, 0101/32a*, 0101/32b*, 0101/33a*, 0101/33b*, 0101/34a*, 0101/34b*, 0101/35a*, 0101/35b*, 0101/36a*, 0101/36b*, 0101/37a*, 0101/37b*, 0101/38a, 0101/38b, 0101/39a, 0101/39b*, 0101/4*, 0101/41a*, 0101/42, 0101/43a*, 0101/43b, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/44c, 0101/45a*, 0101/45b*, 0101/45c, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*, 0101/47c, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*, 0101/49c, 0101/50a*, 0101/50b*,

0101/50c, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/51c, 0101/52a, 0101/52b*, 0101/52c, 0101/53a, 0101/53b*, 0101/53c, 0101/54a, 0101/54b*, 0101/55*, 0101/56, 0101/57a*, 0101/57b, 0101/57c*, 0101/57d*, 0101/57f, 0101/57g, 0101/5a, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 0101/7b, 0101/8a, 0101/8b, 0101/9a, 0101/9b, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6b, 0111/6c, 0111/6f*, 0111/6g, 0111/6h*, 0113/11c*, 0113/2a*, 0115/1a*, 0118a*, 0118b*, 0118d, 0123/2b, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2h*, 0123/2j*, 089/105*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/11b*, 092/12a*, 092/12b*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/14a*, 092/14b, 092/15b, 092/1a*, 092/1c*, 093/2*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2a, 096/3a*, 096/3b*, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*, 098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18a, 098/19a, 098/2*, 098/20a, 098/21a, 098/21b*, 098/22a, 098/22b*, 098/23a, 098/23b*, 098/24a*, 098/24c*, 098/25*, 098/26, 098/27a*, 098/27c*, 098/3*, 098/4, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/19*, 099/1a*, 099/1c, 099/1f*, 099/1g, 099/1j, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/29c, 099/30a*, 099/30b*, 099/30c*, 099/31a*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32a*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34c*, 099/35a*, 099/35c*, 099/36a*, 099/36c*, 099/37a*, 099/37c*, 099/38a*, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/41c*, 099/42a*, 099/42c*, 099/43a*, 099/43c*, 099/44a*, 099/44c*, 099/45a*, 099/45c*, 099/46*, 099/47a*, 099/47b*, 099/48a*, 099/48c, 099/49*, 099/50*, 099/51a*, 099/51c, 099/52a*, 099/52c, 099/53*, 099/54a*, 099/54c, 099/55*, 099/56a*, 099/56c, 099/57a*, 099/57c, 099/58a*, 099/58c, 099/59*, 099/60a*, 099/60c, 099/61a*, 099/61c, 099/62a*, 099/62c, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/65b*, 099/66a*, 099/66b*, 099/67a*, 099/67b*, 099/67c, 099/68a*, 099/68b*, 099/68c, 099/68d*, 099/69a*, 099/69b*, 099/69c, 099/69d*, 099/70a*, 099/70b*, 099/70c, 099/70f*, 099/71a*, 099/71b*, 099/71c, 099/71f*, 099/73a*, 099/73c, 099/73f*, 99/72a*, 99/72b, 99/72d

Bodrogolaszi

099*, 08/5*, 011d*, 011h*, 08/1a*, 08/1b*, 096d*, 096f*, 097b*, 098/1*, 098/3*, 098/5

Olaszliszka

013*, 017*, 018*, 022*, 08/1*, 08/2*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/5*, 010/6*, 010/7, 011/1*, 011/3*, 011/4, 011/5*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11g, 012/11k*, 012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1j*, 014/1*, 014/2*, 014/3, 016/1a, 016/1b*, 016/2, 019a, 019d, 019f*, 019j*, 019k, 019l*, 019m, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 024a*, 024b, 024g*, 024h*, 029/3*, 030k, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 037l, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044h, 044j*, 044l*, 044n*, 044s*, 044t*, 046c*, 046p*, 046r*, 048/1*, 048/6a*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 054k*, 05b*, 07/2a*, 07/2b*

Sárazsadány

040*, 041*, 039g*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/1b*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/6b*, 048/1*, 048/10*, 048/11, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/6, 048/8*, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0417/18b, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0677/1*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678m*, 0678n*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/3*, 0681/4b*, 0681/4c, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*

Szegi

038*, 036/1a*, 036/2b*, 042/104a*, 047a*, 047b, 047c*, 047d*, 047f*, 047g*, 050/3a*

Tokaj

030*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 017/2*, 018/1a*, 018/2c*, 018/2f*, 019c, 06c*, 06d*

Viss

089*, 090, 070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/2*, 073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1*, 076/5*, 088/1*, 095/2*, 095/3*

Vámosújfalú

023, 027*, 034*, 043*, 024/1a*, 024/1b*, 024/4a*, 024/4b*, 024/5*, 025a*, 033/10*, 033/6*, 033/7*, 036/1a*, 036/2*, 036/3, 036/4*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 045/2a*, 050/3a*, 050/6, 050/7*, 050/8*

Zalkod

013*, 072*, 073*, 076*, 081*, 05/4*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 012/3, 012/4*, 014b*, 016/13, 074/1, 074/10, 074/11, 074/12, 074/2, 074/3, 074/4*, 074/5, 074/6, 074/7, 074/8, 074/9, 075/1a*,

075/2*, 075/3*, 075/4, 078/1*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogkeresztúr 17CE*, 17VI*; Bodrogolaszi 13B*, 13C*; Olaszliszka 6A*, 6TN; Sáradsadány 6F*; Sárospatak 109A*, 91A*, 92A*, 92VI3*; Tokaj 50VI*; Vámosújfalú 7B*; Viss 1TN*, 2TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Elsősorban kaszálás, de a legeltetés is lehet a fenntartó kezelés része, csak amennyiben az adott évben kiszáradnak ezen élőhelyek.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY09	Fogasolás nem megengedett.	
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	
GY11	Hengerezés nem megengedett.	
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.	
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.	
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavár eltávolítását.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	

GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.	
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszálatlan területbe beletartozhatnak.	
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY75	Kaszálás augusztus 1. után lehetséges.	Haris revírfoglalás esetén a NPI által kijelölt területen.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.	
GY94	10-15% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként.	tűzlepkés élőhelyen vérfüves gyepten az ANPI által kijelölt területen
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen kell kialakítani.	
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfajok: juh.	
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.	
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.	
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen kell kialakítani.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakáccal fertőzött magaskórósokból, sásosokból a gyalogakác visszaszorításával lehet javítani ezen kezelési egységhez tartozó területek állapotát.

3.2.1.3. Cserjések

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gyepterületek felhagyása nyomán, spontán szukcesszióval kialakult cserjés élőhelyek között hazai fajok (főleg rekettyefűz) alkotta üde cserjések és degradált, idegenhonos faj (gyalogakác) alkotta állományok is vannak. Cserjés élőhelyek esetében legfontosabb feladat őshonos cserjékből álló élőhelyek megőrzése, fenntartása. Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlen a megfelelő és kímélő gazdálkodási mód kiválasztása, a jelölő fajok életmenetét, fészkelését és fiókanevelését figyelembe vevő legeltetési és cserjeirtási időpont megválasztása. A kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Ugyanakkor fontos a cserjésekben fészkelő madárfajok életfeltételeinek is a biztosítása, tekintettel HUBN100001 Bodrogsziget-Kopasz-hegy-Taktaköz különleges madárvédelmi területtel való átfedésre.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Mivel a cserjések gyepterület művelési ágú területeken alakulnak ki a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti előírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknel is alkalmazni kell. A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” feltételrendszere.

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapít, melyeket be kell tartani.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-3**

b) Kezelési egység meghatározása: rekettyefűzes cserjések

Elsősorban rekettyefűz (*Salix cinerea*) alkotta üde cserjések, melyek mocsárrétekkel, magaskórósokkal, magassásosokkal mozaikolnak. Legtöbb foltjában már megjelent a gyalogakác.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 6440

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P2a, P2b, P2c, D34, B2, B5

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vidra (*Lutra lutra*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

031/1f*, 031/2*

Bodrogkisfalud

094*, 0100*, 0102*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*, 0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*, 0101/3*, 0101/30b*, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/36b*, 0101/37b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 089/105*, 092/1a*, 099/15*, 099/16*,

099/17*, 099/18*, 099/19*, 099/1a*, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/30a*, 099/31a*, 099/32a*, 099/33a*, 099/34a*, 099/35a*, 099/36a*, 099/37a*, 099/38a*, 099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/70f*, 099/71f*, 099/73f*, 99/72d*

Olaszliszka

08/1*, 08/2*, 010/5*, 010/6*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 025/3*, 025/5a*, 09b*, 09c

Sárazsadány

042/12*

Sárospatak

0671b*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/5c*, 0673/8b*

Viss

073/2*, 073/3*, 076/1*

Vámosújfalú

033/8*

Zalkod

05/4*, 05/5*, 012/2*

Érintett erdőrészlet(ek): Viss 2TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Elsősorban a cserjék közötti kaszálás, de rövid időintervallumban történő, extenzív legeltetés is lehet a fenntartó kezelés része.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakác visszaszorításával lehet javítani a bokorfüzesek természetességi állapotát.

a) Kezelési egység kódja: **KE-4**

b) Kezelési egység meghatározása: gyalogakácosok

Általában 94,5-95 méter tengerszint feletti magasságba és a felett található élőhelyeken jelenik meg a gyalogakác és alkot sűrű, degradált, fajszegény cserjéseket. Legnagyobb, legfejlettebb állományai az ártéri mocsárrétek területén alakultak ki a kaszálás és főleg a legeltetés felhagyása után.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6440, 6430

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, D34, D6, P2a, P2c

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

014*, 019*, 022*, 025*, 047*, 073*, 074*, 076*, 081*, 083, 013c, 017/1*, 017/2b*, 031/1f*, 031/2*, 075/2*, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*, 084/41*, 084/42, 084/43, 084/44, 084/45, 084/46, 084/47, 084/48, 084/49, 084/5*, 084/50, 084/51, 084/52, 084/53, 084/54, 084/55, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9*

Bodrogkisfalud

094*, 0100*, 0102*, 0112*, 0116*, 0119*, 0121*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*, 0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*, 0101/3*, 0101/30b, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6c, 0113/11a*, 0113/11b, 0113/11c*, 0113/2a*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0115/1a*, 0115/1g*, 0118a*, 083/2*, 089/105*, 089/106*, 091/2a*, 091/2b, 091/2c*, 091/2d*, 091/2f, 092/10*, 092/11a*, 092/12a*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/1a*, 092/1b*, 092/5*, 092/6*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/3*, 099/10, 099/11, 099/12, 099/13, 099/14, 099/15*, 099/16*, 099/17*, 099/18*, 099/19*, 099/1a*, 099/2, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/3, 099/38a*, 099/39*, 099/4, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/43a*, 099/44a*, 099/45a*, 099/46*, 099/47a*, 099/48a*, 099/49*, 099/5, 099/50*, 099/51a*, 099/52a*, 099/53, 099/54a*, 099/55*, 099/56a*, 099/57a*, 099/58a*, 099/59*, 099/6, 099/60a*, 099/61a*, 099/62a*, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/66a*, 099/67a*, 099/68a*, 099/69a*, 099/7, 099/70a*, 099/71a*, 099/73a*, 099/8, 099/9, 99/72a*

Bodrogolaszi

08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 08/3d*, 096a*, 096f*, 097a*, 097b*, 098/1*, 098/4*, 098/6*

Olaszliszka

022*, 023*, 035*, 036*, 041*, 047*, 010/2*, 012/11c*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1c*, 012/1f*, 012/1j*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*, 024g*, 024h*, 025/10, 025/11a*, 025/11b*, 025/12*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 025/9*, 030a*, 030b*, 030d*, 030f*, 030l*, 030p*, 030r*, 030s*, 030t*, 031/1*, 033c*, 033j*, 033k*, 034/1, 034/3*, 034/4*, 034/5, 034/6*, 044b*, 044c*, 044j*, 044l*, 044m, 044n*, 044r*, 044s*, 046a*, 046b, 046c*, 046d*, 046h*, 046j*, 046l*, 046n, 046r*, 048/3, 048/4, 048/5, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f*, 048/7*, 048/8*, 049a*, 049b, 049c, 049d, 049f*, 054j*

Sárazsadány

045*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/7*, 044/12*, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/22*, 044/27*, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*, 044/8, 044/9, 048/10*, 048/9*, 050/3a*, 050/3b*

Sárospatak

0677/5*, 0678f*, 0681/7*

Szegi

038*, 039*, 045*, 049*, 036/1a*, 036/2b*, 040/2, 040/5a*, 040/5b*, 041/1a*, 041/1b*, 041/1c, 042/10*, 042/100, 042/101, 042/102, 042/103a*, 042/103b*, 042/103c, 042/104f*, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25b*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27b*, 042/27c*, 042/28a*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29a*, 042/29b*, 042/29c*, 042/30a*, 042/30b*, 042/30c*, 042/31a*, 042/31b*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33b*, 042/33c*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*, 042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54a, 042/54c, 042/55a, 042/55c, 042/56a, 042/56c, 042/57a, 042/57c, 042/58a, 042/58c*, 042/59*, 042/60a, 042/60c*, 042/61*, 042/62a*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*, 042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*, 042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/9*, 042/96*, 042/97, 042/98, 042/99, 044/1*, 044/2*, 046/1a, 046/1b, 046/1c, 047a*, 047c*, 047d*

Tokaj

04/1a*

Vámosújfalú

027*, 034*, 043*, 044*, 019/2*, 019/22f*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3, 024/4a*, 024/5*, 025a*, 026a*, 026b*, 033/10*, 033/5*, 033/7*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/7a*, 045/7b*, 045/8*

Viss

070/1*, 073/2*, 073/3*, 074/1a*

Zalkod

070*, 080*, 05/4*, 05/10*, 012/2*, 078/3a*, 078/3b*

Érintett erdőrészlet(ek):

Bodrogolaszi 13NY*, 10G*, 12A, 12B, 12C, 12D*, 12TN, 14TN*, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F*

Vámosújfalú 7B*

Viss 1TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelési egység gyakorlatilag megszüntetendő, illetve átalakítandó; szárazúzással, kaszálással, majd legeltetéssel mocsárrétekké, vagy őshonos puhafás, illetve keményfás ligeterdökké.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges	
GY81	A gyepet évente legalább kétszer kell kaszálni.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakác visszaszorításával, kiirtásával ezek a területek mocsárrétekké, sásosokká, illetve őshonos erdőkkel alakíthatóak.

3.2.1.4. Agrár élőhelyek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési területen található szántókon és gyümölcsösökben a természetkímélő gazdálkodás előtérbe helyezésével elősegíthető a környező természetközeli élőhelyek megóvása, valamint a közösségi jelentőségű állat és növényfajok védelme.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései irányadók.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-5**

b) Kezelési egység meghatározása: szántók és gyümölcsösök

A tervezési területen a települések közelében található szántóföldi kultúrák, elsősorban kukoricát, napraforgót termesztnek. A tervezési területen csak két gyümölcsös található, ezek dió és alma ültetvények.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: T1, T6, T8

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

066*, 067a*, 067f*

Bodrogolaszi

09/4, 09/5, 010/1, 010/2 011a*

Sárospatak

0671a*, 0673/4a, 0673/4b*, 0673/5b, 0673/5c*, 0673/6a, 0673/6b, 0673/6c, 0673/7, 0673/8a, 0673/8b*, 0678k, 0678l*, 0678m*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9b*

Tokaj

04/6*, 018/1a*, 04/3a*, 04/3b

Viss

089*, 068/14*, 088/1*, 095/1, 095/2*, 095/3*

Vámosújfalú

019/10, 019/11, 019/12, 019/2*, 022/2*, 050/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): -

d) Kezelési javaslatok indoklása: a területen található szántókon és gyümölcsösökben a természetkímélő gazdálkodás és agrotechnológia előtérbe helyezésével elősegíthető a környező természetközeli élőhelyek megóvása, valamint a jelölő állat- és növényfajok

védelme. A kemikáliák alkalmazásának korlátozását elsősorban a jelölő szárazföldi gerinctelen állat- és növényfajok, valamint a vizek élővilágának védelme indokolja.

Kód	Agrárterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell az illetékes állami természetvédelmi szervet. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül a természetvédelmi szerv köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.	
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.	
SZ11	Szalma, széna: szalma-, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területről 30 napon belül le kell hordani.	
SZ12	Egyéb szerves hulladék (szár, levél, cefre): cefre mésszel keverve talajjavítás céljából csak engedéllyel helyezhető ki.	
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos.	
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.	
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.	
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása.	
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.	
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.	
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.	
SZ25	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.	kivéve a mentett oldali szántóterületeket
SZ27	Vegyszer gyomirtás tilos, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést.	
SZ37	Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.	
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: értékes, közösségi jelentőségű fajoknak is otthont adó, jelölő élőhelynek számító gyeppe alakult szántót beszántani nem javasolt, azt célszerű gyeppe minősíttetni. A beszántás az itt kialakult jelölő élőhelyeket megszünteti.

3.2.1.5. Erdők

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési területre készített körzeti erdőtervek (2014) már a Natura 2000 területek kihirdetése után készült, így benne a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok hosszú távú fenntartásának szempontjai részben már megjelennek.

Az erdőkben természetvédelmi szempontokon alapuló, természetszerű erdőgazdálkodás folytatása.

A faállományok koreloszlásnak növelése kisebb erdészeti területegység (erdőtag, erdőrészlet) szintjén is.

Az idegenhonos erdőállományokat fajokösszetételében és/vagy állományszerkezetében a potenciális erdőtársulásnak megfelelően történő átalakítása.

Az erdőterületekre vonatkozó további általános gazdálkodási/kezelési előírások az Evt. általános szakmai irányelveiből, a Tvt. általános élőhelyvédelmi irányelveiből, illetve jelölő erdei élőhelytípusok esetén a Natura 2000 státusból (lásd 275/2004. Korm. rendelet) vezethetők le.

A sérülékeny termőhelyen álló, véderdő jellegű és általában természetvédelmi szempontból is jelentős erdők kisebb, önálló erdőrészletként nem leválasztható állományaiban – az erdőrészlet egészéhez viszonyítva – differenciált erdőkezelést kell biztosítani. A véderdő jellegű foltok általában aktív gazdálkodás nélkül, a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozva tartandók fenn, a kezelési feladatok e helyeken az idegenhonos fajok kiszorítására, a vadkárosítás megelőzésére, a felújulási folyamat segítésére terjednek ki.

A beavatkozásokkal érintett erdők állománynevelése (tisztítások, gyérítések) során az őshonos elegyfajok egyedei kímélendők, visszahagyandók. Idegenhonos fajokkal elegyes erdőkben a munkákat az őshonos fajok megtartásával, az idegenhonos fajok rovására kell elvégezni. A nevelési munkák során kerülni kell az egyenletes hálózatot kialakító, szerkezet-homogenizáló jellegű beavatkozásokat, törekedni kell a szerkezeti változatosság (alsó lombkoronaszint, cserjeszint, böhöncök, mikroélőhelyek, stb.) megtartására, fokozására.

Őshonos fajú erdőkben, vágásos és átalakító üzemmódba sorolt erdőknél a termőhelyi viszonyok és az állományok egészségi állapota függvényében a lehető legmagasabb vágáskorok alkalmazását kell célul kitűzni. Gyorsan növény fajok állományaiban (égeresek, füzesek, hazai nyárasok) így 70-100 év, lassan növény fajok állományaiban pedig 140-180 év közötti vágásérettségi szakaszok határozhatók meg. Kerülni kell a nagyobb területű vágásterületek kialakulásával járó fahasználati módokat; a folyamatos erdőborítást, illetve a természetvédelmi erdőkezelést megvalósító fahasználatok javasoltak.

Idegenhonos fajú erdők esetében elsődleges cél azok őshonos állományokká történő cseréje, ezért a felújítási lehetőségek között mindenképpen szerepelnie kell a terület potenciális vegetációját tükröző, őshonos, elegyes célállománynak is.

A természetmegőrzési területen belül az állománytípusok jövőbeni kívánatos aránya és térbeli mintázata a potenciális természetes erdőtársulások eloszlása alapján határozható meg.

Az idegenhonos állományok esetében a távlati célállomány-típusok minden erdőterületen a termőhelyi viszonyoknak megfelelő, őshonos fő- és elegyfajok alkotta, a potenciális természetes erdőtársulásoknak megfelelő állománytípusok lehetnek.

Fontos eleme az őshonos fafajú erdők jó állapotban való fenntartásának az alkalmazott fakitermelési és közelítési technológia. A teljes fában vagy hosszúfában történő vonszolások közelítés nagyon sok kárt okozhat a visszamaradó állományban, az aljnövényzetben, az erdőtalajhoz kötötten elforduló mikroélőhelyekben és magában a talajban is. Minél nagyobb arányban szükséges tehát a faanyag megemelt formában való mozgatása, illetve a kíméletes közelítési módok (ideértve a lovas közelítést is) alkalmazása. Fontos szempont továbbá a fakitermelési munkák (faanyag-felkészítés, faanyag-mozgatás, vágásterület-rendezés) időpontjának, időjárási körülményeinek, illetve talajállapotának megválasztása: ezeket a feladatokat elsősorban a fő vegetációs és költési időszakon kívül (augusztus 15. és március 15. között) kell elvégezni.

Az erdők jó természetességi állapotának megőrzéséhez és fejlesztéséhez, valamint az erdei biodiverzitás-védelméhez hozzátartozik a mikroélőhelyek megtartása és bővítése is. Közülük kiemelkedő jelentősége van a holtfa különböző formáinak (jelenlététől számos élőlénycsoport léte, lokális megmaradása függhet), így a gazdálkodási célzatú beavatkozások során az álló és fekvő holtfa minél nagyobb része (elsősorban a vastagabb, 15 cm törzsmérő feletti holtfa) visszahagyandó.

Az erdőkben folytatott gazdálkodási/kezelési célzatú beavatkozások során minden esetben tekintettel kell lenni a Natura 2000 jelölő fajok (és természetesen más értékes, védett fajok) populációnak megőrzésére, életfeltételeik biztosítására. Az egyes növény- és állatfajok érdekében fogantatható intézkedések: az észlelési hely, fészkelőhely, szaporodási hely és környékének gazdálkodás alóli (időszakos vagy teljes) mentesítése, az adott élőlénycsoport számára szükséges élőhelyi adottságok (pl. holtfa, odú, cserjeszint, táplálkozási kapcsolatok révén releváns fafaj) megtartása-megjelenítése, az egyéb veszélyeztető tényezők elhárítása.

Az országos problémaként jelentkező erdei vadkár helyi szinten is megmutatkozik: a térségbeli vaddisznó-populáció főleg taposással, a feltalaj feltúrásával-átforgatásával, makkfelszedéssel, a csemeték kitérésével okoz kárt, míg az őz- és gímszarvas-állomány a felverődött újulat rágásával, hántásával, szelektálásával képes blokkolni az erdődinamikai, illetve felújulási folyamatokat. A tervezési területen jelentkező vadkárral szemben az egyetlen lehetséges – mielőbb megvalósítandó – megoldás a térségi szintű, drasztikus vadlétszám-csökkentés!

A tervezési területen belül felmerülő, erdőgazdálkodási tevékenységre visszavezethető veszélyeztető tényezők mérséklése vagy megszüntetése a fentebb ismertetett irányelvek alkalmazásával jórészt biztosítható.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Az erdők és fásítások esetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény előírásai és a Bodrogsági, a Sárospataki és a Szerencsi erdőtervezési körzet erdőterve által előírt vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok kötelező érvényűek.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet a támogatás igénybe vétele esetén kötelező.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/ 2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai erdők esetében is kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-6**

b) Kezelési egység meghatározása: keményfás ligeterdő jellegű tölgyesek

A tervezési területen igen kis kiterjedésű, általában degradált, kevésbé tipikus állományai találhatók. A lombkoronát zömében kocsányos tölgy, vénic szil, fekete és szürke nyár alkotják. Igen ritkán, szálanként jelenik meg a magyar kőris. Cserjeszintjük általában fejlett, bár gyakran idegenhonos fajok (pl.: amerikai kőris, zöld juhar) fiatal egyedei alkotják, azonban mezei juhar, vörösgyűrű som, kányabangita, cseregalagonya, kutyabenge és a vadalma, vadvörte fiatal egyedei is jellemzőek. A gyepszintben kevés üde lomberdei faj él, gyakrabban ligeterdei fajok uralkodnak. A kezelési egységbe tartoznak azok a homogén, gyakran csak egy fajból álló jellegtelen tölgyesek is, melyekben az erdőgazdálkodás hatására egyeduralkodóvá vált a kocsányos tölgy.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91F0

Érintett ÁNER élőhelyek: J6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), európai vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

089*, 093g*

Bodrogolaszi

011d*, 011f, 011g, 011h*

Olaszliszka

027*, 026b, 030a*, 037a*, 037b, 037c*, 037d*, 037f*, 037j

Sárazsadány

040*, 041*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/9*

Vámosújfalú

029/1a*, 029/1b*, 029/2, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 033/1b*, 033/8*

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogkeresztúr 20B*, 20C*, 20VI*; Bodrogolaszi 13C*, 13D, 13E*; Olaszliszka 15A, 15B*, 5A*, 5B*, 5C*, 5D*, 5TI, 5TN*, 6B, 6NY3*, 8A, 8B, 8NY1, 9A*, 9C*, 9TN*; Sárazsadány 6D*, 6E*, 6F*; Vámosújfalú 7C, 8B*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a vegyes kor és fajösszetételű erdők kialakítását célzó kíméletes erdőgazdálkodás, lehetőség szerint folyamatos erdőborítást biztosító fahasználatokkal. Fontos az idegenhonos fajok terjedésének megakadályozása, különös tekintettel a gyalogakác, az amerikai kőris és a zöld juhar és fajokra.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.	
E03	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészleteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem	Amennyiben a gazdálkodó vállalja.

	szolgáló üzemmódra való áttérés.	
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása.	Idegenhonos alatt elsősorban az inváziós fafajok (akác, gyalogakác, amerikai kőris stb.) továbbá a honos hazai nyárfajok genetikai szennyeződését előidéző hímivarú nemesnyárlónok értendők.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Felújításban is.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	Felújításban is.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Felújításban is.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.	
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.	
E20	Fokozottan védett madárfaj fészkének (madárfajtól függően) 100-300 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása, vagy teljes tiltása	Az erdősítések ápolását a lakott fészkek 300 méteres sugarú körén belül a természetvédelmi kezelésért felelő szerv munkatársaival egyeztetni szükséges
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc,	

	fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E23	Az egyéb, kijelölt részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	Az inváziós fajok eltávolítását, visszaszorítását biztosítani szükséges.
E24	Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása.	Az inváziós fajok eltávolítását, visszaszorítását biztosítani szükséges.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	Az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül, a szállítási útvonalat előzetesen egyeztetni szükséges a természetvédelmi kezelővel.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágásokat minden esetben az őshonos fafajok javára kell elvégezni.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E34	A fahasználattal érintett területen összefüggően legfeljebb 0,5 ha véghasználati terület kialakítása, legalább 2 db, a természetes erdőtársulásra jellemző főfafajokból származó életképes, magászó fa meghagyásával.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése.	
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.	
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.	
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.	

E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	A konkrét korlátozási javaslatok a körzeti erdőtervezések, vagy egyedi hatósági eljárások során kerülnek megfogalmazásra.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.	
E48	Mesterséges felújítás, illetve pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.	
E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása.	
E53	Mesterséges felújítás nem alkalmazható.	
E55	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal	
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	
E58	Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata során a környező részletekben. a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás	

	után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.	A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszáru fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás) történő megakadályozása.	A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészek korosztály-eloszlásának javítása.	nagy kiterjedésű, egybefüggő erdőfelújítások, valamint a nagy kiterjedésű egykorú állományok kialakulásának elkerülése, egyenletes koreloszlás közelítése, idős állományok jelenlétének folyamatos biztosítása
E85	A hagyasfák, hagyasfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	Kivéve nagy árvíz idején.
E87	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.	

E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	
E92	Az adott erdőrészletben véghasználatot követően természetes felújítás.	
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fajoktól mentes állományok egy része érintetlenül hagyandó a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében.

a) Kezelési egység kódja: **KE-7**

b) Kezelési egység meghatározása: puhafás ligeterdők

Igazán szép, inváziós fajoktól mentes állományai gyakorlatilag nem találhatók a tervezési területen. A felső lombkoronát még uralják a hazai nyár és fűzfajok, azonban gyakran a cserjeszintben, második lombkoronában az amerikai kőris, vagy a zöld juhar is jelen van. A lágyszárú szintben gyakran mocsári fajok jelennek meg. A felkúszó liánok közösségét az amerikai parti szőlő és a süntők képezi. Mégis ezen erdők állományképe még nagyban hasonlít a Bodrozugban egykor általánosan elterjedt puhafás ártéri ligeterdőkre. Ide soroltuk azokat a puhafás, általában pionir erdőfoltokat is, melyek jelenleg jellegtelenek, de az idegenhonos fásszárú fajok aránya nem éri el az 50 %-ot és megfelelő kezeléssel puhafás ligeterdőkbe alakíthatóak.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91E0

Érintett ÁNÉR élőhelyek: J4

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), európai vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

02*, 03*, 04*, 07*, 09, 010*, 011*, 012*, 014*, 015*, 016*, 018*, 021*, 023*, 028*, 032*, 035*, 043*, 044*, 052*, 059*, 061, 065*, 068, 069*, 076*, 077*, 079*, 080*, 082*, 085*, 089*, 090*, 091, 092, 094*, 097, 098, 017/2a, 017/2b*, 027c*, 034a*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 038/1*, 038/2*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/3*, 039/4*, 039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 040a*, 040b, 040c*, 041a*, 041d, 042c*, 045/1*, 045/2, 045/3,

045/4, 048/1a*, 048/2*, 048/21*, 048/26*, 048/27*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 050/10a*, 050/11a*, 050/12a*, 050/13a*, 050/14a*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/28*, 050/29*, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*, 050/44*, 050/9a*, 051a*, 051b*, 053/1, 053/10, 053/11, 053/12, 053/13, 053/14*, 053/15*, 053/16*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5a*, 053/5b*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 054d, 055c*, 055d, 055f, 057a*, 063a*, 064/1a*, 064/1c*, 064/2a, 064/2b*, 067a*, 067b, 067d, 067f*, 071a*, 075/2*, 078a*, 084/2*, 084/25*, 084/26*, 084/3*, 084/56*, 084/57*, 088a, 088b, 08a*, 08b*, 08c*, 08d*, 08f*, 08g*, 08h*, 093a*, 093b, 093c, 093f*, 093g*

Bodrogkisfalud

0119*, 0120, 0104/1*, 0104/2*, 0105/2, 0109/2*, 0110/2, 0111/10c*, 0111/10f, 0123/2f*, 0123/2g, 0123/2h*, 0123/2j*, 083/2*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/12c*, 092/13c*, 092/1a*, 092/5*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/3a*, 096/3b*, 096a*, 096b*, 096c, 096f*, 099/1b*, 099/1c*

Bodrogolaszi

05, 06*, 099*, 08/5*, 08/6, 08/7, 08/8*, 09/1, 09/2, 011j, 08/1a*, 08/1b*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 098/1*, 098/2*, 098/3*, 098/4*

Olaszliszka

06, 022*, 032*, 041*, 042*, 043, 045*, 010/2*, 012/1a*, 012/1f*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 024a*, 024g*, 030b*, 030n*, 030p*, 030r*, 037a*, 037f*, 037h, 037k, 044a*, 044b*, 044c*, 044k, 044l*, 044s*, 044t*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 050/10a*, 050/10b*, 050/2, 054a*, 054b, 054c*, 054f*, 054g, 054h, 054j*, 054k*, 054l, 055/1*, 05a*, 05b*

Sárazsadány

041*, 043*, 045*, 047*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/11*, 044/20*, 044/21*, 044/6c*, 046*, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/15b, 050/3a*, 050/3b*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0674, 0675, 0676, 0680*, 0670b, 0670c*, 0671a*, 0673/10*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0673/4b*, 0673/4c, 0673/5a, 0677/1*, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678c, 0678d, 0678f*, 0678g*, 0678h, 0678j*, 0678l*, 0678m*, 0678n*, 0678p*, 0679/1, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/11, 0681/12*, 0681/13*, 0681/3*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/7b, 0681/8*, 0681/9a*, 0683/1*

Szegi

035*, 037, 038*, 039*, 045*, 048, 049*, 051*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2a, 036/2b*, 040/5c*, 042/10*, 042/104a*, 042/104b, 042/104c, 042/104d, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/9*, 043/1, 044/1*, 044/2*, 046/1d, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3b, 050/3d

Tokaj

05*, 07, 013, 014, 020*, 021*, 022*, 023, 024, 025, 026, 028, 029, 030*, 04/2, 04/5, 015/1, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 017/1*, 017/2*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 018/2b, 018/2c*, 018/2d, 018/2f*, 019a, 019b, 04/1a*, 04/1b, 04/3a*, 06c*, 06d*, 08/1c*

Viss

073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1*

Vámosújfalú

027*, 034*, 039, 041*, 051*, 053, 025a*, 025b*, 026a*, 026b*, 028b*, 029/1b*, 030a, 030b, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/2, 033/10*, 033/7*, 033/8*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2*, 036/4*, 037a, 037b*, 040a*, 042c*, 042d, 042f*, 045/2b*, 045/4*, 045/5, 045/7b*, 046/2*, 050/10*, 050/3b*, 050/9*

Zalkod

070*, 071, 072*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 074/4*, 075/1a*, 075/1b*

Érintett erdőrészel(ek):

Bodrogkeresztúr 15E, 19B, 20B*, 20C*, 21A*, 21C*, 21NY*, 21TN, 22C, 22NY*, 22TN, 25TN*, 36C; Bodrogolaszi 13A*, 13E*, 14A, 17B, 55A, 57A, 57B, 58A*; Olaszliszka 21A*, 21B, 22A, 22B, 5D*, 5TN*, 6A*, 6C, 6NY1, 6NY3*; Sározsadány 10TN, 12C, 6A*, 6C*, 6D*, 6E*, 6F*; Sárospatak 109A*, 90A*, 90B, 90C, 90D, 90E, 91A*, 91B, 91C, 91E, 91F, 91G, 91H*, 92A*, 92B*, 92D, 92VI1*, 92VI3*, 98A, 98B, 98NY; Szegi 17A, 18A, 19A, 21A, 22A; Tokaj 50C*, 50F, 50TN, 50VI*; Vámosújfalú 1A*, 7A, 7B*, 8A, 8B*; Viss 1B*, 2F*, 2TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a vegyes kor és fajösszetételű erdők kialakítását célzó kíméletes erdőgazdálkodás, lehetőség szerint folyamatos erdőborítást biztosító fahasználatokkal. Fontos az idegenhonos fajok terjedésének megakadályozása, különös tekintettel a gyalogakác, az amerikai kőris, a zöld juhar és az ezüst juhar fajokra.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.	
E03	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészelteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	Amennyiben a gazdálkodó vállalja.
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetsszerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása.	Idegenhonos alatt elsősorban az inváziós fafajok (akác, gyalogakác, amerikai kőris stb.) továbbá a honos hazai nyárfajok genetikai szennyeződését előidéző hímvirágú nemesnyárlónok értendők.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Felújításban is.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	Felújításban is.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Felújításban is.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészeltekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.	

E13	Allománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.	
E20	Fokozottan védett madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően) 100-300 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása, vagy teljes tiltása	Az erdőszítések ápolását a lakott fészkek 300 méteres sugarú körén belül a természetvédelmi kezelésért felelő szerv munkatársaival egyeztetni szükséges
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E23	Az egyéb, kijelölt részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	Az inváziós fajok eltávolítását, visszaszorítását biztosítani szükséges.
E24	Az erdőrészleteken belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása.	Az inváziós fajok eltávolítását, visszaszorítását biztosítani szükséges.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	Az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül, a szállítási útvonalat előzetesen egyeztetni szükséges a természetvédelmi kezelővel.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve	

	lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágásokat minden esetben az őshonos fajok javára kell elvégezni.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E34	A fahasználattal érintett területen összefüggően legfeljebb 0,5 ha véghasználati terület kialakítása, legalább 2 db, a természetes erdőtársulásra jellemző főfajokból származó életképes, magászó fa meghagyásával.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése.	
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.	
E38	Őshonos fajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.	
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzsérülés ne haladja meg az 5%-ot.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	A konkrét korlátozási javaslatok a körzeti erdőtervezések, vagy egyedi hatósági eljárások során kerülnek megfogalmazásra.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.	
E48	Mesterséges felújítás, illetve pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típussal.	
E52	Őshonos fajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása.	
E53	Mesterséges felújítás nem alkalmazható.	
E55	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállománytípussal	
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállománytípussal	

E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	
E58	Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata során a környező részletekben, a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.	A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szászolás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	. A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	

E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.	A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása.	nagy kiterjedésű, egybefüggő erdőfelújítások, valamint a nagy kiterjedésű egykorú állományok kialakulásának elkerülése, egyenletes koreloszlás közelítése, idős állományok jelenlétének folyamatos biztosítása
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	Kivéve nagy árvíz idején.
E87	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	
E92	Az adott erdőrészletben véghasználatot követően természetes felújítás.	
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fajoktól mentes állományok egy része érintetlenül hagyandó a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében.

- a) Kezelési egység kódja: **KE-8**
- b) Kezelési egység meghatározása: fasorok, facsoportok

A Bodrogzug jellegzetes tájképét jelentős mértékben meghatározzák a gyepeken és vizes élőhelyeken magányosan, vagy kisebb nagyobb csoportokban, sorokban álló hagyásfák. E fák megléte fontos néhány a területen előforduló közösségi jelentőségű állatfaj számára is.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 6440, 6510

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, B5, D34, D6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 0102*, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/45a*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/50a*, 0101/51a*, 0101/55*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0111/6f*, 089/105*, 092/1a*, 098/27a*

Bodrogolaszi

011a*, 011b, 011c*, 08/3a*, 08/3b*, 08/3d*, 096a*, 096g*, 098/2*

Olaszliszka

018*, 08/1*, 08/2*, 010/2*, 010/6*, 011/5*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1c*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 024a*, 024f*, 024h*, 025/11a*, 025/5a*, 025/6, 025/7a, 025/7b, 025/8*, 033f*, 034/6*, 046c*, 054j*, 055/1*, 07/2a*

Sárazsadány

039a*, 039b*, 039f*, 039g*, 039h*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/9*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/3*, 0673/5c*, 0677/5*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*

Szegi

039*, 047d*

Viss

068/14*, 070/1*, 071/1*, 073/3*, 074/1a*, 074/3*, 075/1*, 076/1*, 076/3*, 077/2*

Vámosújfalú

034*, 035*, 033/10*, 033/1a*, 033/1b*, 033/5*, 033/6*, 033/7*, 033/9*, 036/1a*

Zalkod

080*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): Sárazsadány 6B*, 6C*; Viss 1TN*, 2TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: legfontosabb kezelési feladat a jellegzetes, őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok megőrzése, a fasorokba, facsoportokba beszivárgó idegenhonos egyedek kiszelektálása.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	

GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges	
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfajok: juh	
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
GY123	A fás legelő fájának felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, a vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a fenti kezelési előírási javaslatokon kívül nem teszünk egyéb javaslatot.

a) Kezelési egység kódja: **KE-9**

b) Kezelési egység meghatározása: tájidegen és jellegtelen erdők

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak azok az erdők, melyek lombkoronájában legalább 50 % az idegenhonos fajok aránya, továbbá a nemesnyarasok, illetve azokat a fiatal erdősítések, melyek jelenleg jellegtelen, ültetvényszerű fiatalosok.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, P1, P2a, P2c, P3, P8, RDb, S2, S3, S6, S7

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogar (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), európai vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

015*, 016*, 020*, 077*, 087, 017/1*, 041a*, 041c*, 041f, 041g, 041h*, 051a*, 053/14*, 053/15*, 053/16*, 075/2*, 093a*, 093d, 093f*

Bodrogkisfalud

083/2*

Bodrogolaszi

06*, 099*, 08/8*, 011c*, 011d*, 011h*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 097a*, 097b*

Olaszliszka

027*, 028, 032*, 038, 047*, 051, 053, 07/1*, 025/11a*, 025/12*, 025/2*, 025/5a*, 025/8*, 026a, 029/1, 029/2, 029/3*, 029/4, 029/5, 030a*, 030b*, 030c*, 030d*, 030f*, 030g, 030h, 030j, 030l*, 030s*, 030t*, 030v, 030z*, 031/1*, 031/2, 033a, 033b, 033c*, 033d, 033f*, 033g, 033h, 033j*, 033k*, 033l, 033m, 034/3*, 034/4*, 037c*, 037d*, 037g, 039/1*, 039/4, 039/5, 039/6, 039/7, 046c*, 046d*, 046f, 046k, 046l*, 046p*, 046s*, 046t, 046v, 048/1*, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f, 048/8*, 049a*, 049f*, 04a*, 04d*, 050/1, 050/2, 050/3, 050/4, 050/7, 050/9*, 052/1, 052/3, 052/4, 052/5, 052/6, 052/7*, 05a*, 07/2a*, 07/2b*

Sárazsadány

039f*, 039h*, 039j, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 048/1*, 048/5, 048/7, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/3b*, 050/5*

Sárospatak

0680*, 0670c*, 0671a*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678g*, 0678p*, 0681/3*, 0681/9a*

Szegi

051*

Tokaj

020*, 030*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/1c, 06b, 06d*, 08/1c*

Viss

070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/3*, 074/1a*, 074/1b, 074/1c, 075/1*, 076/1*, 077/2*, 077/3

Vámosújfalú

023, 047*, 048, 051*, 036/1b*, 046/2*

Zalkod

013*, 05/10*, 014b*, 015a, 015b

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogkeresztúr 12A, 12B, 12C, 13A, 13B, 13C, 13NY, 14A, 14NY, 15A, 15B, 15C, 15D, 16A, 16B, 16NY, 17A, 17B, 17C, 17CE*, 17D, 18A, 19A, 20A, 21B, 21C*, 21NY*, 22A, 22NY*, 25A, 25TN*, 36A, 36B, 36D, 36E, 36F, 36G, 36TI; Bodrogolaszi 13A*, 13B*, 13C*, 13NY*, 58A*; Olaszliszka, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G*, 10NY, 11A, 11B*, 11C, 12D*, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 13I, 13NY1, 13NY2, 13TI, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H, 14I, 14J, 14TI, 14TN*, 15B*, 15C, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F*, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18F, 18G, 18H, 18I, 18J, 18K, 18L, 21A*, 22C, 23A, 24A, 24B, 24C, 25A, 25B, 4A, 4ÉP, 5A*, 5B*, 5C*, 6NY2, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7NY2, 7NY3, 8C, 8NY2, 9A*, 9B, 9TN*; Sárazsadány 12A, 12B, 16A, 16B, 6A*, 6B*, 6C*, 6D*, 8A, 8B; Sárospatak 90A*, 91A*, 91H*, 91I, 92B*, 92VII*, 92VI2*, 92VI3*; Tokaj 18C, 50A, 50B, 50C*, 50D, 50E; Vámosújfalú 1A*, 2A, 10A; Viss 1A, 1B*, 1C, 1D, 1F, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F*, 2G, 2TN*, 5B, 5D1, 7A, 7TN; Zalkod 1A, 8A, 9A

d) Kezelési javaslatok indoklása: ezen erdők kezelését úgy kell végrehajtani, hogy puhafás, vagy keményfás ligeterdökké alakulhassanak. A legfontosabb kezelési feladat az idegenhonos fajok arányának csökkentése, illetve e fajok terjedésének megakadályozása, a nemesnyarasok hazai fajokból álló, elegyes erdőkre történő cseréje.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is. Amennyiben van

		jelölő élőhely az erdőrésztlet területén.
E06	Idegenhonos fafajok további telepítésének mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is. Amennyiben van jelölő élőhely az erdőrésztlet területén.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is. Amennyiben van jelölő élőhely az erdőrésztlet területén.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrésztletekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	Nem védett, NATURA 2000 erdőterületen egészségügyi termelésnél legalább 5 m ³ /ha álló holtfa, törzskiválasztó- és növedékfokozó gyérítés, tarvágás, felújító vágás bontó- és végvágása, készletgondozó használat, száraláló vágás, száralás és egyéb termelés esetén legalább 5-20 m ³ /ha álló őshonos holtfa visszahagyása kötelező.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Az erdősítések ápolását a lakott fészkek 300 méteres sugarú körén belül a természetvédelmi kezelésért felelő szerv munkatársaival egyeztetni szükséges.

E21	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E23	Az egyéb, kijelölt részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	Az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül, a szállítási útvonalat előzetesen egyeztetni szükséges a természetvédelmi kezelővel.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Őshonos fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	
E32	A táj- és termőhelyhonos fajú faállomány tarvágásos véghasználatokor csak kisebb, legfeljebb 0,5 ha-os összefüggő vágásterület alkalmazása, egymástól minél távolabb olyan módon, hogy a felújítás alatt álló részterületek összege a részlet területének 35%-át ne haladja meg.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése.	
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	Fakitermelés július 15. és március 15. között lehetséges amennyiben van fészkelő faj, vagy élőhely a részlet területén
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típussal.	Amennyiben van jelölő élőhely

E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.	Amennyiben a gazdálkodó vállalja. Távlati célállomány csak táj- és termőhelyhonos célállománytípus lehet.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	Amennyiben van jelölő élőhely
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal	Amennyiben van jelölő élőhely, vagy faj.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a táj- és termőhelyhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata során a környező részletekben, a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	Lehetőség szerint. A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek.

E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	Lehetőség szerint. A visszaszorítás megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőnek
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás) történő megakadályozása.	
E89	Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása.	
E91	A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében.	
E93	Tuskóprizmák, tuskópászták felszámolása.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fajok terjedésének megakadályozása, továbbá az idegenhonos állományok őshonos, a potenciális vegetációnak megfelelő erdőkre történő fokozatos cseréje.

3.2.1.6. Egyéb élőhelyek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Vizes élőhelyek esetében az ökológiai vízmennyiség biztosítása, a szennyezettség elkerülése, a szabad mozgás biztosítása a halfajok számára, az ikrázó-helyek zavartalanságának a biztosítása és a természetes inváziós fajoktól mentes növényzet fenntartása a legfontosabb feladat.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Vízügyi szempontból a 1995. évi LVII. törvény, 223/2014 (IX.4) és 120/1999. (VII.6) és a 83/2014 (III.14) Korm. rendeletek.

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi

rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-10**

b) Kezelési egység meghatározása: víztestek

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak mindazon élőhelyek, melyek az év jelentős részében vízzel borított medrek, a Bodrogtól mesterségesen levágott, vagy természetesen lefűződött morotvák, erek, valamint maga Bodrog-folyó.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 3150, 3160, 3130, 3270

Érintett ÁNÉR élőhelyek: Ac, A24, B1a, B2, B3

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*), erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), apró filléricsiga (*Anisus vorticulus*), tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai götte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), eurázsiai hód (*Castor fiber*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), vágó csík (*Cobitis taenia*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réticsík (*Misgurnus fossilis*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), balin (*Aspius aspius*).

Érintett földrészlet(ek):

02*, 011*, 012*, 014*, 020*, 021*, 030, 032*, 035*, 044*, 047*, 049*, 052*, 056*, 060*, 065*, 069*, 072, 073*, 074*, 076*, 077*, 082*, 086, 089*, 017/2b*, 027d*, 027f, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029g, 031/1a*, 031/1b, 031/1c, 031/2*, 033/1, 033/2*, 034a*, 034b, 036/2, 037/1*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 037/5, 038/1*, 038/10, 038/2*, 038/3*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1b, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041b*, 041j, 046b*, 048/10b*, 048/11b*, 048/12b*, 048/13b*, 048/14b*, 048/15b*, 048/16b*, 048/17b*, 048/18b*, 048/19b*, 048/1a*, 048/20b, 048/21*, 048/22*, 048/23*, 048/24*, 048/25*, 048/26*, 048/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*, 048/47*, 048/48*, 048/61c*, 048/7b*, 048/8b*, 048/9b*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/1b*, 050/38*, 050/3b*, 050/4b*, 050/5b*, 050/6b*, 050/7b*, 050/8b*, 050/9a*, 050/9b*, 051b*, 054a*, 054b, 055a*, 055b, 055g, 057f, 058a*, 058b*, 063a*, 063b, 063c*, 063f, 064/1a*, 064/1b, 064/1c*, 064/2b*, 067c, 070b*, 071a*, 071b, 071d*, 075/1, 075/2*, 078a*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*, 084/41*, 084/56*, 084/57*, 093g*

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 097, 0102*, 0112*, 0117*, 0119*, 0122, 0101/10b*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/12b*, 0101/13b*, 0101/14a*, 0101/15a*, 0101/16a*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/20a*, 0101/21a*, 0101/22a*, 0101/23a*, 0101/24a*, 0101/25a*, 0101/26a*, 0101/27a*, 0101/28a*, 0101/29a*, 0101/2a*, 0101/2d*, 0101/30a*, 0101/31a*, 0101/32a*, 0101/33a*, 0101/34a*, 0101/35a*, 0101/36a*, 0101/37a*, 0101/39b*, 0101/40a, 0101/40b, 0101/41a*, 0101/41b, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/45a*, 0101/45b*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*, 0101/50a*, 0101/50b*, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/52b*, 0101/53b*, 0101/54b*, 0101/57a*, 0101/57c*, 0101/57d*, 0104/1*, 0104/2*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/6f*, 0113/11c*, 0113/11d, 0113/2a*, 0113/2b, 0113/2c*, 0115/1a*, 0115/1d*, 0118b*, 083/2*, 089/105*, 090/3, 090/4, 090/6,

091/2a*, 091/2c*, 091/2d*, 092/11b*, 092/12b*, 092/13b*, 092/14a*, 092/15a, 092/1a*, 092/1b*, 092/1c*, 092/1d , 092/2, 092/3, 092/4, 092/5*, 092/6*, 093/2*, 093/3*, 093/4, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2b , 096/3b*, 096d, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/14b, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*, 098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18b, 098/19b, 098/2*, 098/20b, 098/21b*, 098/22b*, 098/23b*, 098/24b*, 098/24c*, 098/25*, 098/27a*, 098/27b, 098/27c*, 098/3*, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/1b*, 099/1d, 099/1f*, 099/1h, 099/29b, 099/30b*, 099/30c*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34b, 099/34c*, 099/35a*, 099/35b, 099/35c*, 099/36a*, 099/36b, 099/36c*, 099/37a*, 099/37b, 099/37c*, 099/38a*, 099/38b, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41b, 099/41c*, 099/42b, 099/42c*, 099/43b, 099/43c*, 099/44b, 099/44c*, 099/45b, 099/45c*, 099/46*, 099/47b*, 099/48b, 099/49*, 099/50*, 099/51b, 099/52b, 099/53*, 099/54b, 099/55*, 099/56b, 099/57b, 099/58b, 099/59*, 099/60b, 099/61b, 099/62b, 099/63a*, 099/63b, 099/64*, 099/65b*, 099/66b*, 099/67b*, 099/67d, 099/68b*, 099/68d*, 099/69b*, 099/69d*, 099/70b*, 099/70d, 099/71b*, 099/71d, 099/73b, 099/73f*, 99/72c*

Bodrogolaszi

04, 06*, 07, 099*, 08/3a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 098/4*, 098/6*

Olaszliszka

03, 013*, 015, 017*, 020, 022*, 035*, 036*, 041, 042*, 045*, 08/1*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/6*, 010/8, 011/1*, 011/2, 011/3*, 012/11h, 012/11j, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*, 014/1*, 014/2*, 016/1b*, 019b, 019c, 019g, 019h, 019j*, 019l*, 021/1b*, 021/1c, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024c, 024g*, 024j, 025/5a*, 025/5b, 025/7b, 025/9*, 030t*, 039/1*, 044a*, 044b*, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044l*, 044r*, 046a*, 046h*, 046p*, 046r*, 048/7*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 055/1*, 055/2, 08/3a, 08/3b*

Sárazsadány

02, 040*, 043*, 039k*, 042/1a, 042/1b*, 044/11*, 048/10*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0682, 0694, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0677/4*, 0678b*, 0683/1*

Szegi

035*, 038*, 039*, 049*, 051*, 040/5a*, 040/5b*, 040/5c*, 041/1b*, 041/1d, 042/103a*, 042/103b*, 042/104a*, 042/104f*, 042/21*, 042/25b*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27b*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29b*, 042/29c*, 042/30b*, 042/31b*, 042/32a*, 042/33a*, 042/33b*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*, 042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54b, 042/55b, 042/56b, 042/57b, 042/58b, 042/59*, 042/60b, 042/61*, 042/62a*, 042/62b, 042/63*, 042/64*, 042/81*, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*, 042/94*, 042/95*, 042/96*, 046/2, 047a*, 047d*, 047g*, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3c*

Szegilong

010, 025, 022/1

Tokaj

020*, 021*, 022*, 030*, 017/1*, 018/1a*

Viss

075/1*, 076/1*

Vámosújfalú

027*, 031, 034*, 035*, 038, 039, 041*, 043*, 044*, 052, 024/1a*, 024/1b*, 024/1c, 024/4a*, 025a, 025b*, 028a, 028b*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/3, 033/1a*, 036/1a*, 036/1b*, 037b*, 040a*, 040b, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/4*, 045/7b*, 045/8*

Zalkod

03, 072*, 073*, 077, 080*, 081*, 074/4*, 075/1a*, 075/2*, 075/3*, 075/4*, 078/2*, 078/3a*, 078/3b*

Érintett erdőrészt(ek): Bodrogkeresztúr 17VI*, 20B*, 20VI*, 21A*; Olaszliszka 23TN, 4B, 6D, 7VI, 9C*; Sárospatak 87EY, 92A*, 92VI1*, 92VI2*; Tokaj 50C*; Vámosújfalú 7B*; Viss 2TN*

d) Kezelési javaslatok indoklása: legfontosabb kezelési cél az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása.

Kód	Agrárterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.	
V67	A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása.

Önkéntesen vállalható előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-11**

b) Kezelési egység meghatározása: roncsterületek, lakott területek

A tervezési területen a természetközeli élőhelyeken kívül kisebb foltokban találhatóak településekhez köthetően megjelenő utak, illetve feltöltött roncsterületek, komp kikötők. E foltok gyomos, fajszegény élőhelyek.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: U4, U11

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek): Bodrogkisfalud 083/2*; Bodrogolaszi 06*; Sárospatak 0678a; Viss 087, 074/3*, 076/5*, 077/15a, 077/15b

Érintett erdőrészt(ek): Bodrogolaszi 58A*

d) Kezelési javaslatok indoklása: általános kezelési cél a szennyező források megszüntetése (különös tekintettel a Bodrogkisfalud határában található hajóállomás és Yaht Club területén). A gyomokkal, inváziós fajokkal fertőzött területeken kezelési cél a gyomok és inváziós fajok visszaszorítása.

Kód	Agrárterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY81	A gyepet évente legalább kétszer kell kaszálni.	
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.	

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: ezekre a területekre nincs a kezelési javaslatokon kívül egyéb javaslatunk.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés mind a gyepek, mind az erdős élőhelyeken indokolt. Az egyes kezelési egységeknél külön kifejtettük a fejlesztési lehetőségeket. Ezeken túlmenően fontos lenne megoldást találni a tavak, holt medrek, erek gyors feliszapolódására, feltöltődésére, valamint a víztesteket körülvevő fásszáruak - köztük jelentős területen a gyalogakác – kivágására. Fontos feladat a területen egyre nagyobb arányú beerdősülési folyamatok megfékezése, az idegen honos fásszáruak uralta élőhelyek megszüntetése, helyükön kaszálórétek, mocsárrétek kialakítása. E folyamat megállításában, visszaszorításában legeredményesebb módszernek a legeltetéssel történő hasznosítást tartjuk.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A jelölő fajok esetében a kezelési egységeknél és a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatoknál előírtak betartása elegendő az állományok fennmaradásához. Az erdőkhöz kötődő fajok esetében a legfontosabb fajvédelmi javaslatok:

- a holt fa mennyiségének növelése,
- idős állományrészek fenntartása,
- odvas, böhöncös faegyedek teljes kímélete
- folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodás
- a természetes, cserjés erdőszegélyek fenntartása.

Gyepekhez kötődő fajok esetében a legfontosabb fajvédelmi javaslatok:

- fajgazdag lágyszárú közösségek fenntartása
- a gyalogakác terjedésének megakadályozása, a jelenleg fertőzött területeken a gyalogakác visszaszorítása

A közösségi jelentőségű halfajok védelme érdekében a Bodrog folyót terhelő szennyező források megszüntetése javasolt.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A tervezési területen a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretein belül nem folyik növény- és állatfaj felmérése.

A tervezési területen az NBmR protokoll keretein belül egy 5x5 km-es élőhelytérképezési mintanégyszet található.

Kaszált, legeltetett gyepek esetében a kezelés hatásának monitorozása szükség lenne.

A gyalogakáccal fertőzött területeken a gyalogakác visszaszorítására irányuló kezelések eredményességének dokumentálása fontos lenne. Szintén fontos lenne a gyalogakác terjedésének nyomon követése.

A víztestek feliszapolódásának ütemének és ezzel párhuzamosan az életközösségek változásának nyomon követése.

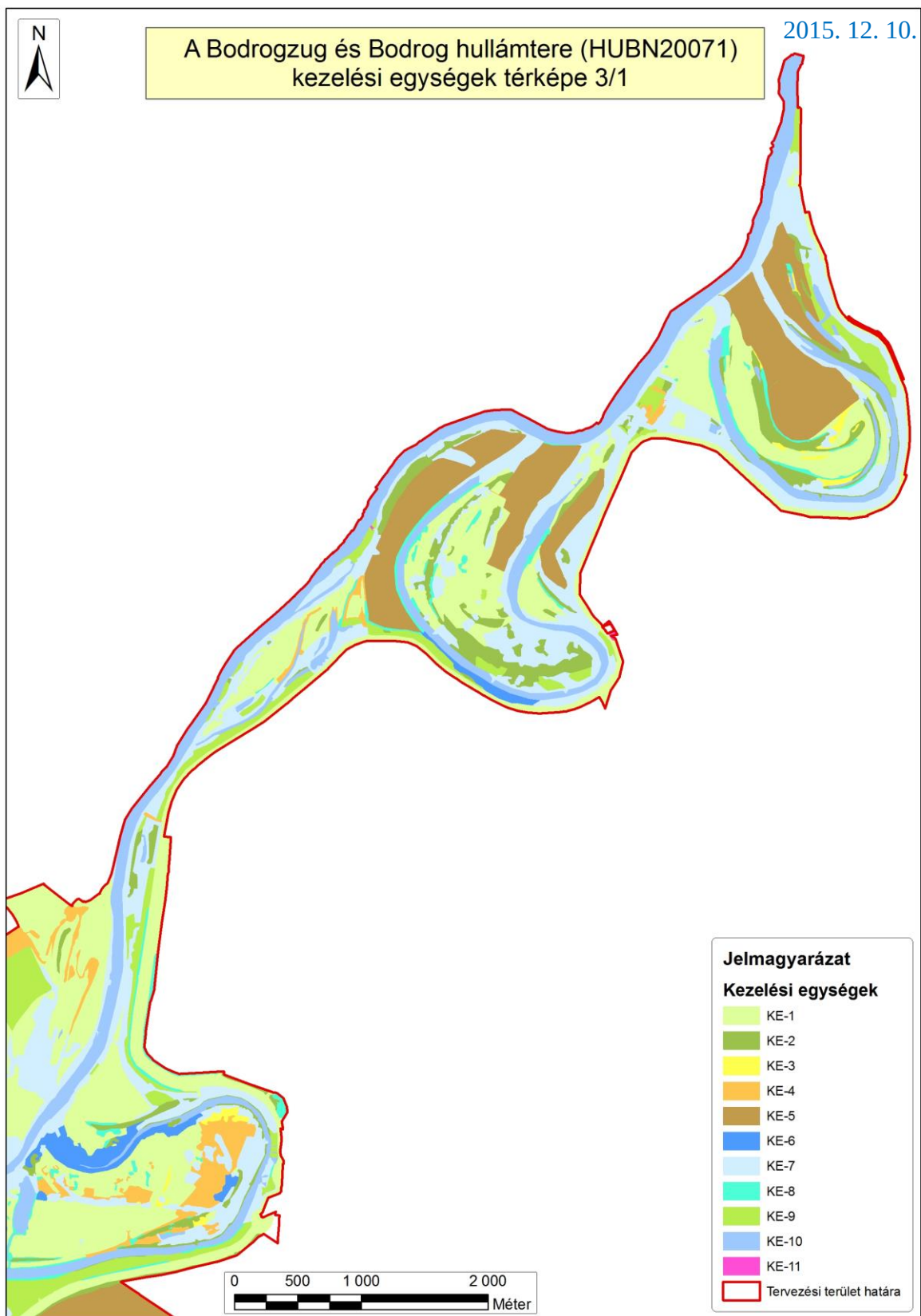
A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű fajok közül az újonnan előkerült skarlábogár (*Cucujus cinnaberinus*) és nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) állományának részletesebb felmérése indokolt lenne.

A tervezési területen a víztestekben javasolt a vízkémiai paraméterek rendszeres ellenőrzése.

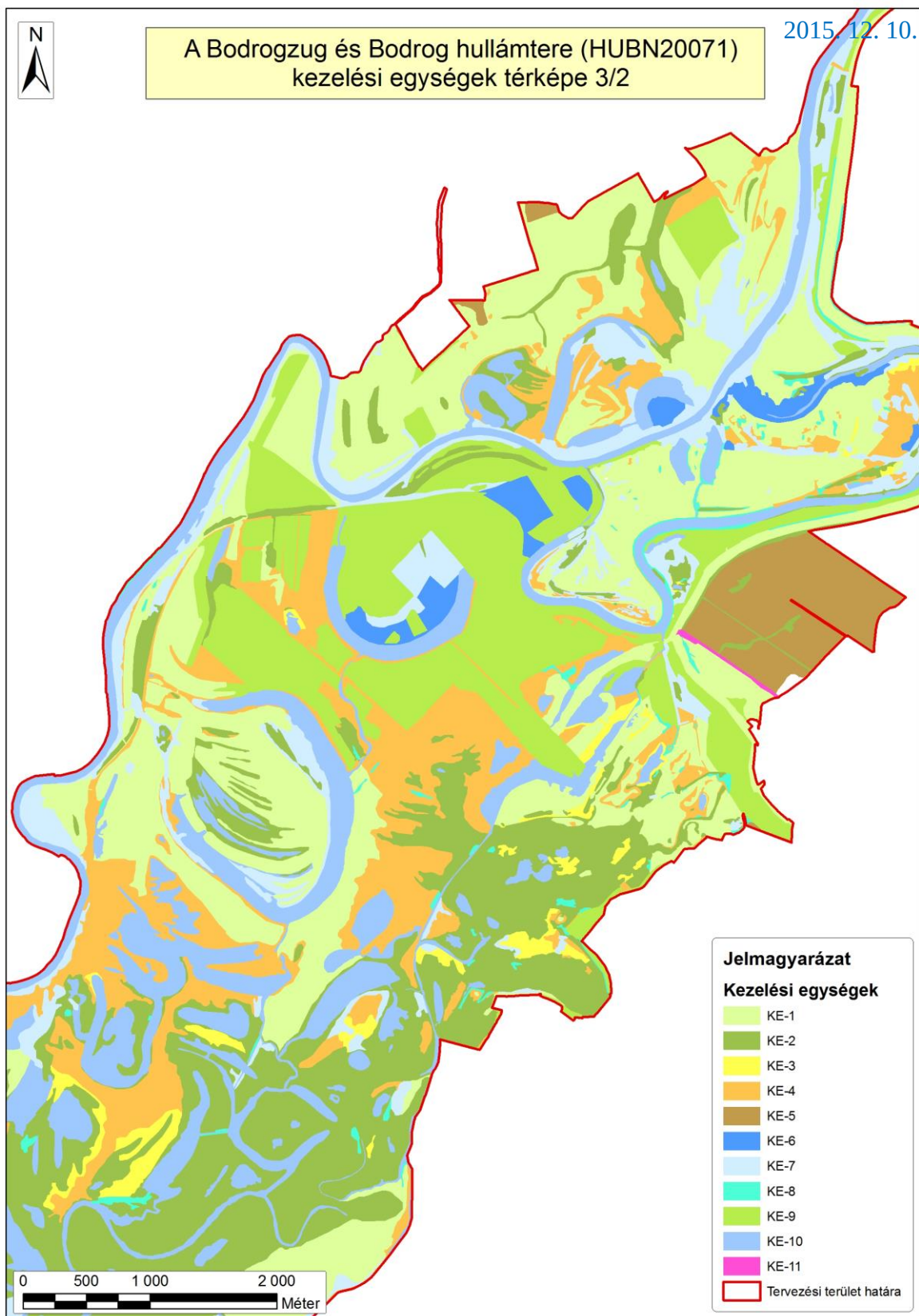
3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép:

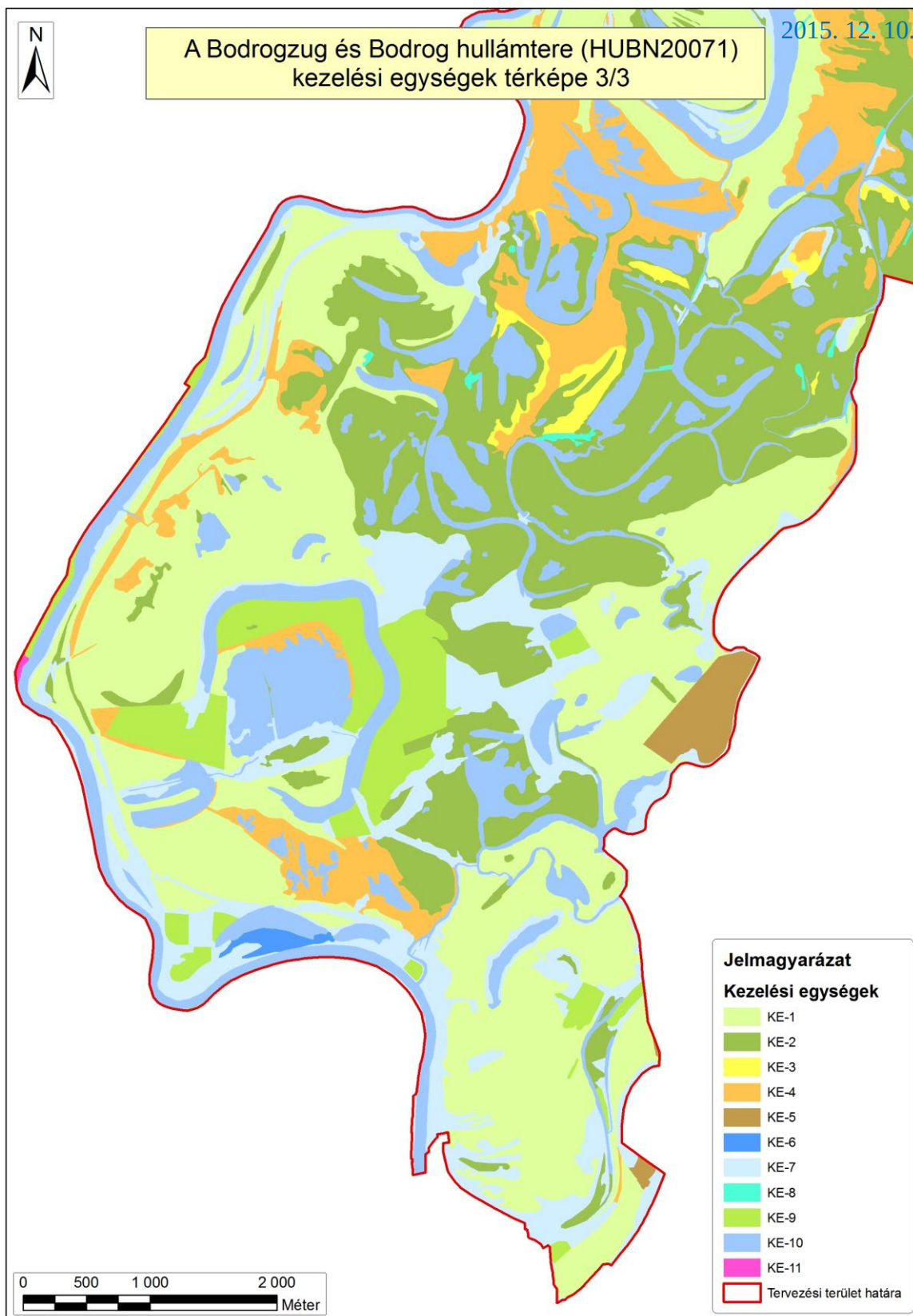
1. *ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek (áttekintő) térképe (2015)*

2. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletező térképe 3/1 (2015)

3. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletező térképe 3/2 (2015)

4. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletező térképe 3/3 (2015)

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt hrsz-ek és erdőrészek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészek
KE-1	kaszálótétek, mocsárrétek	2179,97	Bodrogkeresztúr 03*, 04*,05, 06, 07*, 010*, 015*, 022*, 023*, 025*, 026, 028*, 049*, 056*, 059*, 060*, 062, 066*, 079*, 080*, 081*, 085*,090*, 094*, 095, 013a, 013b, 017/1*, 017/2b*, 024a, 024b, 024c, 027a, 027b, 027c*, 027d*, 029a*, 040a*, 040c*, 048/10c*, 48/11c*, 048/12c*, 048/13c*, 048/28, 048/29, 048/30, 048/31, 048/32, 048/33, 048/34, 048/35, 48/36, 048/37, 048/38, 048/39, 048/3c*, 48/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*, 048/47*, 048/48*, 048/49*, 048/4c*, 048/50, 048/51, 048/52, 048/53, 048/54*, 048/58*, 048/59, 048/5c*, 048/60, 048/61a, 048/61b, 048/61c*, 048/6c*, 048/7c*, 048/8c*, 048/9c*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/15b, 050/16a*, 050/16b, 050/17a*, 050/17b, 050/18a, 050/18b, 050/19a, 050/19b, 050/1a, 050/1b*, 050/2, 050/20a, 050/20b, 050/21, 050/22, 050/23, 050/24, 050/25, 050/26, 050/27, 050/28*, 050/29*, 050/30, 050/31, 050/32, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/3a, 050/3b*, 050/4a, 050/4b*, 050/5a, 050/5b*, 050/6a, 050/6b*, 050/7a, 050/7b*, 050/8a, 050/8b*, 050/9a*, 050/9b*, 057a*, 057b, 057c,	Olaszliszka 11B*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			057d, 058a*, 058b*, 063a*, 063c*, 063d, 067a*, 070a*, 070b*, 075/2*, 078a*, 084/10, 084/11, 084/12, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/4*, 084/5*, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9*, 08a*, 08c*, 08d*, 08f*, 08g*, 08h* Bodrogkisfalud 0112*, 0114, 0116*, 0117*, 0121*, 0109/2*, 0110/2, 0111/6a*, 0111/6d, 0111/6f*, 0111/6h*, 0113/10, 0113/11a*, 0113/11c*, 0113/2c*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0113/5b, 0113/5c, 0113/6, 0113/7, 0113/8, 0113/9, 0115/1a, 0115/1b, 0115/1c, 0115/1d*, 0115/1f, 0115/1g*, 0115/2, 0115/3, 0115/4, 0115/5, 0115/6, 0118a*, 0118b*, 0118c, 0123/1, 0123/2a, 0123/2c, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2j*, 096a*, 096b*, 096f* Bodrogolaszi 06*, 011d*, 011k, 08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 096a*, 096b, 096d*, 096g*, 098/1* Olaszliszka 022*, 023*, 07/1*, 08/1*, 08/2*, 010/3, 010/4, 010/5*, 010/6*, 010/9, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11f, 012/11k*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1g, 012/1h*, 012/1j* , 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 021/1a*, 021/1b*, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			025/11b*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 030b*, 030c*, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 030s*, 030t*, 030z*, 044j*, 044p*, 044s*, 046g, 046j*, 046l*, 046m, 046r*, 046s*, 048/6a*, 04a*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11, 050/12, 050/2, 050/5, 050/9*, 052/7*, 054a*, 054c*, 054d, 054f*, 054j*, 054k*, 07/2a*, 07/2b*, 08/3b*, 09a, 09b* Sárazsadány 041*, 045*, 047*, 053, 039a*, 039b*, 039c, 039d, 039g*, 039h*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 044/11*, 044/12*, 044/14, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/21*, 044/22*, 044/24, 044/25, 044/26, 044/27*, 044/28, 044/4, 044/6a, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*, 046*, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/8*, 049/1*, 050/3a*, 050/3b*, 050/5* Sárospatak 0674, 0680*, 0670a, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/4b, 0673/8b*, 0677/2, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678a, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678p*, 0678r, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*, 0681/9b* Szegi 038*, 039*, 049*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2b*, 041/1a*, 042/10*, 042/10a*, 042/11, 042/12, 042/13, 042/14, 042/15, 042/16, 042/17,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			042/18, 042/19, 042/2, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27c*, 042/28a*, 042/28c*, 042/29a*, 042/29c*, 042/3, 042/30a*, 042/30c*, 042/31a*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33c*, 042/34a*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/4*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/5*, 042/58c*, 042/59*, 042/6*, 042/60c*, 042/61*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*, 042/7, 042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*, 042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/80, 042/81*, 042/82, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/9*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*, 042/94*, 042/95*, 042/96*, 047a*, 047c*, 047d*, 047f*, 047h*, 047j*, 047k, 050/3a*, 050/3c* Tokaj 05*, 04/6*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/1b, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/3a*, 06a, 08/1c* Viss 070/1*, 073/3*, 074/2, 074/3*, 075/1*, 076/2, 076/3*, 076/5*, 077/2* Vámosújfalu 047*, 019/10, 019/11, 019/12, 019/13, 019/14b, 019/15b, 019/16d, 019/17c, 019/18c,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			019/19c, 019/2*, 019/20c, 019/21c, 019/22f*, 019/23, 021/1, 021/2, 021/3, 022/2*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3, 024/5*, 033/1a*, 033/2, 033/6*, 033/7*, 033/8*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 045/2a*, 045/2b*, 045/3*, 045/4, 045/6a, 045/6b, 045/7a*, 045/7b*, 045/8*, 046/1, 046/2*, 050/10*, 050/3a*, 050/3b*, 050/4, 050/5, 050/7*, 050/8*, 050/9* Zalkod 013*, 070*, 076*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/4*, 014b*, 075/1a*, 075/1b*, 078/1*, 078/2*, 078/3a*	
KE-2	mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások	1207,31	Bodrogkeresztúr 010*, 018*, 020*, 022*, 032*, 035*, 043*, 044*, 047*, 049*, 052*, 065*, 073*, 074*, 080*, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029f, 031/1a*, 031/1d, 031/1f*, 031/2*, 033/2*, 033/3, 033/4, 033/5, 034a*, 036/1, 037/1*, 037/2*, 038/10, 038/11, 038/12, 038/13, 038/14, 038/15, 038/16, 038/17, 038/2*, 038/3*, 038/4, 038/5, 038/6, 038/7, 038/8, 038/9, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/23, 039/3, 039/4*, 039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041a*, 041b*, 041c*, 041h*, 041j, 042a, 042b, 042c*, 045/1*, 046a, 046b*, 046c, 046d, 048/10a, 048/10b*, 048/10c*, 048/11a, 048/11b*, 048/11c*, 048/12a, 048/12b*, 048/12c*, 048/13a, 048/13b*, 048/13c*, 048/14a, 048/14b*,	Bodrogkeresztúr 17CE*, 17VI* Bodrogolaszi 13B*, 13C* Olaszliszka 6A*, 6TN Sárazsadány 6F* Sárospatak 109A*, 91A*, 92A*, 92VI3* Tokaj 50VI* Vámosújfalú 7B* Viss 1TN*, 2TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészek
			048/14c, 048/15a, 048/15b*, 048/15c, 048/16a, 048/16b*, 048/16c, 048/17a, 048/17b*, 048/17c, 048/18a, 048/18b*,048/18c, 048/19a, 048/19b*, 048/19c, 048/1a*, 048/1b, 048/1c, 048/2*, 048/20a, 048/20c, 048/21*, 048/22*, 048/23*, 048/24*, 048/25*, 048/26*, 048/27*, 048/3a, 048/3b, 048/3c*, 048/4a, 048/4b, 048/4c*, 048/54*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 048/5a, 048/5b, 048/5c*, 048/6a, 048/6b, 048/6c*, 048/7a, 048/7b*, 048/7c*, 048/8a, 048/8b*, 048/8c*, 048/9a, 048/9b*, 048/9c*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*, 050/44*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 055a*, 055c*, 063a*, 064/1a*, 067a*, 070a*, 070c, 071a*, 071c, 071d*, 071f, 075/2*, 078a*, 078b, 08a*, 08b* Bodrogkisfalud 094*, 095*, 0100*, 0102*, 0103, 0112*, 0101/10a, 0101/10b*, 0101/10c*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/11c*, 0101/12a, 0101/12b*, 0101/12c*, 0101/13a, 0101/13b*, 0101/13c*, 0101/14a*, 0101/14b*, 0101/15a*, 0101/15b*, 0101/16a*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/19b*, 0101/20a*, 0101/20b*, 0101/21a*, 0101/21b*, 0101/22a*, 0101/22b*, 0101/23a*, 0101/23b*, 0101/24a*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			0101/24b*, 0101/25a*, 0101/25b, 0101/25c*, 0101/26a*, 0101/26b*, 0101/27a*, 0101/27b*, 0101/28a*, 0101/28b*, 0101/29a*, 0101/29b*, 0101/2a*, 0101/2b, 0101/2c, 0101/2d*,0101/3*, 0101/30a*, 0101/30b*, 0101/31a*,0101/31b*, 0101/32a*, 0101/32b*, 0101/33a*, 0101/33b*,0101/34a*, 0101/34b*, 0101/35a*, 0101/35b*, 0101/36a*, 0101/36b*, 0101/37a*, 0101/37b*, 0101/38a, 0101/38b, 0101/39a, 0101/39b*, 0101/4*, 0101/41a*, 0101/42, 0101/43a*, 0101/43b, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/44c, 0101/45a*, 0101/45b*, 0101/45c, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*,0101/47c, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*, 0101/49c, 0101/50a*, 0101/50b*, 0101/50c, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/51c, 0101/52a, 0101/52b*, 0101/52c, 0101/53a, 0101/53b*, 0101/53c, 0101/54a, 0101/54b*, 0101/55*, 0101/56, 0101/57a*, 0101/57b, 0101/57c*, 0101/57d*, 0101/57f, 0101/57g, 0101/5a, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 0101/7b, 0101/8a, 0101/8b, 0101/9a, 0101/9b, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6b, 0111/6c, 0111/6f*, 0111/6g, 0111/6h*, 0113/11c*, 0113/2a*, 0115/1a*, 0118a*, 0118b*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			0118d, 0123/2b, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2h*, 0123/2j*, 089/105*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/11b*, 092/12a*, 092/12b*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/14a*, 092/14b, 092/15b, 092/1a*, 092/1c*, 093/2*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2a, 096/3a*, 096/3b*, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*, 098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18a, 098/19a, 098/2*, 098/20a, 098/21a, 098/21b*, 098/22a, 098/22b*, 098/23a, 098/23b*, 098/24a*, 098/24c*, 098/25*, 098/26, 098/27a*, 098/27c*, 098/3*, 098/4, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/19*, 099/1a*, 099/1c, 099/1f*, 099/1g, 099/1j, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/29c, 099/30a*, 099/30b*, 099/30c*, 099/31a*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32a*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34c*, 099/35a*, 099/35c*, 099/36a*, 099/36c*, 099/37a*, 099/37c*, 099/38a*, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/41c*, 099/42a*, 099/42c*, 099/43a*, 099/43c*, 099/44a*, 099/44c*, 099/45a*, 099/45c*, 099/46*, 099/47a*, 099/47b*, 099/48a*, 099/48c, 099/49*, 099/50*, 099/51a*, 099/51c, 099/52a*, 099/52c, 099/53*, 099/54a*, 099/54c, 099/55*, 099/56a*, 099/56c, 099/57a*, 099/57c, 099/58a*, 099/58c, 099/59*, 099/60a*, 099/60c,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			099/61a*, 099/61c, 099/62a*, 099/62c, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/65b*, 099/66a*, 099/66b*, 099/67a*, 099/67b*, 099/67c, 099/68a*, 099/68b*, 099/68c, 099/68d*, 099/69a*, 099/69b*, 099/69c, 099/69d*, 099/70a*, 099/70b*, 099/70c, 099/70f*, 099/71a*, 099/71b*, 099/71c, 099/71f*, 099/73a*, 099/73c, 099/73f*, 99/72a*, 99/72b, 99/72d Bodrogolaszi 099*, 08/5*, 011d*, 011h*, 08/1a*, 08/1b*, 096d*, 096f*, 097b*, 098/1*, 098/3*, 098/5 Olaszliszka 013*, 017*, 018*, 022*, 08/1*, 08/2*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/5*, 010/6*, 010/7, 011/1*, 011/3*, 011/4, 011/5*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11g, 012/11k*, 012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1j*, 014/1*, 014/2*, 014/3, 016/1a, 016/1b*, 016/2, 019a, 019d, 019f*, 019j*, 019k, 019l*, 019m, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 024a*, 024b, 024g*, 024h*, 029/3*, 030k, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 037l, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044h, 044j*, 044l*, 044n*, 044s*, 044t*, 046c*, 046p*, 046r*, 048/1*, 048/6a*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 054k*, 05b*, 07/2a*, 07/2b* Sárazsadány 040*, 041*, 039g*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/1b*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/6b*, 048/1*, 048/10*, 048/11,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/6, 048/8*, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/4* Sárospatak 0672*, 0680*, 0417/18b, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0677/1*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678m*, 0678n*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/3*, 0681/4b*, 0681/4c, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a* Szegi 038*, 036/1a*, 036/2b*, 042/104a*, 047a*, 047b, 047c*, 047d*, 047f*, 047g*, 050/3a* Tokaj 030*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 017/2*, 018/1a*, 018/2c*, 018/2f*, 019c, 06c*, 06d* Viss 089*, 090, 070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/2*, 073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1*, 076/5*, 088/1*, 095/2*, 095/3* Vámosújfalú 023, 027*, 034*, 043*, 024/1a*, 024/1b*, 024/4a*, 024/4b*, 024/5*, 025a*, 033/10*, 033/6*, 033/7*, 036/1a*, 036/2*, 036/3, 036/4*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 045/2a*, 050/3a*, 050/6, 050/7*, 050/8* Zalkod 013*, 072*, 073*, 076*, 081*, 05/4*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 012/3,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			012/4*, 014b*, 016/13, 074/1, 074/10, 074/11, 074/12, 074/2, 074/3, 074/4*, 074/5, 074/6, 074/7, 074/8, 074/9, 075/1a*, 075/2*,075/3*, 075/4, 078/1*,078/2*, 078/3a*	
KE-3	rekettyefüzes cserjések	67,43	Bodrogkeresztúr 031/1f*, 031/2* Bodrogkisfalud 094*, 0100*, 0102*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*,0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*, 0101/3*, 0101/30b*, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/36b*, 0101/37b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 089/105*, 092/1a*, 099/15*, 099/16*, 099/17*, 099/18*, 099/19*,099/1a*, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/30a*, 099/31a*, 099/32a*, 099/33a*, 099/34a*, 099/35a*, 099/36a*, 099/37a*, 099/38a*,099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/70f*, 099/71f*, 099/73f*, 99/72d* Olaszliszka 08/1*, 08/2*, 010/5*, 010/6*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 025/3*, 025/5a*, 09b*, 09c	Viss2TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			Sárazsadány 042/12* Sárospatak 0671b*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/5c*, 0673/8b* Viss 073/2*, 073/3*, 076/1* Vámosújfalú 033/8* Zalkod 05/4*, 05/5*, 012/2*	
KE-4	gyalogakácok	607,86	Bodrogkeresztúr 014*, 019*, 022*, 025*, 047*, 073*, 074*, 076*, 081*, 083, 013c, 017/1*, 017/2b*, 031/1f*, 031/2*, 075/2*, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*, 084/41*, 084/42, 084/43, 084/44, 084/45, 084/46, 084/47, 084/48, 084/49, 084/5*, 084/50, 084/51, 084/52, 084/53, 084/54, 084/55, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9* Bodrogkisfalud 094*, 0100*, 0102*, 0112*, 0116*, 0119*, 0121*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*, 0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*,	Bodrogolaszi 13NY*, 10G*, 12A, 12B, 12C, 12D*, 12TN, 14TN*, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F* Vámosújfalú 7B* Viss 1TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			0101/3*, 0101/30b, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6c, 0113/11a*, 0113/11b, 0113/11c*, 0113/2a*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0115/1a*, 0115/1g*, 0118a*, 083/2*, 089/105*, 089/106*, 091/2a*, 091/2b, 091/2c*, 091/2d*, 091/2f, 092/10*, 092/11a*, 092/12a*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/1a*, 092/1b*, 092/5*, 092/6*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/3*, 099/10, 099/11, 099/12, 099/13, 099/14, 099/15*, 099/16*, 099/17*, 099/18*, 099/19*, 099/1a*, 099/2, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/3, 099/38a*, 099/39*, 099/4, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/43a*, 099/44a*, 099/45a*, 099/46*, 099/47a*, 099/48a*, 099/49*, 099/5, 099/50*, 099/51a*, 099/52a*, 099/53, 099/54a*, 099/55*, 099/56a*, 099/57a*, 099/58a*, 099/59*, 099/6, 099/60a*, 099/61a*, 099/62a*, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/66a*, 099/67a*, 099/68a*, 099/69a*, 099/7, 099/70a*, 099/71a*, 099/73a*, 099/8, 099/9, 99/72a* Bodrogolaszi 08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 08/3d*, 096a*, 096f*, 097a*, 097b*, 098/1*, 098/4*, 098/6* Olaszliszka 022*, 023*, 035*, 036*, 041*, 047*, 010/2*, 012/11c*, 012/1a*, 012/1b*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			012/1c*,012/1f*, 012/1j*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*, 024g*, 024h*, 025/10, 025/11a*, 025/11b*, 025/12*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 025/9*, 030a*, 030b*, 030d*, 030f*, 030l*, 030p*, 030r*, 030s*, 030t*, 031/1*, 033c*, 033j*, 033k*, 034/1, 034/3*, 034/4*, 034/5, 034/6*, 044b*, 044c*, 044j*, 044l*, 044m, 044n*, 044r*, 044s*, 046a*, 046b, 046c*, 046d*, 046h*, 046j*, 046l*, 046n, 046r*,048/3, 048/4, 048/5, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f*, 048/7*, 048/8*, 049a*, 049b, 049c, 049d, 049f*, 054j* Sárazsadány 045*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/7*, 044/12*, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/22*, 044/27*, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*,044/8, 044/9, 048/10*, 048/9*, 050/3a*, 050/3b* Sárospatak 0677/5*, 0678f*, 0681/7* Szegi 038*, 039*, 045*, 049*,036/1a*, 036/2b*,040/2, 040/5a*, 040/5b*, 041/1a*, 041/1b*, 041/1c, 042/10*, 042/100, 042/101, 042/102, 042/103a*, 042/103b*, 042/103c, 042/104f*, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25b*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27b*, 042/27c*,042/28a*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29a*,042/29b*, 042/29c*, 042/30a*,042/30b*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			042/30c*, 042/31a*, 042/31b*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33b*, 042/33c*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*, 042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54a, 042/54c, 042/55a, 042/55c, 042/56a, 042/56c, 042/57a, 042/57c, 042/58a, 042/58c*, 042/59*, 042/60a, 042/60c*, 042/61*, 042/62a*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*, 042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*, 042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/9*, 042/96*, 042/97, 042/98, 042/99, 044/1*, 044/2*, 046/1a, 046/1b, 046/1c, 047a*, 047c*, 047d* Tokaj 04/1a* Vámosújfalú 027*, 034*, 043*, 044*, 019/2*, 019/22f*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3, 024/4a*, 024/5*, 025a*, 026a*, 026b*, 033/10*, 033/5*, 033/7*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/7a*, 045/7b*, 045/8* Viss 070/1*, 073/2*, 073/3*, 074/1a* Zalkod 070*, 080*, 05/4*, 05/10*, 012/2*, 078/3a*, 078/3b*	
KE-5	szántók és gyümölcsösök	326,76	Bodrogkeresztúr 066*, 067a*, 067f* Bodrogolaszi	-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			09/4, 09/5, 010/1, 010/2 011a* Sárospatak 0671a*, 0673/4a, 0673/4b*, 0673/5b, 0673/5c*, 0673/6a, 0673/6b, 0673/6c, 0673/7, 0673/8a, 0673/8b*, 0678k, 0678l*, 0678m*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9b* Tokaj 04/6*, 018/1a*, 04/3a*, 04/3b Viss 089*, 068/14*, 088/1*, 095/1, 095/2*, 095/3* Vámosújfalú 019/10, 019/11, 019/12, 019/2*, 022/2*, 050/3a*	
KE-6	keményfás ligeterdő jellegű tölgyesek	74,60	Bodrogkeresztúr 089*, 093g* Bodrogolaszi 011d*, 011f, 011g, 011h* Olaszliszka 027*, 026b, 030a*, 037a*, 037b, 037c*, 037d*, 037f*, 037j Sárazsadány 040*, 041*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/9* Vámosújfalú 029/1a*, 029/1b*, 029/2, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 033/1b*, 033/8*	Bodrogkeresztúr 20B*, 20C*, 20VI* Bodrogolaszi 13C*, 13D, 13E* Olaszliszka 15A, 15B*, 5A*, 5B*, 5C*, 5D*, 5TI, 5TN*, 6B, 6NY3*, 8A, 8B, 8NY1, 9A*, 9C*, 9TN* Sárazsadány 6D*, 6E*, 6F* Vámosújfalú 7C, 8B*
KE-7	puhafás ligeterdők	933,87	Bodrogkeresztúr 02*, 03*, 04*, 07*, 09, 010*, 011*, 012*, 014*, 015*, 016*, 018*, 021*, 023*, 028*, 032*, 035*, 043*, 044*, 052*, 059*, 061, 065*, 068, 069*, 076*, 077*, 079*, 080*, 082*, 085*, 089*, 090*, 091, 092, 094*, 097, 098, 017/2a, 017/2b*, 027c*, 034a*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 038/1*, 038/2*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*,	Bodrogkeresztúr 15E, 19B, 20B*, 20C*, 21A*, 21C*, 21NY*, 21TN, 22C, 22NY*, 22TN, 25TN*, 36C Bodrogolaszi 13A*, 13E*, 14A, 17B, 55A, 57A, 57B, 58A* Olaszliszka 21A*, 21B, 22A,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/3*, 039/4*,039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 040a*, 040b, 040c*, 041a*, 041d, 042c*, 045/1*, 045/2, 045/3, 045/4, 048/1a*, 048/2*, 048/21*, 048/26*, 048/27*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 050/10a*, 050/11a*, 050/12a*, 050/13a*, 050/14a*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/28*, 050/29*, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*,050/44*, 050/9a*, 051a*, 051b*, 053/1, 053/10, 053/11, 053/12,053/13, 053/14*, 053/15*, 053/16*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5a*, 053/5b*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 054d, 055c*, 055d, 055f, 057a*, 063a*, 064/1a*, 064/1c*, 064/2a,064/2b*, 067a*,067b, 067d,067f*, 071a*, 075/2*, 078a*, 084/2*, 084/25*, 084/26*, 084/3*, 084/56*, 084/57*, 088a, 088b, 08a*, 08b*, 08c*, 08d*,08f*, 08g*, 08h*, 093a*, 093b, 093c, 093f*, 093g* Bodrogkisfalud 0119*, 0120, 0104/1*, 0104/2*, 0105/2, 0109/2*, 0110/2, 0111/10c*, 0111/10f, 0123/2f*, 0123/2g, 0123/2h*, 0123/2j*, 083/2*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/12c*, 092/13c*, 092/1a*, 092/5*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/3a*, 096/3b*, 096a*,	22B, 5D*, 5TN*, 6A*, 6C, 6NY1, 6NY3* Sárazsadány 10TN, 12C, 6A*, 6C*, 6D*, 6E*, 6F* Sárospatak 109A*, 90A*, 90B, 90C, 90D, 90E, 91A*, 91B, 91C, 91E, 91F, 91G, 91H*, 92A*, 92B*, 92D, 92VI1*, 92VI3*, 98A, 98B, 98NY Szegi 17A, 18A, 19A, 21A, 22A Tokaj 50C*, 50F, 50TN, 50VI* Vámosújfalul1A*, 7A, 7B*, 8A, 8B* Viss 1B*, 2F*, 2TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészek
			096b*, 096c, 096f*, 099/1b*, 099/1c* Bodrogolaszi 05, 06*, 099*,08/5*, 08/6, 08/7, 08/8*, 09/1, 09/2, 011j, 08/1a*,08/1b*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*,096f*, 096g*, 098/1*, 098/2*, 098/3*, 098/4* Olaszliszka 06, 022*, 032*, 041*, 042*, 043, 045*, 010/2*, 012/1a*, 012/1f*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 024a*, 024g*, 030b*, 030n*, 030p*, 030r*, 037a*, 037f*, 037h, 037k, 044a*, 044b*, 044c*, 044k, 044l*, 044s*, 044t*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 050/10a*, 050/10b*, 050/2, 054a*, 054b, 054c*, 054f*, 054g, 054h, 054j*, 054k*, 054l, 055/1*, 05a*, 05b* Sárazsadány 041*, 043*, 045*, 047*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/11*, 044/20*, 044/21*, 044/6c*, 046*,048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/15b, 050/3a*, 050/3b*, 050/4* Sárospatak 0672*, 0674, 0675, 0676, 0680*, 0670b, 0670c*, 0671a*, 0673/10*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0673/4b*, 0673/4c, 0673/5a,0677/1*, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678c, 0678d, 0678f*, 0678g*, 0678h, 0678j*, 0678l*, 0678m*, 0678n*, 0678p*, 0679/1, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/11, 0681/12*, 0681/13*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			0681/3*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/7b, 0681/8*, 0681/9a*, 0683/1* Szege 035*, 037, 038*, 039*, 045*, 048, 049*, 051*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2a, 036/2b*, 040/5c*, 042/10*, 042/104a*, 042/104b, 042/104c, 042/104d, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/9*, 043/1, 044/1*, 044/2*, 046/1d, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3b, 050/3d Tokaj 05*, 07, 013, 014, 020*, 021*, 022*, 023, 024, 025, 026, 028, 029, 030*, 04/2, 04/5, 015/1, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 017/1*, 017/2*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 018/2b, 018/2c*, 018/2d, 018/2f*, 019a, 019b, 04/1a*, 04/1b, 04/3a*, 06c*, 06d*, 08/1c* Viss 073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1* Vámosújfalú 027*, 034*, 039, 041*, 051*, 053, 025a*, 025b*, 026a*, 026b*, 028b*, 029/1b*, 030a, 030b, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/2, 033/10*, 033/7*, 033/8*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2*, 036/4*, 037a, 037b*, 040a*, 042c*, 042d, 042f*, 045/2b*, 045/4*, 045/5, 045/7b*, 046/2*, 050/10*, 050/3b*, 050/9* Zalkod 070*, 071, 072*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 074/4*, 075/1a*, 075/1b*	
KE-8	fasorok,	55,77	Bodrogkisfalud	Sárazsádány

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
	facsoportok		094*, 095*, 0102*, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/45a*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/50a*, 0101/51a*, 0101/55*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0111/6f*, 089/105*, 092/1a*, 098/27a* Bodrogolaszi 011a*, 011b, 011c*, 08/3a*, 08/3b*, 08/3d*, 096a*, 096g*, 098/2* Olaszliszka 018*, 08/1*, 08/2*, 010/2*, 010/6*, 011/5*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1c*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 024a*, 024f*, 024h*, 025/11a*, 025/5a*, 025/6, 025/7a, 025/7b, 025/8*, 033f*, 034/6*, 046c*, 054j*, 055/1*, 07/2a* Sárazsadány 039a*, 039b*, 039f*, 039g*, 039h*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/9* Sárospatak 0672*, 0680*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/3*, 0673/5c*, 0677/5*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a* Szegi 039*, 047d* Viss 068/14*, 070/1*, 071/1*, 073/3*, 074/1a*, 074/3*, 075/1*, 076/1*, 076/3*, 077/2* Vámosújfalú 034*, 035*, 033/10*, 033/1a*,	6B*, 6C* Viss 1TN*, 2TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			033/1b*, 033/5*, 033/6*, 033/7*, 033/9*, 036/1a* Zalkod 080*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 078/2*, 078/3a*	
KE-9	tájidegen és jellegtelen erdők	933,23	Bodrogkeresztúr 015*, 016*, 020*, 077*, 087, 017/1*, 041a*, 041c*, 041f, 041g, 041h*, 051a*, 053/14*, 053/15*, 053/16*, 075/2*, 093a*, 093d, 093f* Bodrogkisfalud 083/2* Bodrogolaszi 06*, 099*, 08/8*, ,011c*, 011d*,011h*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 097a*, 097b* Olaszliszka 027*, 028, 032*, 038, 047*, 051, 053, 07/1*, 025/11a*, 025/12*, 025/2*, 025/5a*, 025/8*, 026a, 029/1, 029/2,029/3*, 029/4, 029/5, 030a*, 030b*, 030c*, 030d*, 030f*, 030g, 030h, 030j, 030l*, 030s*, 030t*, 030v, 030z*, 031/1*, 031/2, 033a, 033b, 033c*, 033d, 033f*, 033g, 033h, 033j*, 033k*, 033l, 033m, 034/3*, 034/4*, 037c*, 037d*, 037g, 039/1*, 039/4,039/5, 039/6, 039/7, 046c*, 046d*, 046f, 046k, 046l*, 046p*, 046s*, 046t, 046v, 048/1*, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f, 048/8*, 049a*, 049f*, 04a*, 04d*,050/1, 050/2, 050/3, 050/4, 050/7, 050/9*, 052/1, 052/3, 052/4, 052/5, 052/6, 052/7*, 05a*, 07/2a*, 07/2b* Sárazsadány 039f*, 039h*, 039j, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 048/1*, 048/5,	Bodrogkeresztúr 12A, 12B, 12C, 13A, 13B, 13C, 13NY, 14A, 14NY, 15A, 15B, 15C, 15D, 16A, 16B, 16NY, 17A, 17B, 17C, 17CE*, 17D, 18A, 19A, 20A, 21B, 21C*, 21NY*, 22A, 22NY*, 25A, 25TN*, 36A, 36B, 36D, 36E, 36F, 36G, 36TI Bodrogolaszi 13A*, 13B*, 13C*, 13NY*, 58A* Olaszliszka, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G*, 10NY, 11A, 11B*, 11C, 12D*, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 13I, 13NY1, 13NY2, 13TI, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H, 14I, 14J, 14TI, 14TN*, 15B*, 15C, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F*, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18F, 18G, 18H, 18I, 18J, 18K, 18L, 21A*,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			048/7, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/3b*, 050/5* Sárospatak 0680*, 0670c*, 0671a*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678g*, 0678p*, 0681/3*, 0681/9a* Szegi 051* Tokaj 020*, 030*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/1c, 06b, 06d*, 08/1c* Viss 070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/3*, 074/1a*, 074/1b, 074/1c, 075/1*, 076/1*, 077/2*, 077/3 Vámosújfalú 023, 047*, 048, 051*, 036/1b*, 046/2* Zalkod 013*, 05/10*, 014b*, 015a, 015b	22C, 23A, 24A, 24B, 24C, 25A, 25B, 4A, 4ÉP, 5A*, 5B*, 5C*, 6NY2, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7NY2, 7NY3, 8C, 8NY2, 9A*, 9B, 9TN* Sárospatak 12A, 12B, 16A, 16B, 6A*, 6B*, 6C*, 6D*, 8A, 8B Sárospatak 90A*, 91A*, 91H*, 91I, 92B*, 92VI1*, 92VI2*, 92VI3* Tokaj 18C, 50A, 50B, 50C*, 50D, 50E Vámosújfalú 1A*, 2A, 10A Viss 1A, 1B*, 1C, 1D, 1F, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F*, 2G, 2TN*, 5B, 5D1, 7A, 7TN Zalkod 1A, 8A, 9A
KE-10	víztestek	1177,40	Bodrogkeresztúr 02*, 011*, 012*, 014*, 020*, 021*, 030, 032*, 035*, 044*, 047*, 049*, 052*, 056*, 060*, 065*, 069*, 072, 073*, 074*, 076*, 077*, 082*, 086, 089*, 017/2b*, 027d*, 027f, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029g, 031/1a*, 031/1b, 031/1c, 031/2*, 033/1, 033/2*, 034a*, 034b, 036/2, 037/1*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 037/5, 038/1*, 038/10, 038/2*, 038/3*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*,	Bodrogkeresztúr 17VI*, 20B*, 20VI*, 21A* Olaszliszka 23TN, 4B, 6D, 7VI, 9C* Sárospatak 87EY, 92A*, 92VI1*, 92VI2* Tokaj 50C* Vámosújfalú 7B* Viss 2TN*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészek
			039/1b, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041b*, 041j, 046b*, 048/10b*, 048/11b*, 048/12b*, 048/13b*, 048/14b*, 048/15b*, 048/16b*, 048/17b*, 048/18b*, 048/19b*, 048/1a*, 048/20b,048/21*, 048/22*,048/23*, 048/24*,048/25*, 048/26*, 048/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*, 048/47*, 048/48*, 048/61c*, 048/7b*, 048/8b*, 048/9b*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/1b*, 050/38*, 050/3b*, 050/4b*, 050/5b*, 050/6b*, 050/7b*, 050/8b*, 050/9a*,050/9b*, 051b*,054a*, 054b, 055a*, 055b, 055g, 057f, 058a*, 058b*, 063a*, 063b, 063c*, 063f, 064/1a*, 064/1b, 064/1c*, 064/2b*, 067c, 070b*, 071a*, 071b, 071d*, 075/1, 075/2*, 078a*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/20*, 084/21*, 084/22*,084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*,084/41*, 084/56*, 084/57*,093g* Bodrogkisfalud 094*, 095*, 097, 0102*, 0112*, 0117*, 0119*, 0122,0101/10b*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/12b*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészek
			0101/13b*, 0101/14a*, 0101/15a*, 0101/16a*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/20a*, 0101/21a*, 0101/22a*, 0101/23a*, 0101/24a*, 0101/25a*, 0101/26a*, 0101/27a*, 0101/28a*, 0101/29a*, 0101/2a*,0101/2d*, 0101/30a*, 0101/31a*, 0101/32a*, 0101/33a*, 0101/34a*, 0101/35a*, 0101/36a*,0101/37a*, 0101/39b*, 0101/40a, 0101/40b,0101/41a*, 0101/41b, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/45a*,0101/45b*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*,0101/50a*, 0101/50b*, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/52b*, 0101/53b*, 0101/54b*, 0101/57a*, 0101/57c*, 0101/57d*, 0104/1*, 0104/2*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/6f*, 0113/11c*, 0113/11d, 0113/2a*, 0113/2b, 0113/2c*, 0115/1a*, 0115/1d*, 0118b*, 083/2*, 089/105*, 090/3, 090/4, 090/6, 091/2a*, 091/2c*, 091/2d*, 092/11b*, 092/12b*, 092/13b*, 092/14a*, 092/15a, 092/1a*, 092/1b*, 092/1c*, 092/1d , 092/2, 092/3, 092/4, 092/5*, 092/6*, 093/2*, 093/3*, 093/4, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2b , 096/3b*,096d, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/14b, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18b, 098/19b, 098/2*, 098/20b, 098/21b*, 098/22b*, 098/23b*, 098/24b*, 098/24c*, 098/25*, 098/27a*, 098/27b, 098/27c*, 098/3*, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/1b*, 099/1d , 099/1f* , 099/1h, 099/29b, 099/30b*, 099/30c*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34b, 099/34c*, 099/35a*, 099/35b, 099/35c*, 099/36a*, 099/36b, 099/36c*, 099/37a*, 099/37b, 099/37c*, 099/38a*, 099/38b, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41b, 099/41c*, 099/42b, 099/42c*, 099/43b, 099/43c*, 099/44b, 099/44c*, 099/45b, 099/45c*, 099/46*, 099/47b*, 099/48b, 099/49*, 099/50*, 099/51b, 099/52b, 099/53*, 099/54b, 099/55*, 099/56b, 099/57b, 099/58b, 099/59*, 099/60b, 099/61b, 099/62b, 099/63a*, 099/63b, 099/64*, 099/65b*, 099/66b*, 099/67b*, 099/67d, 099/68b*, 099/68d*, 099/69b*, 099/69d*, 099/70b*, 099/70d, 099/71b*, 099/71d, 099/73b, 099/73f*, 99/72c* Bodrogolaszi 04, 06*, 07, 099*, 08/3a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 098/4*, 098/6* Olaszliszka 03, 013*, 015, 017*, 020, 022*, 035*, 036*, 041, 042*, 045*, 08/1*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/6*, 010/8, 011/1*, 011/2, 011/3*, 012/11h, 012/11j, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			014/1*, 014/2*, 016/1b*, 019b, 019c, 019g, 019h, 019j*, 019l*, 021/1b*, 021/1c, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024c, 024g*, 024j, 025/5a*, 025/5b, 025/7b, 025/9*, 030t*, 039/1*, 044a*, 044b*, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044l*, 044r*, 046a*, 046h*, 046p*, 046r*, 048/7*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 055/1*, 055/2, 08/3a, 08/3b* Sárazsadány 02, 040*, 043*, 039k*, 042/1a, 042/1b*, 044/11*, 048/10*, 050/4* Sárospatak 0672*, 0680*, 0682, 0694, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0677/4*, 0678b*, 0683/1* Szegi 035*, 038*, 039*, 049*, 051*, 040/5a*, 040/5b*, 040/5c*, 041/1b*, 041/1d, 042/103a*, 042/103b*, 042/104a*, 042/104f*, 042/21*, 042/25b*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27b*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29b*, 042/29c*, 042/30b*, 042/31b*, 042/32a*, 042/33a*, 042/33b*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*, 042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54b, 042/55b, 042/56b, 042/57b, 042/58b, 042/59*, 042/60b, 042/61*, 042/62a*, 042/62b, 042/63*, 042/64*, 042/81*, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
			042/94*, 042/95*, 042/96*, 046/2, 047a*, 047d*, 047g*, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3c* Szegilong 010, 025, 022/1 Tokaj 020*, 021*, 022*, 030*, 017/1*, 018/1a* Viss 075/1*, 076/1* Vámosújfalú 027*, 031, 034*, 035*, 038, 039, 041*, 043*, 044*, 052, 024/1a*, 024/1b*, 024/1c, 024/4a*, 025a, 025b*, 028a, 028b*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/3, 033/1a*, 036/1a*, 036/1b*, 037b*, 040a*, 040b, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/4*, 045/7b*, 045/8* Zalkod 03, 072*, 073*, 077, 080*, 081*, 074/4*, 075/1a*, 075/2*, 075/3*, 075/4*, 078/2*, 078/3a*, 078/3b*	
KE-11	roncsterületek, lakott területek	4,22	Bodrogkisfalud 083/2* Bodrogolaszi 06* Sárospatak 0678a Viss 087, 074/3*, 076/5*, 077/15a, 077/15b	Bodrogolaszi 58A*

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Natura 2000 kifizetések a 269/2007 (X.18.) Korm. rendelet által meghatározott feltételek betartása mellett kérhetők, ez kizárólag gyepterületek esetében van hatályban. A gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatást a 128/2007. (X.31) FVM rendelet szabályozza. Az ebben foglalt a feltételeknek a betartása nem csak a Natura 2000 területekre, hanem a SAPS támogatásokra is vonatkozik. A Natura 2000 gyepterületek esetében viszont ezen, valamint a 269/2007. (X.18.) és a 275/2004. (X.8.) Korm. rendeletben megfogalmazott földhasználati szabályokat abban az esetben is be kell tartani, ha a földhasználó nem igényel a területén támogatást.

AKG alapkövetelmények továbbá: 10/2015 (III.13) FM rendelet, 59/2008 (IV.29) FVM rendelet és 43/2010 (IV.23) FVM rendelet 8. melléklete.

A SAPS (Single Area Payment Scheme), azaz egységes területalapú támogatás hazánkban azokra a gyep és szántó területekre igényelhető, melyek a MEPAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. A gazdálkodónak az összes bejelentett területét a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően kell művelnie és megfelelő környezeti állapotban kell tartania. Ezeknek a feltételeknek a teljesítését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával térinformatikai módszerekkel, helyszíni bejárással ellenőrzi.

MTÉT-ben a terület nem pályázható, egyéb pályázati lehetőségek a 61/2009 (V.14) FVM rendelet szerint és a Széchenyi 2020 program keretében kerülnek meghirdetésre folyamatosan.

2016-tól 2020-ig új támogatási rendszer lépett életbe a Vidékfejlesztési Program keretében (VP AKG), a tematikus előírascsoportokról a falugazdászoktól, a NAK honlapjáról és Széchenyi 2020 Program honlapjáról lehet.

Jelenleg kiírt futó pályázatok:

VP-4-10.1.1-15 AKG kifizetések

VP-4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

VP-4 -13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeknek

Erdőkre a VP Széchenyi 2020 program kapcsán igénybe vehető támogatások:

VP5-8.4.1-15 Az erdőgazdasági potenciálban okozott erdőkárok helyreállítására nyújtandó támogatás

VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A pályázati kiírások folyamatosan történnek, tájékozódni a www.palyazat.gov.hu oldalon lehet.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A felsoroltakhoz képest új támogatási jogcímre (részletes elővizsgálatok híján) nem tudunk javaslatot tenni, a vizsgálati terület erdein belül mutatkozó magas állami tulajdoni hányad miatt azonban valamilyen módon szükségesnek tartanánk a fenti szempontok/jogcímek állami szektorra való kiterjesztését is. Mivel az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) közvetlenül nem támogathatók az állami tulajdonú területek, itt szóba jöhetnek esetleg az állami erdőgazdálkodás rendszerén belül elkészítendő belső szabályozások és utasítások (hozzájuk rendeltlen pedig belső pénzeszköz-elkülönítések), illetve a plusz források bevonását jelentő, az ismertetett (vagy azokhoz hasonló) jogcímek szerinti, természetvédelmi célokat is szolgáló tevékenységek megvalósítását segítő pályázatok. A nem állami tulajdonú területek esetében elemzésnek szükséges továbbá alávetni a jelenlegi támogatás-igénylések és támogatottság mértékét, a futó programok megfelelőségét, hogy a működő támogatási programok hatékonyságáról reális helyzetképet kapjunk.

Gyepterületek esetében a gyepgazdálkodás élőhelyfejlesztési előírásokkal és a természetvédelmi gyeptelepítés célprogramba javasoljuk az inváziós növény irtását és a cserjésedés visszaszorítását is beépíteni.

Javasoljuk az osztatlan közös tulajdonú földek megosztásának rendezését, mivel a földhasználóként való bejelentkezés – mint támogatások igénylésének alapja – adminisztratíván nehezített amióta az összes tulajdonos hozzájárulása szükséges, így sok terület kezeletlenül marad.

Javasoljuk orvosolni a Natura 2000 támogatások helyrajzi számhoz és nem MEPAR-blokkhoz való kötését. Jelenleg a MEPAR-blokk egy hrsz-nél nagyobb mesterségesen megállapított egység, melyen belül, ha egy vagy néhány hrsz Natura 2000 területen fekszik, akkor az egész blokkra felvehető a Natura 2000 támogatás (akkor is, ha nem minden hrsz kihirdetett Natura 2000 terület!). A jogszabályok előírásai viszont csak a Natura 2000 területekre érvényesek, így az ellenőrzés is csak arra terjedhet ki.

Javasoljuk a Natura 2000 jogszabályokban a gyepterület fogalmának konkretizálását és következetes alkalmazását. A kijelölés szempontjai csak úgy érvényesíthetők maradéktalanul, ha természetben gyepterületeket nem szántanak be engedély nélkül és az át nem minősített szántó művelési ágú, de természetben gyepterületek beszántását Natura 2000 területen a földhivatal (természetvédelmileg indokolt esetben!) nem szankcionálja. Ezen probléma jogszabályi rendezése mindenképp megoldásra vár.

3.3.2. Pályázatok

Az élőhelyek természeti állapotának javítására plusz forrás bevonását jelenthetik a különböző élőhely-rekonstrukciós célzatú pályázatok (pl. KEHOP). A természetmegőrzési terület léptékében megfogalmazható lehetséges célprogramok a tulajdonviszonyok és támogatási kondíciók miatt elsősorban az állami erdőgazdálkodók részére jelenthetnek motivációt, azonban a site területén található 31%-nyi erdőterület kapcsán a magánszektor érintettsége, illetve érdeklődése is számottevő lehet.

A tervezési területen a közelmúltban fejeződtek be vizes élőhelyek vízpótlását célzó beruházások. A projekt középpontjában a Bodrogsziget vízellátásának javítása, valamint szabályozhatóvá tétele ezáltal természeti állapotának hatékony megőrzése és helyreállítása állt. A projekt 829,26 MFt európai uniós támogatás segítségével, a Széchenyi 2020 program (azonosító szám: KEOP-312/2F/09-11-2013 0017) keretében valósult meg. Összhangban a hazai természetvédelem stratégiai célkitűzéseivel, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által megvalósítandó fejlesztés fontos célkitűzéseként tartotta számon a természetvédelmi kezelést igénylő NATURA 2000, védett, valamint fokozottan védett természeti területek ökológiai potenciáljának megőrzését. A projekt komplex célkitűzése az országos jelentőségű védett és Ramsari egyezményes bodrogszigeti terület, mint értékes vizes élőhely megőrzése, fenntartása - ezzel összefüggésben az őshonos, védett növény- és állatfajok védelme volt. A cél eléréséhez a következő tevékenységeket valósította meg az ANPI:

- A nyárigát egyes szakaszainak visszabontása Olaszliszka, Bodrogsziget és Tokaj térségében.
- A nyárigát építéskor megszüntetett (áttöltött), vagy feliszapolódott erek, csatornák helyreállítása
- A bodrogszigeti vízelvezető főcsatornák vízzárló képességének helyreállítása.
- Csatorna átereszek helyreállítása, illetve bontása
- A nyárigátba beépített, meglévő műtárgyak rekonstrukciója, átépítése, bontása
- Új átereszek építése
- Csónakzsilip építése
- Mederátjárók építése
- Vadmenekítő dombok építése
- Madármegfigyelő tornyok építése
- A Bodrogsziget vízútja tanösvény tábláinak aktualizálása és kiegészítése a jelen projekt bemutatásával

A védett bodrogszigeti csatornák vízzárló képességének növelése biztosítja a Bodrogsziget jelentős részének vízcseréjét, vizes élőhelyeinek egyenletesebb vízellátását, kedvezően befolyásolja a térség vízháztartását, fékezi a holtmedrek eutrofizációját, így elősegíti a vizes élőhelyek és a vízi életközösségek megőrzését. A beavatkozások hatására, a fejlesztés

eredményeként számos, Európai Unió szempontból kiemelt jelentőségű élőhely kiterjedése növekedik, vagy természeti állapota szinten tartható.

3.3.3. Egyéb

Egyéb javaslatot nem teszünk.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Alkalmazott kommunikációs eszköz	Szám	Időpont
Honlapon történő megjelenés	1	2015. október
Sajtóközlemény (Zöld Horizont)	1	2015. november
Nyomtatott leporelló	1	2016. május
falu- és gazdafórum	2	2016. május
terepbejárás	2	2016. május
önkormányzati közzététel	14	2016. május

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A területen érintett összes célcsoport

a) gazdálkodók

Északerdő Zrt. Hegyaljai Erdészeti Igazgatóság (3934. Tolcsva, József A. u. 5.)

Bodrogkeresztúri Horgász Egyesület (3917 Bodrogkeresztúr Kossuth u. 85.)

Bodrogolaszi Horgász Egyesület (3943 Bodrogolaszi, Fő u. 11.)

Zempléni Vízmű Kft. (3980 Sátoraljaújhely, Kazinczy út 24.)

05-658910-4-3-0 kódszámú vadászterület földtulajdonosainak vadászati közössége (3758 Jósvalő, Tengerszem oldal 1.)

Spartacus 2007 Vadásztársaság (4400 Nyíregyháza, Belső krt. 61.)

Taktaközi Nimród Vadásztársaság (3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 26.)

659010-es számú Földtulajdonosok Vadászati Közössége (3941 Vámosújfalú, József Attila utca 21.)

Kenézlői Dózsa Vadásztársaság (3917 Bodrogkisfalud, József Attila út 25.)

Sárospataki Kossuth Vadásztársaság (3950 Sárospatak, Arany János utca 26.)

Bodrog Vadásztársaság (3980 Sátoraljaújhely, Új utca 7.)

b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői

Földtulajdoni lapok alapján tulajdonosok

c) helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet

MME Zempléni Helyi Csoport (3884 Boldogkőújfalu, Kiss I. u. 14.)

Abaúj–Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület (3980 Sátoraljaújhely, Dózsa Gy. u. 11.)

Tokaji Természetvédelmi Egyesület (3910 Tokaj, Klapka u. 47.)

Natura Alapítvány (4400 Nyíregyháza, Toldi út 63.)

Zemplén Természetvédelmi Alapítvány (3881 Abaújszántó, Arany J. u. 147.)

d) Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok

Bodrogkeresztúri Közös Önkormányzati Hivatal

Bodrogolaszi Közös Önkormányzati Hivatal
Bodrogkisfalud Közös Önkormányzati Hivatal
Olaszliszka Önkormányzat
Rakamazi Közös Önkormányzati Hivatal
Sárazsadány Község Önkormányzata
Sárospataki Polgármesteri Hivatal
Szegei Önkormányzat
Szegeilong Község Önkormányzata
Tímár Polgármesteri Hivatal
Tokaj Közös Önkormányzati Hivatal
Vámosújfalú Község Önkormányzata
Viss és Györgyterlő Községi Önkormányzat
Zalkod Község Önkormányzata

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály (3526 Miskolc, Blaskovics L. u. 24.)
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Élelmiszerbiztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály, Növény és Talajvédelmi Osztály (3526 Miskolc, Blaskovics L. u. 24.)
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (3530 Miskolc, Mindszent tér 4.)
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (3501 Miskolc, Pf. 646.)
Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (1015 Budapest Ostrom u. 23-25)
B.-A.-Z. Megyei Rendőr-főkapitányság (3501 Miskolc, Zsolcai kapu 32.)
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőség (3527 Miskolc, József Attila út 20.)
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály (3525 Miskolc, Vologda út 4.)
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály, Építésügyi Osztály (3525 Miskolc, Városház tér 1.)
Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (3530 Miskolc, Vörösmarty u. 77.)
B.-A.-Z. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (3525 Miskolc, Dózsa György u. 15.)

- e) bányászati jogosultságok jogosítottáival, valamint ezek gazdasági érdekképviselői szervezetek

Miskolci Bányakapitányság (3501 Miskolc, Soltész Nagy Kálmán u. 5.)

f) falugazdászok
Kiss János (3916 Bodrogkeresztúr Kossuth u. 85.)
Vitányi Bertalanné (3933 Olaszliszka Szent István u. 5.)
Belényesi Pál (3950 Sárospatak Kossuth u. 20.)
Poczkodi Renáta Szilvia (3919 Szegei Alkotmány u. 35/a)
Grega Máté (3950 Sárospatak, Wesselényi út 34.)

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervezetekkel

Az előzetes kommunikáció folyamán felvettük a kapcsolatot több hatósággal, a fenntartási tervek készítéséhez szükséges adatok megkérése ügyében.

2015 szeptemberében B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságának Vadászati Osztályát, és kikértük a fenntartási tervek készítéséhez szükséges vadászati adatokat.

2015 novemberében a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságától megkértük a területen érintett erdőgazdálkodók elérhetőségét.

2016 május 31-én Tokajban és Sárospatakon fórumot szervezünk ahol a helyi önkormányzat, az érintett gazdasági és hatósági szereplők véleményezhetik szóban, majd írásban a fenntartási tervet.

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

A Bodrogzug földrajzilag a tiszai Alföldhöz tartozik, a Felső-Tiszavidék része, azon belül pedig a Bodrogekör területén belül található.

1.1.1. Éghajlati adottságok

A bodrogekői kistáj éghajlata mérsékelt meleg, illetve mérsékelt hűvös. A terület éghajlatára hatással van a közeli Zempléni-hegység, valamint az Alföld, ugyanakkor a Bodrog-folyó éghajlatmódosító hatása is érezhető. Az évi középhőmérséklet 9,5-9,7 °C. A csapadék évi összege 580-600 mm. A legtöbb csapadék május-július között esik a konvektív záporok, zivatarok kialakulása miatt. A Tokajnál mért csapadékösszeg 127 éves adatsor szerint átlagosan 609 mm. A téli hidrológiai félévben átlagosan 279 mm, a nyári hidrológiai félévben 371 mm csapadék hullott. A Bodrogekör déli részén 35-40 hótakarós nap van, délnyugati felében 15-20 cm, az északkeleti felében 20-30 cm átlagos maximális hóborítottság fordul elő. A Napból érkező globális sugárzás átlagos évi összege 4300-4400 MJ/m² között változik. A legtöbb besugárzás júliusban, a legkevesebb decemberben jellemző. A napfénytartam évi átlagos összege a Bodrogzug területén 2000-2050 óra. A terület mérsékelt széles. A Bodrogzugban a közeli hegyvidék miatt zavart, változatos szélirányokat találunk, de az uralkodó szélirány ÉK irányú.

1.1.2. Vízrajzi adottságok

A teljes Bodrogekör igen alacsony tengerszint feletti magassággal, kis felszíni tagoltsággal jellemezhető. Legalacsonyabb részei a Bodrogzugban, a Tisza és a Bodrog által közrefogott területen találhatók. A Bodrogzug gazdag felszíni és felszín alatti vizekben. Legtöbbje nyári aszály idején is nyílt vízfelülettel rendelkezik, melyek közül a Fekete-tó, Sáros-tó, Füzes-tó, Nagy-tó, Kásod-tó, Nagy-Nádas-tó, Bogdány-tó, Kapitány-tó, Kakukk-tó és az Áres-tó érdemel említést. Mindezek mellett számos kisebb vízállás, holtmeder található a területen. A szabályozások előtti időkben a Bodrogzug területét több ér, keskeny vízfolyás hálózta be. Ezek közül a legjelentősebb a Határ-ér, Mejk-ér, Közrét-ér, Záró-ér, Longi-ér voltak, melyeket az 1800-as évek végétől kezdve belvízelvezetési célból szabályozni kezdtek. A szabályozás után kialakult I-es és II-es számú Bodrogekői-öntöző főcsatornák ma is a Bodrogzug fő vízszállító erei. A csatornák összeköttetésben maradtak a nagyobb tavakkal. A terület nyílt ártér, évente rendszeres elöntéseket kap. A Bodrogra jellemzőek a tavaszi nagyobb és a kisebb vízhozamú nyári áradások, melyek akár egy éven belül több alkalommal is elöntik a területet.

A terület nyugati-északnyugati határát a Bodrog folyó képezi, mely a Sárospataki hídtól csaknem a torkolatig a Natura 2000 területén belül fut. Az északkeleti Kárpátok mintegy 200 km hosszú szakaszának délnyugati lejtőin öt nagyobb folyó (Tapoly, Ondava, Laborc, Ung, Latorca) ered és folyik a Kárpát-medence belseje, a tiszai Alföld felé. Ezek összefolyásából jön létre a Bodrog folyó, amely Tokajnál torkollik a Tiszába. Teljes magyar szakasza (51,1 fkm). A Bodrog teljes vízgyűjtő területe 13.579 km², ebből 972 km² (7,1 %) tartozik a magyar államhoz. Bodrog folyó medrének átlagos esése a magyarországi szakaszon 0,2 m/km, a víz átlagos sebessége 0,4 m/s, átlagos mélysége 4-5 m, helyenként 7-8 m-es kimélyülésekkel, a középvízi meder szélessége 80-100 m. A víz hőmérséklete nyáron 18-20°C. A hordalékszállítás – a nagyvizes időszakok kivételével – valószínűleg igen csekély, mivel a tiszalöki duzzasztás miatt a lebegtetett hordalék legnagyobb része a duzzasztási határ (~37 fkm szelvény térsége) környezetében, a folyó felső szakaszán lerakódik. A folyó

magyarországi szakasza jellemzően vulkanikus mederanyagú, meanderezésre, kanyargásra kevésbé hajlamos, a folyó magyar szakaszának kereken ¼-e egyenes, vagy egyenesnek minősíthető átmeneti szakasz (800 m körüli átlaghosszakkal, eléggé egyenletes hossz menti megoszlásban). A magaspartok jelenléte ~3 %-ra tehető.

1.1.3. Talajtani adottságok

A Felső-Tiszavidéket az Északkelet-Kárpátokból és az Észak-Erdély felől lefutó vízfolyások hordaléka építette fel. A hordalékkúp magasabb szintjein a száraz időszakban futóhomok képződött. A mélyebb szinteket a vízfolyások rendszeresen elöntötték, ami jelentős erózióval, illetve üledék-felhalmozódással járt. A táj képét az élő- és holtmedrek, folyóhátak és homokszigetek teszik változatossá. A Tisza és a Bodrog által határolt Bodrogzug alluviális síkságán a két folyó alakította ki azokat a hatalmas kanyarulatokat, amelyek maradványai ma is megfigyelhetők. A Tisza és a Bodrog mentén, a tőzeghez hasonló fiatal, folyóvízi öntésterületek húzódnak. Ezeken a területeken agyag, aleurit, homok, illetve ezek különböző arányú keverékei képeznek üledéket. A finomszemcsés üledékek többsége a folyóhátak anyagaként rakódott le, a homoküledékek pedig inkább a folyók kanyarulatainál, az épülő partokon halmozódtak fel. Ezekre a későbbi áradások finomabb szemcsés fedőrétegeket raktak le. A Bodrogzug legjellemzőbb talajai a nyers öntés és a réti öntés talaj. Az ármentesítő szabályozásokig nagy része lápos-mocsaras, művelhetetlen terület volt. A környező hegyvidékről érkező vízfolyások medrüket többször változtatták, nagy területeket öntöttek el.

1.2. Természeti adottságok

A Bodrog mentén fekvő terület természeti adottságait, élővilágát elsősorban a folyó vízjárása, árvizei határozzák meg. A potenciális vegetációt nagy kiterjedésű ártéri ligeterdők, a mélyebb fekvésű részeken mocsarak, lápok alkották. A homokos talajú magasabb térszíneken homoki tölgyesek, mozgó homokbuckák lehettek jellemzőek. A potenciális fás vegetációnak mára csak töredékei maradtak meg. A homoki tölgyesek teljesen eltűntek, a keményfás ligeterdőknek is csak igen kis kiterjedésű, leromlott szerkezetű, az erdőgazdálkodás által átalakított foltjai találhatók meg. Legnagyobb egybefüggő erdőtömböket a Galambos-erdőben találunk, de ezek jelentős része már ültetvényyszerű, illetve nem keményfás ligeterdők, hanem nemes nyarasok. A puhafás ligeterdők jelenlegi kiterjedése szintén jóval kisebb a potenciálisnál, de ez az élőhelytípus napjainkban újra egyre nagyobb területeken alakul ki. Elsősorban a Bodrog mentén még találhatók természetközeli állapotú állományok, de a terület északi részén, töltések és holt medrek közötti régi kubikgödrök helyén, másodlagosan szintén nagy területet borít. A Natura 2000 területen minden erdőtípusra jellemző, hogy – vélhetően az 1950-es évek óta fennálló duzzasztás miatt – szintén rendszeres, jelentős magasságú és hosszú ideig fennálló elöntést kapnak. A ligeterdők aljnövényzetében gyakori, néhol tömeges a nyári tőzike (*Leucojum aestivum*), az erdőszéleken szintén jellemző fajok a debreceni torma (*Armoracia macrocarpa*) és a Tisza-parti margitvirág (*Chrysanthemum serotinum*). A mélyebb fekvésű területeken jelentős kiterjedésben találhatók természetközeli állapotú bokorfüzesek. Az egykori erdők helyén mocsárrétek, kaszálórétek találhatók. Ezeken jellemzőek az idős hagyásfák és fasorok, melyek meghatározó tájképi elemei a területnek. A füves, nyílt élőhelyeket zömében ártéri mocsárrétek alkotják, melyeken uralkodó pázsitfűfélék a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), a fehér tippán (*Agrostis stolonifera*) és a pántlikafű (*Phalaris arundinacea*). Magasabb térszíneken, rendszeres, de kisebb elöntésekkel jellemezhető területeken síkvidéki kaszálóréteket találunk, melyek fajkészletébe réti és kiszáradó lápréti fajok keverednek pl.: őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*). Mindkét gyeptípusra jellemző a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) tömeges jelenléte. Szintén nagy nyílt

„füves” élőhelyeket alkotnak a mélyebb fekvésű területekre jellemző harmatkások (*Glyceria maima*), magassásosok és a magaskórósok, azonban ezekben a homogén harmatkásokban, nagy kiterjedésű magaskórós, magassásos mocsarakban már nem található gyalogakác. A rétek élővilágára jellemző, hogy csak az időszakos elöntésekhez alkalmazkodott fajok képesek itt megélni. Ezért a herbivór rovarok esetében viszonylagos fajszerzőség jellemző. A rétek jellegzetes védett lepkéje a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), mely a nagytermetű sóska-fajokat is tartalmazó gyepeken fordul elő. Mivel ezek a növények gyakran a degradáltabb, intenzíven taposott gyepeken találhatók, így a lepkével is gyakran jóságállások, gémeskutak körüli gyomos foltokban lehet találkozni. A magas fűvű kaszálók egyik legjelentősebb zoológiai értéke a haris (*Crex crex*). A Natura 2000 területen az elöntési viszonyok függvényében évente 50-60 pár költ. Az utóbbi évtizedekben a rétek használatának felhagyásával jelentősen nőtt a gyalogakáccal fertőzött területek aránya, ami jelentős biodiverzitás-csökkenést eredményezett. A gyalogakác inváziója a legjelentősebb veszélyeztető tényező a terület őshonos élővilágára nézve. A mélyebb fekvésű területeken jelentős kiterjedésben találhatók természetközeli állapotú bokorfüzesek. Az idős fákban álló fasorok, hagyásfák nyújtanak élőhelyet a védett nagy szarvasbogárnak (*Lucanus cervus*) és a pusztulófélben lévő idős fákban fejlődő nagy hőscincérnek (*Cerambyx cerdo*). A puhafás ligeterdő foltokhoz kötődik a védett kis színjátszólepke (*Apatura ilia*) és a kis nappaliaraszó (Archiearis puella), továbbá az egy-két éves holtfákhoz kötődő skarlátbogár (*Cucujus cannae*). Az idős fák, fasorok, erdőfoltok szolgálnak költőhelyül a területen fészkelő 5 pár rétisas (*Haliaeetus albicilla*) és a kb. 4-5 pár fekete gólya (*Ciconia nigra*) számára. Szintén kedveli az erdős területeket a barna kánya (*Milvus migrans*) és a héja (*Accipiter gentilis*). Újabban fekete gólyák fészkeiben költő faj a Natura 2000 területen az uhu (*Bubo bubo*), mely ezidáig inkább csak táplálkozás céljából kereste fel a területet. Szintén a Bodrogsziget területén táplálkozik, de nem költ a békászó sas (*Aquila pomarina*), a kígyászölyv (*Circus gallicus*), valamint a fehér gólya (*Ciconia ciconia*) és számos további gázlómadár (pl.: *Egretta alba*, *Ardea cinerea*, *Nycticorax nycticorax* stb.). Vonuláskor jelentős tömegben jelennek meg lúd és réce csapatok (*Anser albifrons*, *Anser anser*, *Anas platyrhynchos*, *A. crecca*, *Aythya nyroca*, *A. ferina*, stb.) ezek közül a nyári lúd, a tőkés réce, a csörgő réce, a cigányréce, a bőjti réce és néhány pár kontyos réce fészkel is a Natura 2000 területen. Vonulási időszakban kiemelkedő jelentőségű pihenő- és gyülekező helye a Bodrogsziget a fekete gólyáknak. Akár 1000-1200 egyed is megpihen évente a területen. Ugyancsak szívesen pihennek meg a területen ősszel és tavasszal a darvak (*Grus grus*). A telepeseen költő fajok közül mocsarak lebegő és rögzült hímárján fészkel a fattyú és a kormos szerkő (*Chlidonias hybrida*, *Ch. niger*). Csapadékos években jelentősebb, aszályos években csak igen kis egyedszámú telepeken költ. A szerkőtelepek környékén mindig találhatunk dankasirály (*Larus ridibundus*) fészektelepeket is. A Longi-ér partján 200-250 fészekben költ a kormorán (*Phalacrocorax carbo*).

A Natura 2000 terület nyugati-északnyugati határát gyakorlatilag teljes hosszában a Bodrog folyó bal partja képezi, míg délen a Tisza medrével érintkezik és nyugati határán attól északkeletre is a mederrel többé-kevésbé párhuzamosan fut. Így a terület természetrajzát e két magyarországi viszonylatban jelentős folyó vízjárása alakította, határozza meg. A tervezési területen a Bodrog-szakaszon túl számos egyéb víztér, részben holtmedrek, részben csatornák bonyolult hálózata is megtalálható. Ebből kifolyólag a Natura 2000 terület vízterét hidroökológiai szempontból durva felbontásban két illetve három részre oszthatjuk. Külön egység maga a Bodrog folyó mely alapvetően folyóvízi jelleget mutat, és külön egység a két folyó közötti terület vízhálózata. Ezen belül továbbá elkülöníthetők a csatornák melyekben időszakosan (árvizek függvényében) jelentős sebességű vízáramlás alakul ki, míg a holtágakban inkább a mocsaras állóvízi körülmények jellemzőek, annak ellenére, hogy a magas vízállású (LNV közeli) árvizek alatt az egyébként szárazföldi területek is északkelt-

délnyugat áramlású méteres vízborítás alatt állnak. A Bodrog folyó élővilágát az érintett szakaszon alapvetően két tényező, egyrészt a tiszai élőlényközösségek közelsége illetve az azzal fennálló kapcsolat, valamint a Tiszalöki erőmű duzzasztó hatása határozza meg. A kisvízes időszakban a vízviasszatartás miatt a folyó áramlása szakaszos, gyakran teljesen áll. Így egy olyan speciális folyóvízi közösség alakult ki a folyóban melyet állóvízi elemek az átalagosnál nagyobb arányban színeznek. A folyóban az éves vízjárás függvényében változó kiterjedésben gyökerező hínárnövényzet és emerz mocsári növényzet (*Phragmites*, *Typha*, *Sparganium*, stb.) is megfigyelhető. A terület vízhez kötődő jelölő- és hazai jogszabályok oltalma alatt is álló emlősfajai a hód (*Castor fiber*) és a vidra (*Lutra lutra*) a teljes szakaszon megtalálhatóak. Hazai viszonylatban minden kételtű- és hullófaj védelem alatt áll. A területen jelentős az elsősorban folyókhoz kötődő, jelenleg hazánkban állománynövekedésen átmenő kockássikló (*Natrix tessellata*) állomány. A folyó halközösségének kiemelt értékei elsősorban bentikus fajok, mint például a selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*). Ezen túlmenően a kifejezetten folyóvizek pelagiális részeit kedvelő, H. D. II.-es mellékletében szereplő balin (*Aspius aspius*) jelen van a teljes hosszon. A változatos összetételű ízeltlábú közösség kiemelt értéke a kifejezetten folyóvízi erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), és a hazánkban az utóbbi években drámai állománycsökkenésen átment tizlábú rákfaja a kecskerák (*Astacus leptodactylus*) jelenléte. Valamint egyes szakaszokon még mindig nagy sűrű állományokban megtalálható a tiszavirág (*Palingenia longicauda*). A bentikus életvitelt folytató makroszkipikus közösség összetétele meglehetősen változatos. Például a puhatestű közösség állandó elemként tartalmaz állóvízi, mocsári fajokat is (pl.: *Lymnaea stagnalis*). Az egyedszám viszonyokban dominánsak azonban a folyóvízi fajok (*Litoglyphus*, *Unio*, stb.), melyek közül is természeti értékében az egyben jelölőfaj a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) országos viszonylatban is jelentő állománya kiemelkedik.

A területen az év nagyobb részében vízzel nem borított térszíneken egykoron nagy kiterjedésű ártéri ligeterdők, a homokos talajú magasabb részeken homoki tölgyesek lehettek jellemzőek.

A tervezési területen 2015-ben élőhelytérképezésre került sor, az Általános Élőhelyosztályozási Rendszer (Á-NÉR 2011) kritériumrendszerét követve. Az élőhelytérképezés során pontos adatokhoz jutottunk az adott élőhelyfoltok méretéről, kiterjedéséről, természetességéről, mely tervezési alapot is biztosított a kezelési egységek (KE) meghatározásához, az azokon javasolt természetvédelmi kezelési javaslatok megfogalmazásához.

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
3150	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel	C
3160	Természetes disztróf tavak és tavacskák	C
6440	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei	C
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	C
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	C

3130	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval	D
3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> és részben <i>Bidention</i> növényzettel	D
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)	D
	Új élőhely	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	„C” értékkel felvételre javasolt

A jelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok összefoglalása:

Natura 2000 élőhely megnevezése	Kódja	Minősítése	Területe / aránya (SDF 2014 alapján)
Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel	3150	C-CBB	221,15 ha / 3%
Természetes disztróf tavak és tavacskák	3160	C-CBB	73,72 ha / 1%
Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei	6440	C-CBB	1842,89 ha / 25%
Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	6510	C-CBB	516,01 ha / 7%
Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	91E0*	C-CBB	368,58 ha / 5%
Jelölő értéknek javasolt élőhely			
Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	6430	C-CBB	-

Közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusok:

Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

Élőhely kódja:

3150

Élőhely előfordulásai a területen:

Az élőhely típusos, nagy kiterjedésű állományai a tervezési terület egészén, elszórtan, a nagyobb holt medrekben találhatóak. Ilyen holt medrek például a : Fekete-tó, Füzes-tó, Sáros-tó, Bogdány-tó, Kakukk-tó, stb. Szintén előfordul foltokban a Bodroiban, valamint az I-es és II-es számú Bodrogi-főcsatornában is.

Élőhely területi aránya:

4,46 %

Élőhely kiterjedése a területen:

328,88 ha

Élőhely jellemzése:

Jellemzően gyökerező és lebegő hínár egyaránt alkotja az élőhelyet. A Natura 2000 területen található tavakban homogén, jóval kisebb fajkészlettel rendelkező típusait találjuk, míg a terület vízfolyásaiban fajgazdag hínáregyüttesek nőnek. Leggyakrabban a sulyom (*Trapa natans*) és az érdes tócsagaz (*Ceratophyllum demersum*) egyeduralma határozza meg az élőhelyképet, de a vízitők és a fehér tündérrózsa is jelentős területeken társulásalkotó. Az állóvizek jellemző fajai: *Trapa natans*, *Nuphar lutea*, *Nymphaea alba*, *Ceratophyllum demersum*, *Potamogeton lucens*, *P. pectinatus*, *Utricularia vulgaris*, *Salvinia natans*, *Spirodela polyrhiza*, *Lemna trisulca*, *Hydrocharis morsus-ranae*, *Stratiotes aloides*. A vízfolyások lassú, duzzasztott szakaszán jellemző fajok: *Potamogeton nodosus*, *P. perfoliatus*, *P. crispus*, *Trapa natans*, *Nuphar lutea*, *Nymphaea alba*, *Najas marina*, *Myriophyllum spicatum*, ritkán megjelenik a *Nyphooides peltata* is.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

Általában 5-ös, ritkábban 4-es, kifejezetten szép, típusos állományait találjuk a területen.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhelyet napjainkban leginkább a kiszáradás és a természetes feltöltődési folyamatok veszélyeztetik. Fennmaradásukhoz a medrek folyamatos, rendszeres vízutánpótlásának biztosítása szükséges.

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- I02 problémát jelentő őshonos fajok
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K01.02 eliszapolódás, feliszapolódás
- K01.03 kiszáradás
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió
- K02.03 eutrofizáció (természetes)

Természetes disztróf tavak és tavacskák

Élőhely kódja:

3160

Élőhely előfordulásai a területen:

Mivel a természetes disztróf tavak vízutánpótlása csapadékvízből, vagy talajvízből biztosított, így a területen nem típusos állományait találjuk. Azonban azok a tavak, melyek vize tápanyagban szegény, barna vizű, mint a Kakukk-tó, a Szőlőskei-Holt-Bodrog vagy például a Fekete-tó ide sorolhatók.

Élőhely területi aránya: 1,39 %

Élőhely kiterjedése a területen: 102,72 ha

Élőhely jellemzése:

Az élőhelynek otthont adó tavak vize huminsavakban gazdag, barna lápi víz. Átlátszósága akár 1,5 méter is lehet. E tavakban mindig található nyílt vízfelszín. A növényzet által borított részeken állományalkotó fajok a kolokán (*Stratiotes aloides*) és a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*). Az alámerült hínárfajok közül gyakrabban a füzéres süllőhínár (*Myriophyllum verticillatum*) és a közönséges rence (*Utricularia vulgaris*) jelenléte jellemző. Az élőhelyre jellemző további fajok: *Hydrocharis morsus ranae*, *Salvinia natans*, *Spirodela polyrrhiza*, *Wolffia arrhiza*, *Lemna trisulca*, *Nuphar lutea*, *Potamogeton lucidum*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: A területen 4-es természetességű foltjai fordulnak elő. Degradációt a kiszáradásuk és feltöltődésük okozza.

Élőhely veszélyeztetettsége: Az élőhelyet napjainkban leginkább a kiszáradás és a természetes feltöltődési folyamatok veszélyeztetik. Fennmaradásukhoz a medrek folyamatos, rendszeres vízutánpótlásának biztosítása szükséges.

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- I02 problémát jelentő őshonos fajok
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K01.02 eliszapolódás, feliszapolódás
- K01.03 kiszáradás
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió
- K02.03 eutrofizáció (természetes)

Folvóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei

Élőhely kódja: 6440

Élőhely előfordulásai a területen: A Natura 2000 terület szinte teljes egészén megtalálhatóak foltjai. Legnagyobb kiterjedésben a Tokaj: Bodrog-köz, Bodrogkeresztúr: Malom-szegi-legelő, Disznó-szállás, Bodrogkisfalud: Peretkea, Szegi: Kis-telek, Máté-homok, Faragó-szállás, Olaszliszka: Szabad-fenék, Alsó-erdő, Vámosújfalud: Pap-tó-hát, Vencsellői-legelő, Sározsadány: Sáriai-zug, Sárospatak: Hosszú-rét és Szőlőske dűlőkben található. Szinte teljesen hiányzik a tervezési terület

	keleti, mélyebb fekvésű, láposodó részeiről (pl.: Zalkod térsége).
--	--

Élőhely területi aránya:	15,71 %
--------------------------	---------

Élőhely kiterjedése a területen:	1158,8 ha
----------------------------------	-----------

Élőhely jellemzése:

Jellegzetes, típusos állományait találjuk a területen. A fő társulásalkotó pázsitfűféle a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), és a fehér tippán (*Agrostis stolonifera*), de előfordulnak kétszikűek dominanciájával jellemezhető nagyobb foltjai is.

Jellemző fajok: *Lychnis flos-cuculi*, *Phalaris arundinacea*, *Ranunculus acris*, *R. repens*, *Lathyrus pratensis*, *Gratiola officinalis*, *Inula britannica*, *Potentilla reptans*, *P. anserina*, *Thalictrum flavum*, *Carex vulpina*, *Iris pseudacorus*, *Galium rubioides*. A ritkább fajok közül említhető a *Leucorum aestivum*, a *Cnidium dubium*, a *Chrysanthemum serotinum* és az *Iris sibirica*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az élőhely általában 4-es 5-ös természetességű, még ma is megtalálhatóak kifejezetten szép állományai, azonban főleg a gyalogakác térhódítása miatt nem ritkák a 3-as és 2-es természetességi értékű foltjai sem. Degradációját leginkább a gyalogakác intenzív terjedése, ritkábban égetés és ebből fakadóan a siskanádtippán megjelenése okozza. Szintén tekinthető degradációs tényezőnek túllegeltetésük, de ez a tervezési területen csak igen kis területen jellemző.
---	---

Élőhely veszélyeztetettsége:

A Bodrozug területén a jelenleginél jóval nagyobb kiterjedésben volt jelen az élőhely a 20. században és előtte évszázadokon keresztül, azonban a kaszálások, legeltetések hiánya és a gyalogakác és a hazai fásszárúak rendkívül intenzív terjedése az élőhely területi arányának csökkenését okozta. Szintén a mocsárrétek zsugorodását okozza a területen zajló láposodási folyamat is. Ezt a hatást a Tisza-folyón épített tiszalöki duzzasztó váltja ki. Jelentősen növelhető lenne területe a gyalogakác kombinált (kaszálás, vegyszerezés, legeltetés) visszaszorításával. Hosszútávon biztosítható fenntartása a legeltetés és a kaszálás kombinált, rendszeres jelenlétével.

Veszélyeztető tényezők:

- A03.03 kaszálás felhagyása/hiánya
- A04.02.05 alullegetetés vegyes háziállat állománnyal

- A04.03 pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya
- B01.01 fásítás őshonos fajokkal
- B01.02 fásítás idegenhonos fajokkal
- G01.03 motoros járművel végzett tevékenység
- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J01.01 leégés
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió

Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Élőhely kódja:

6510

Élőhely előfordulásai a területen:

A Natura 2000 területen kis kiterjedésben fordul elő, mivel az élőhely többletvízét a Bodrozug területén elsősorban az ártéri elöntések és a magas talajvízszint biztosítja. A tervezési területen főleg töltéseken, illetve az északi részek, elöntést már nem rendszeresen kapó, magasabb felszínein található. Ilyen előfordulása például a Sárazsadány Csonkás-dűlő területén van.

Élőhely területi aránya:

3,12 %

Élőhely kiterjedése a területen:

230,09 ha

Élőhely jellemzése:

Általában típusos franciaperjerétekre jellemző fajokat találunk a területen előforduló állományokban. A töltéseken kialakult foltok fajszegényebbek, míg a síksági foltok diverzebbek, mivel réti és kiszáradó lápréti fajok is megjelennek.

Jellemző fajok: *Arrhenatherum elatius*, *Alopecurus pratensis*, *Dactylis glomerata*, *Festuca pratensis*, *Ranunculus acris*, *Serratula tinctoria*, *Lychnis flos-cuculi*, *Sanguisorba officinalis* (csak a Csonkás-dűlő területén), *Gentiana pneumonanthe*, *Clematis integrifolia*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

A töltésoldali gyepek 3-as, míg a síksági élőhelyek inkább 4-es természetességűek.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Mivel az élőhely jelentős területi arányban mesterségesen létrehozott magaslatokon található, ezért fennmaradása ezen magaslatok megőrzésével, illetve folyamatos kaszálásukkal biztosítható csak. A síksági foltokat főleg az égetés és a kezelések, azaz a

rendszeres kaszálások hiánya veszélyezteti.

Veszélyeztető tényezők:

- A03.03 kaszálás felhagyása/hiánya
- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J01.01 leégés
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió

Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Élőhely kódja:

91E0*

Élőhely előfordulásai a területen:

Egyértelműen ide sorolható szép megjelenésű állományai a Bodrog mentén fordulnak elő, illetve a Natura 2000 terület északi felén lévő holt medrek környékén. Jelentősebb kiterjedésben található a töltések mentén kialakított kubikgödrök területén is. Degradáltabb, vagy fiatalabb állományai a teljes tervezési területen fellelhetők foltokban.

Élőhely területi aránya:

7,25 %

Élőhely kiterjedése a területen:

534,75 ha

Élőhely jellemzése:

Jellemzően nyár (*Populus alba*, *P. nigra*, *P. x canescens*) és fűz (*Salix alba*, *S. fragilis*) fajok a társulásalkotó, domináns fajok, de elegyfaként sokfelé megjelenik a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) és a vénic szil (*Ulmus laevis*). A hazai fásszárúak közül az északabbra eső, magasabban fekvő területeken vadvirág (Pyrus pyraea), cseregalagonya (*Crataegus oxyacantha*), kutyabenge (*Frangula alnus*), kányabangita (*Viburnum opulus*) is jellemző. A területen található erdők cserjeszintjében szinte mindenütt megtalálhatóak az idegenhonos fajok is, mint például az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), a zöld juhar (*Acer negundo*), az ezüst juhar (*Acer saccharinum*) és a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*). A felkúszó liánok között sem igazán találhatóak már hazai fajok. Parti szőlő (*Vitis riparia*), süntők (*Echinocystis lobata*) - ritkábban komló (*Humulus lupulus*) - alkotják a függőnytársulásokat. A lágyszárú szintre jellemző fajok a következők: *Rubus caesius*, *Iris pseudacorus*, *Alopecurus pratensis*, *Lycopus europaeus*, *Leucorum aestivum*, *Lythrum salicaria*, *Bidens frondosa*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

A területen található néhol 4-es természetességű élőhely, de leggyakrabban 3-as, sőt 2-es természetességű foltok jellemzőek.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhely terjedőben van, ezért mennyiségileg nincs veszélyeztetve, azonban minőségileg az inváziós fajok magas elegyaránya miatt közepesen veszélyeztetett élőhely.

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J02.04.02 árvíz hiánya
- B02.01.02 erdőfelújítás idegenhonos fajokkal
- B07 egyéb erdészeti tevékenység (tarvágás)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelytípusok:

6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai

Élőhely kódja:

6430

Élőhely előfordulásai a területen:

Az üde-nedves magaskórósok a Natura 2000 terület mélyebb fekvésű pontjain, számos helyen előfordul keskeny, szalagszerű szegélyélőhelyként, vagy mozaikolva magassásosokkal és harmatkásás mocsarakkal. Leginkább a terület déli felére jellemző élőhely. Legnagyobb egybefüggő foltjai a bodrogkeresztúri és bodrogkisfaludi: Kásod-rét dűlőkben, a Szegi: Kis-telek, Zalkod: Fenyér, Olaszliszka: Alsó-rét-dűlő, Közép-rét és a sárospataki Szőlőske dűlőkben található.

Élőhely területi aránya:

11,91 %

Élőhely kiterjedése a területen:

878,32 ha

Élőhely jellemzése:

Az árvizek által rendszeresen látogatott, kezelések nélküli területeken található fajgazdag foltjai. Az élőhely pántlikafüvesek és magassások termőhelyén jelenik meg, sokszor azokkal mozaikolva, jól behatárolhatóan 93,5 és 94 m tengerszint feletti magasságú területek között. Legszebb állományait ott találjuk, ahol több éve nem történtek kezelések, azonban még a szukcessziós folyamatok nem érték el olyan szintet, hogy erdősülne a terület, illetve az ismétlődő árvizek, a magas talajvíz miatt az idegenhonos fajok még nem tudták előzönleni az élőhelyet. Olykor egy-egy faj tömeges megjelenésével jellemezhető, máskor szép kevert állományait találjuk. Ritkábban ecsetpázsitos foltok szegélyében, víztestek körüli keskeny,

szalagszerű sávban is kialakul. Szárazabb években előfordul, hogy legeltetéssel, kaszálással, szárzúzással kezelik. Korai kiszáradás, vagy az elöntések hiánya miatt gyomosodik. Az élőhely foltjaiban rendszeresen észlelhetőek özönnövények is (*Bidens frondosa*, *Erechtites hieracifolia*, *Amorpha fruticosa*). A jellemző, tömegesen megjelenő fajok: a *Lythrum salicaria*, *Euphorbia palustris*, *E. lucida*, *Pseudolysimachion longifolia*, *Thalictrum falvum*, *Stachys palustris*, *Lysimachia vulgaris*. Egyéb jellemző fajok: *Chrysanthemum serotinum*, *Althea officinalis*, *Tanacetum vulgare*, *Iris pseudacorus*, *Epilobium hirsutum*, *Symphytum officinalis*, *Phalaris arundinacea*, *Agrostis stolonifera*, *Carex acuta*, *Thalictrum lucidum*, *Urtica dioica*, *Cirsium arvense*, *Erechtites hieracifolia*, igen ritkán *Senecio paludosus*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

Az élőhelynek jelentős kiterjedésű igen szép, fajgazdag foltjai találhatóak a területen, ezek 5-ös természetességűek. Az idegenhonos fajokkal fertőzött, vagy gyomosodó foltjai 4-es természetességűek.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhely fennmaradása nagyban függ az ismétlődő árvizektől. Ezek elmaradása a szukcessziós folyamat előrehaladását segíti elő és az élőhely beerdősül. Szintén veszélyezteti az élőhelyet az inváziós fajok terjedése, megjelenése. Fennmaradásukhoz időnként szükség lenne kezelésekre is

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J01.01 leégés
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió

Közösségi jelentőségű, nem jelölő élőhelytípusok:

Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval

Élőhely kódja:

3130

Élőhely előfordulásai a területen:

Kis kiterjedésben, időszakosan, mocsarak szegélyében, taposott utak, árvíz után hosszasan nedvesen maradó iszapfelszínein találjuk állományait. Főleg a Natura 2000 terület központi és keleti részén fordul elő.

Élőhely területi aránya:

0,02 %

Élőhely kiterjedése a területen:

1,17 ha

Élőhely jellemzése:

Fluktuáló vízborítású mocsarak, szabad felszínek területén jelennek meg kis kiterjedésű foltjai. Jellemzően kevés faj alkotja állományait. Jellemző fajok: *Eleocharis acicularis*, *Lythrum hyssopifolia*, *Ranunculus trichophyllus*, *Gratiola officinalis*, *Alisma lanceolata*, degradáltabb foltokban, utak mentén *Bidens frondosa*, *B. cernua*, *Echinochloa crus-galli*, *Plantago major*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

Ritkábban 4-es, de inkább 3-as természetességű foltjai jellemzőek. Degradáltságát az idegenhonos fajok, illetve a számára nem megfelelő vízutánpótlás okozza.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhely fennmaradásához a területen rendszeresen fluktuáló vízborítás szükséges. Az utóbbi évek csapadékhiánya miatt nagy területeken jelentek meg szabad iszapfelszínek, azonban a teljes kiszáradás, illetve a szukcessziós folyamatok veszélyeztetik az élőhelyet. Nagyobb területen lenne jelen az élőhely, ha nagyobb lenne a Bodrozug területén a legelő állatállomány. Azok taposásával az élőhely számára további alkalmas foltok jelennének meg.

Veszélyeztető tényezők:

- A04.02.05 alullegetetés vegyes háziállat állománnyal
- G01.03 motoros járművel végzett tevékenység
- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió

Iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri* és részben *Bidention* növényzettel

Élőhely kódja:

3270

Élőhely előfordulásai a területen:

A Natura 2000 területen kis foltokban, illetve magaskórósokkal, mocsári évelők alkotta élőhelyekkel mozaikolva jelenik meg. Legnagyobb kiterjedésben kiszáradt tavak iszapfelszínén képes megjelenni, de a Bodrog ingadozó vízszintjét követve keskeny sávban a folyóparton is megtalálható.

Élőhely területi aránya:

0,39 %

Élőhely kiterjedése a területen:

28,83 ha

Élőhely jellemzése:

A tervezési területen jellemzően a kiszáradt tavak lágy iszapfelszínén jelenik meg. Itt főleg bókoló farkasfog (*Bidens cernua*) kisebb egyedszámban más farkasfog fajok (*Bidens tripartita*, *B. frondosa*) előfordulása jellemző. A farkasfogak homogén tömegében magaskórósokra, mocsarakra jellemző fajok keverednek: *Persicaria spp.*, *Rorippa amphibia*, *Carex acuta*, *C. pseudocyperus*, *Lycopus europaeus*, *Salvinia natans*, *Rumex hydrolapathum*, *Oenanthe aquatica*, igen ritkán *Ranunculus lingua*.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

A nagyobb kiszáradó medrekben 4-es, míg más szabad iszapfelszíneken megjelenő foltjai 3-as természetességűek, degradáltabbak. A degradációt főleg inváziós fajok terjedése és taposás okozza.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Legjelentősebb veszélyt a feketéllő farkasfog (*Bidens frondosa*) terjedése okozza. Szintén jelenthet veszélyt az árvizek hiánya, mivel így csak a tavak kiszáradása során alakulnak ki az élőhely számára alkalmas iszapfelszínek. Ha nem járják rendszeresen a területet a folyók fluktuáló árvizei, idővel a szukcessziós folyamatok miatt eltűnhetnek az élőhely nagyobb foltjai.

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- J02.04.02 árvíz hiánya
- K02.01 fajösszetétel változás, szukcesszió

Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia*fajokkal (*Ulmus minor*)

Élőhely kódja:

91F0

Élőhely előfordulásai a területen:

Keményfás ligeterdők a tervezési területen igen kis kiterjedésben találhatók, mivel a terület jelentős részén évszázadokon keresztül rétgazdálkodást folytattak, illetve a mocsaras, mélyebb fekvésű részekben a potenciális vegetáció a puhafás ligeterdő. Legnagyobb kiterjedésben a terület magasabb térszínein, a Natura 2000 terület

északi felében találhatóak. Kimutatásuk a következő dűlőkből történt meg: Tokaj: Remence, Olaszliszka: Alsó-Galambos, Felső-Galambos, Vámosújfalú: Kerek-tóköz, Sáradsány: Sári-zug valamint a Bodrogolaszi: Szőlőskei-erdő.

Élőhely területi aránya:

1,05 %

Élőhely kiterjedése a területen:

77,76 ha

Élőhely jellemzése:

Típusos, szép állományait nem találjuk a területen, jellemzően inkább puhafás, keményfás átmeneti élőhelyek jellemzőek. A Galambos-erdő egykori nagy keményfás tömbjének ültetett, erdészetileg kezelt természetesen keményfás foltjai sem igazán szép, fajgazdag élőhelyek. Jellemző fajok:

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:

Erdészeti kezelések és az idegenhonos fajok terjedése miatt degradálódik az élőhely. Megőrzésük, hosszú távú fenntartásuk érintetlenségük megőrzésével, illetve az idegenhonos fajok extenzív szelektálásával biztosítható.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Legnagyobb veszélyt esetleges kivágásuk és az idegenhonos fajok terjedése jelenti.

Veszélyeztető tényezők:

- I01 idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- B02.01.02 erdőfelújítás idegenhonos fajokkal
- B07 egyéb erdészeti tevékenység (tarvágás)

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A tervezési területen közösségi jelentőségű növényfajok nem találhatók.

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II., V.	Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	B
II., IV.	Széles tavicsíkbogár (<i>Graphoderus bilineatus</i>)	B
II., IV.	Erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	C
II., IV.	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)	C
II., IV.	Apró fillérsiga (<i>Anisus vorticulus</i>)	C
II., IV.	Tompa folyamikagyló (<i>Unio crassus</i>)	C

II., IV.	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C
II., IV.	Dunai gőte (<i>Triturus dobrogicus</i>)	C
II., IV.	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)	C
II., V.	Balin (<i>Aspius aspius</i>)	C
II.	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)	C
II.	Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C
II., IV.	Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>)	C
II.	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	C
II.	Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>)	C
II.	Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>)	C
II., IV.	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)	C
II., IV.	Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>)	C
II., IV.	Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	C
II., IV.	Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)	C
II., IV.	Európai vidra (<i>Lutra lutra</i>)	C
II., IV.	Díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>)	D
II., IV.	Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	D
II.	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	D
II., IV.	Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)	D
II., IV., V.	Eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)	D
	Jelölő értéknek javasolt állatfaj	
II.	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	„D”-ről „C” értékre történő módosítás javasolt
II., IV.	Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	„C” értékkel felvételre javasolt
	Új állatfaj	
II., IV.	Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	„D” értékkel felvételre javasolt
II., IV.	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	„D” értékkel felvételre javasolt

Közösségi jelentőségű jelölő állatfajok:

Széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*) rendszeresen előkerül a **„Bodrozug és Bodrog hullámtere” (HUBN20071)** kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület állóvíz jellegű kisvízeiből. Az ismert előfordulási adatok alapján ez az országos viszonylatban kifejezetten ritka faj a Bodrozugban több

élőhelyről rendszeresen előkerül, más területekkel összehasonlítva több előfordulási adata van, így lokálisan gyakoribbnak tekinthető mint országos viszonylatban.

A közelmúltból sikerült kimutatni példányait az Olaszliszka határában található Áres-tóból, a bodrogkeresztúri Nagy-, Kakukk- és Bogdány-tóból, a Szegi közigazgatási területén található Fekete-tóból, (ANPI biotikai adatok), végül pedig a Bodrog-zugi főcsatorna zalkodi szakaszáról (BioAqua adatbázis).

A széles tavicsíkbogár jellemzően olyan mélyebb, állandó vizű kopolya vagy kistó típusú állóvizekben találja meg életfeltételeit, ahol a parti vegetáció egészen keskeny és helyeként ritka, a víz színe karakteresen barna, huminanyagokban gazdag. A faj nem feltétlenül ragaszkodik a természetes eredetű vizekhez, sokszor mesterséges eredetű kisebb állóvizekben (kubikgödrökben, tőzegbányászás miatt kialakult kisebb lapfoltokban) is megtalálható.

A faj állományának mennyiségi monitorozása meglehetősen nehézkes, mivel a széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*) állománya igen nagy éves fluktuációt mutat. Vagyis többnyire éveken keresztül csak legfeljebb egy-egy széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*) példány kerül elő a faj által lakott víztestekből, viszont egyes években szokatlanul nagy számban jelenik meg. Ez egyes feltételezések szerint az éves áradások mértékével van összefüggésben.

Állománynagyság (jelöléskor):

C (gyakori)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

R (ritka)

A 2015-ben végzett mintavételek alkalmával nem sikerült kimutatni a faj egyetlen példányát sem a területről. A korábbi évek mintavételi tapasztalatai alapján a faj populációmérete igen jelentősen fluktuál.

Állomány változásának tendenciái és okai:

A 2015. évi mintavételek során nem sikerült igazolni a széles tavicsíkbogár (*Graphoderus*

bilineatus) előfordulását a területen. Az elmúlt évek mintavételi tapasztalatai alapján a faj kis egyedsűrűségben (a rendelkezésre álló mintavételi módszerek kimutathatósági határa közelében) minden valószínűség szerint állandóan jelen van a területen. Ugyanakkor bizonyos években, valószínűleg a jelentősebb tavaszi árhullámokhoz kapcsolódóan gradációszerűen megnő a faj detektálható egyedsűrűsége. A fentiekből következően határozott, tendencia-jellegű állományváltozásra utaló jelek nem észlelhetők a faj esetében a „**Bodrogzug és Bodrog hullámtere**” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet.

Faj veszélyeztetettsége:

A kellő mélységű alap kutatások hiányában nem ismertek pontosan azokat a tényezők, amelyek veszélyeztetik a jelölőfaj állományait. Ugyanakkor megfigyelések alapján a jelentősebb tavaszi árhullámokat követően jelenik meg a faj tömegesen. Vagyis hosszabb távon ezen árhullámok rendszeres elmaradása, illetve a hosszan tartó aszályos időjárás következtében bekövetkező tartós és rendszeres élőhely-kiszáradás eredményezhet állománycsökkenést.

Veszélyeztető tényezők:

K01.03	kiszáradás
J02.04.02	árvíz hiánya

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) az eddigi vizsgálatok tapasztalatai alapján csak alkalomszerűen szokott előkerülni a „**Bodrogzug és Bodrog hullámtere**” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozó Bodrog szakasról. A faj legutóbbi biztos előfordulási adatai exuviumok gyűjtésén alapulnak. Így a kibújás után parton maradt exuviumok alapján a Bodrog bodrogolaszi (EOV koord: 83377, 329875) és sárazsadányi (EOV koord: 831841, 327114) szakaszáról ismerjük az erdei szitakötő (*Ophiogomphus*

cecilia) előfordulását (Aggteleki Nemzeti Park adatbázisa).

Az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) rendszerint az erősebb áramlású, oxigénben viszonylag gazdag, folyami homokos, sóderes, kavicsos mederanyagú folyók kisebb sodrású, szerves törmelékkal kevert, illetve un. xylal-lal (fák ágaival, vízbe lógó gyökereivel) kevert, folyami homokos, sóderes üledékekkel jellemezhető élőhelyfoltjain fordul elő jelentősebb számban. A bögézett, feliszapolódó folyószakaszokat nem preferálja a faj, az ilyen jellegű folyószakaszokon csak elvétve fordul elő.

Ennek megfelelően az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) tagja a Bodrog makroszkópikus vízi gerinctelen faunájának, viszont inkább a Bodrog felső – Sárospatak feletti szakaszán – találja meg a számára elfogadható életfeltételeket. A „**Bodrogzug és Bodrog hullámtere**” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen áthaladó Bodrog szakaszon tehát a faj csak szórványosan, nagy bizonytalansággal található meg. Ennek megfelelően időnként megfigyelhetőek imágói a területen húzódó Bodrog szakasz felett, illetve a megtalált exuviumok is bizonyítják a faj jelenlétét és szaporodását, viszont összességében a szakaszon az állomány kis mérete és az alacsony egyedsűrűség miatt a faj előkerülése – főleg a lárvák célzott mintavételével – esetleges.

Állománynagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

R (ritka)

A 2015-ben végzett lárvákra vonatkozó mintavételek alkalmával nem sikerült kimutatni az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) egyetlen példányát sem. Ez arra utal, hogy a faj állományainak egyedsűrűsége nem éri el a felmérésre alkalmazott módszer biztos kimutathatósági határát jelentő 1-2 egyed/m² értéket.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Nem állnak rendelkezésünkre az esetleges állományváltozást alátámasztó mennyiségi adatok. Ugyanakkor az alapján, hogy az

erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) a korábbi években is csak alkalomszerűen került elő a szakasról, feltételezhetjük, hogy a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is csak igen kis egyedsűrűségben vannak jelen a faj példányai a területen.

Faj veszélyeztetettsége:

A „*Bodrogzug és Bodrog hullámtere*” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozó Bodrog-szakaszon az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) kis egyedsűrűsége elsősorban azzal magyarázható, hogy a folyószakasz jelenlegi állapotára jellemző áramlási sebességeloszlás, ill. ezzel összefüggésben az üledékminőség nem optimális a faj számára. Az érintett folyószakasz jelenlegi élőhelyi adottságai összefüggésben vannak a Tiszalöki Vízlépcső üzemszerű működésével, mely már a Natura 2000 terület kijelölését évtizedekkel megelőzően elkészült és üzembe állt. Egyéb vonatkozásban a faj kis egyedsűrűségű állományának aktuális veszélyeztetettségére vonatkozóan nincs információ, nem ismert aktuálisan ható veszélyeztető tényező.

Veszélyeztető tényezők:

Nem határozható meg a faj lokális állományait veszélyeztető tényező.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Mocsárréteken, magassásosokban és harmatkásás növényzetű területeken fordul elő, gyakorlatilag a teljes tervezési területen. Viszont sehol sem jelenik meg nagyobb egyedszámban, általában csak egyes példányokkal lehet találkozni. Kivételt képeznek ez alól azok a degradáltabb növényzetű területek (pl. korábbi jószágállások, gémeskutak környéke), ahol nagyobb tömegben található a faj tápnövénye (sósókák), és az imágók számára nektárforrás is van a közelben. Az ilyen, a faj számára különösen kedvező élőhelyeken 0,1 hektáron akár 5-10 példány is repül egyszerre.

Állománymagyság (jelöléskor):	R (ritka)
Állománymagyság (tervkészítéskor):	A tervezési terület nagy kiterjedése miatt pontos egyedszámot nem tudunk megadni. Bizonyosan több száz as állománya él a teljes tervezési területen.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein a gyalogakác terjedése, illetve a kezelés hiányában a szukcessziós folyamatok révén a fásszárú növényzet térhódítása élőhelyet vesz el a fajtól. A fenti okok miatt a jelölés óta csökkent a faj élőhelye, ezzel összefüggésben valószínűleg a faj állománya is.
Faj veszélyeztetettsége:	A faj veszélyeztetettségének mértéke jelenleg alacsony a területen. Elsősorban a rétek kezelésének hiánya veszélyezteti a fajt. Szintén kedvezőtlen a faj számára a rövid idő alatt végzett nagy kiterjedésű, kaszálatlanul hagyott részek (búvósávok) nélküli gépi kaszálás.
Veszélyeztető tényezők:	• A03.01 – intenzív, vagy intenzívebb kaszálás (L) • A03.03 – kaszálás felhagyása/hiánya (M)

Apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*)

Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	Az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) előfordulását a „ Bodrogzug és Bodrog hullámtere ” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéről csak a 2012. illetve a 2015. évi mintavételek során összesen 15 különböző fok, csatorna, morotva vagy mocsárfolt, összesen 24 mintavételi helyéről sikerült igazolni [Bodrog-zugi-főcsatorna: Tokaj (EOV koord: 825321, 314679); Bodrogkeresztúr (EOV koord: 826839, 315577); Olaszliszka (EOV koord: 828666, 318820); Bogdány-tó: Bodrogkeresztúr (EOV koord: 823696,

315962; 823469, 315723; 823627, 316047); Csónakhúzó-ér: Bodrogkeresztúr (EOV koord: 825798, 315305); Fekete-tó: Olaszliszka (EOV koord: 828141, 321903); Füzes-tó: Olaszliszka (EOV koord: 828603, 320475); Határ-ér: Olaszliszka (EOV koord: 827861, 318993); Zalkod (EOV koord: 826188, 318031); Kapitány-tó: Tokaj (EOV koord: 826835, 313078); Longi-ér, Olaszliszka (EOV koord: 827763, 320720); Bodrogkeresztúr (EOV koord: 826747, 315993); Macskás-tó: Bodrogkeresztúr (EOV koord: 827007, 317277); Nagy-tó: Bodrogkeresztúr (EOV koord: 823647, 317156); Pap-tó: Vámosújfalú (EOV koord: 829262, 325143); Perjés-háti-tó: Bodrogkeresztúr (EOV koord: 825391, 317441); Sáros-tavi levezető csatorna: Bodrogkisfalud (EOV koord: 826514, 318686); Sári-zugi-Holt-Bodrog: Sáradsány (EOV koord: 833079, 325127); Sáros-tó: Bodrogkisfalud (EOV koord: 827042, 319198)].

Az *Anisus vorticulus* a természetközeli állapotú, makrovegetációval dúsan benőtt, állandó vízborítású, huminsavas síkvidéki állóvizek, és az év jelentős részében pangóvízi állapottal jellemezhető, vízi és mocsári vegetációval dúsan benőtt csatornák karakterisztikus faunaeleme. Elsősorban az olyan állóvizek sekélyebb régióit népesíti be, ahol domináns habitat-típusként jelenik meg a vízi makrovegetáció. Tipikus élőhelyein nagyarányú, (általában 70%-ot meghaladó) a makrovegetáció borítása, melynek jellemzően legalább fele alámerült (szubmerz) hínaras. A csigafaj számára kedvező környezeti adottságot jelent az alámerült és vízből kiemelkedő makrovegetáció mozaikos eloszlása.

Ennek megfelelően a „**Bodrogzug és Bodrog hullámtere**” (**HUBN20071**) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területről az emerz mocsárnövényzettel szegélyezett jelentősebb csatornákból, illetve az elmocsarasodott és jellemzően nem kiszáradó holtmeder-maradványokból sikerült kimutatni az apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*) példányait.

A 2015-ben végzett mennyiségi mintavételek

	során az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) esetében a legjelentősebb egyedsűrűség, amit kaptunk $54,4 \pm 52,68 \text{ ind/m}^2$ ($\pm$ szórás) értéknek bizonyult. Ezzel szemben több mintavételi hely esetében csak néhány példány került elő a mennyiségi mintavétel során. Összességében megállapítható, hogy a Bodrogsziget szélsőségesen változó és változó vízháztartású, de jellemzően nem kiszáradó jellegű állóvizeiben és csatornáiban sehol sem tömeges, de stabilan előforduló faunaelem az apró-fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>).
Állománymennyiség (jelölés):	R (ritka)
Állománymennyiség (tervkészítés):	C (gyakori) A 2015-ben végzett felmérés eredményei alapján az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) átlagosan $25,3 \pm 38,12 \text{ ind/m}^2$ ($\pm$ szórás) egyedsűrűségben fordult elő a faj számára alkalmas vizes élőhelyeken. Mivel a faj élőhelyét jelentős kisvizek aktuális felülete – a jelentős vízszint- és így kiterjedés-ingadozások miatt – csak nagyon nagy pontatlansággal adható meg, ezért nagy hibával lenne terhelve az állománymennyiség konkrét egyedszáma, vagy egyedszámtartományra történő átszámítása. Összességében megállapítható, hogy a Bodrogsziget területén, a számára alkalmas vizes élőhelyeken az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) stabilan előfordul. Ezeken az élőhelyeken a faj átlagos egyedsűrűsége országos viszonyban nem kimagasló, sokkal inkább az országos átlaghoz közelít.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Korábban a területen 2012-ben történtek mennyiségi mintavételeket, amelyek során átlagosan ($\pm$ szórás) $21,6 \pm 26,92 \text{ ind/m}^2$ átlagos egyedsűrűségben mutattuk ki az apró fillércsigát. A 2012. és a 2015. évi mintavétel eredményei t-teszt alapján nem különböznek egymástól szignifikánsan ($df=22$; szig=0,452, F=0,586). Vagyis a két mintavétel között eltelt 3 éves időszakban még csak látszólagos állományváltozás sem volt detektálható az apró fillércsiga esetében.

Faj veszélyeztetettsége:

Az utóbbi évek aszályos időjárása következtében több, a faj számára alkalmas élőhely hosszabb időszakokra kiszáradt. Az élőhelyek kiszáradása kedvezőtlenül befolyásolja a faj életkörülményeit, hiszen jellemzően a nem kiszáradó, állóvíz jellegű, sűrű alámerült hínaras állományokkal jellemezhető vizes élőhelyeket preferálja. A rendszeres, hosszabb időszakokra történő kiszáradás eredményeként a faj állománya jelentősen lecsökken, szélsőséges esetben eltűnik az élőhelyeiről.

Veszélyeztető tényezők:

K01.03 kiszáradás
J03.01 - tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése

Tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Felméréseink alapján a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) a „**Bodrozug és Bodrog hullámtere**” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen kizárólag a Bodrog folyóban fordul elő. A Bodrog területéhez tartozó teljes szakaszán – Sárospataktól Tokajig – nagy számban kerültek elő példányai. Nincsenek ismert előfordulási adatai a Bodrozug állóvizeiből, illetve nem került elő az árteret behálózó csatornák, fokok egyikéből sem.

A 2015. évi mintavétel alkalmával a Bodrog 11 szakaszáról sikerült kimutatni a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) példányait [Sárospatak (EOV koord: 837123, 332612; 837244, 333489; 836043, 331048), Bodrogolaszi (EOV koord: 834193, 330430; 832434, 328109), Sárazsadány (EOV koord: 831238, 325220), Vámosújfalú (EOV koord: 828070, 324397), Olaszliszka (EOV koord: 826311, 322218), Bodrogkisfalud (EOV koord: 823317, 318537), Tokaj (EOV koord: 823545, 314179; 825380, 313105)].

A „**Bodrozug és Bodrog hullámtere**” (HUBN20071) természetmegőrzési területre eső Bodrog szakaszon a 2015. évi mennyiségi felmérések során az iszappal

borított nyílt üledékfelszínekről nagy számban – esetenként tömegesen – akár 296,53 +/- 44,379 ind/m² (+/- szórás) egyedsűrűségben kerültek elő a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) példányai. A tompa folyamkagyló stabil oxigénviszonyokat igénylő, kifejezetten áramlóvízi kagyló. Ez az oka annak, hogy nem fordult elő a területen található állóvíz jellegű holtmedrekből, medermaradványokból, ill. a lassú áramlású, esetenként pangóvízű ártéri csatornákból, fokokból. Összességében megállapítható, hogy az érintett Bodrog szakaszon különösen nagy egyedsűrűségű, országosan is kiemelkedő jelentőségű tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) állomány található.

Állománynagyság (jelöléskor):

C (gyakori)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

C (gyakori)
A „Bodrogzug és Bodrog hullámtere” (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre eső Bodrog szakaszon a 2015. évi mennyiségi felmérések során a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) esetében hazai viszonylatban különösen nagy denzitás értékeket kaptunk. A kiugróan magas szélső érték kihagyásával 31,22 +/- 32,17 ind/m² (+/- szórás) átlagos egyedsűrűség értéket kaptunk a teljes szakaszra vonatkoztatva. A korábbi években végzett mennyiségi felmérések is viszonylag magas denzitás értékeket eredményeztek. Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy a Bodrog érintett szakasza ad otthont az egyik legnagyobb hazai tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) állománynak. A **„Bodrogzug és Bodrog hullámtere” (HUBN20071)** kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen belül húzódó, mintegy 55 km hosszúságú Bodrog-szakaszon a mennyiségi felmérés eredményeinek értékelése alapján végzett állománybecsléseink szerint 50.000.000-400.000.000 tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) egyed él.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az érintett Bodrog-szakaszon a korábban végzett mennyiségi felmérések (2007) során

	a 2015. évi eredménytől jóval alacsonyabb, 13,87 +/- 12,638 ind/m² (+/- szórás) átlagos egyedsűrűségben sikerült kimutatni a tompa folyamkagylót (<i>Unio crassus</i>). Ez a Mann-Whitney-U teszttel végzett összehasonlítás alapján szignifikánsan alacsonyabb, mint a 2015. évi felmérések eredményeként kapott érték. Ugyanakkor az elemzés eredményei alapján korai lenne az állománynagyság tényleges növekedésére következtetni. Nagyobb a valószínűsége, hogy a 2015. évi különösen alacsony vízállás, az optimális mintavételi körülmények miatt sikeresebb mintavételre volt lehetőség, mint a korábbi mintavételi időszakban. Az viszont mindenképpen megállapítható, hogy a szakaszon a tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>) állománya stabil, állománycsökkenés nem figyelhető meg.
Faj veszélyeztetettsége:	A szakaszon a tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>) állománya stabil, említésre méltó veszélyeztető tényezőről nincs tudomásunk. A tervekészítés időszakában a faj állománya nem tekinthető veszélyeztetettnek.
Veszélyeztető tényezők:	-
<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)</u>	
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A felmérés évének időjárási viszonyai rendkívül kedvezőtlenek voltak a faj számára. Az egyébként időszakos vizekben is előforduló, sőt azokban sikeresen szaporodó faj a szárazságnak köszönhetően még az egyébként állandó vízborítású területeken is visszaszorult. Az akár nyár végéig elnyúló szaporodási viselkedés alig volt megfigyelhető. Jelenlétét azonban a kedvező adottságú, álló- vagy lassan áramló vizű, hínárnövényzetben dús élőhelyeken sikerült igazolni.
Állománynagyság (jelöléskor):	C (gyakori)
Állománynagyság (tervekészítéskor):	Puky Miklós (2003) korábbi munkájában kimutatta, hogy a hazai „valódi” árterek – mint amilyen a Bodrogzug, vagy a Gemenci-

erdők – a kételtű fajok állománya az időjárás függvényében az egyes évek között akár százszoros eltérést is mutathat. Ennek értelmében igen nehéz az állománynagyság becslése, különösen az olyan száraz évek vizsgálati eredményei alapján, mint amilyen a 2015-ös év volt. Így a mért állománynagyság értékeket és a fenti tényeket figyelembe véve a vizsgálati terület vöröshasú unka állományát 100.000-es nagyságrendűnek (10.000-300.000) becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Fontos azonban megjegyezni, hogy lárvákat és subadult egyedeket nem figyeltünk meg sehol. Azaz a faj szaporodási sikeressége a felmérés évben rendkívül gyenge volt. Ezt elsősorban a különösen száraz időjárásnak tulajdonítjuk. Megállapíthatjuk tehát, hogy a jövőben az állománynagyságot leginkább az esetlegesen jelentkező szárazodás befolyásolhatja.

Faj veszélyeztetettség:

A faj állományainak természetes ingadozása miatt a veszélyeztetettség mértéke csak éveken átnyúló monitoring vizsgálatok alapján állapítható meg pontosan. Ugyanakkor felmérési tapasztalatink alapján az állandó vízborítású élőhelyek megszűnését és az időszakos vízborítású szaporodóhelyek eltűnését valós veszélyeztető tényezőnek tartjuk. Ez elsősorban klímaváltozásból, illetve kedvezőtlen vízkormányzásból eredő kiszáradása útján következhet be. A tervezési területen a vizes élőhelyek természetes feltöltődése potenciális veszélyeztető tényező.

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése
J02.03.01 – nagy léptékű vízelvezetés
J02.04.02 – árvíz hiánya
K01.03 – kiszáradás
K02.02 – szerves anyag felhalmozódása

Dunai gőte (*Triturus dobrogicus*)

Írányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A vizsgált vizek közül az állandó vízborítású állóvizekben (pl. Kapitány-tó, Nagy-Nádas-Tó, Fekete-Tó, Füzes-tó, Kásod-tó), illetve a szélvizeiben lassan áramló és gyökerező hínárnövényzettel borított (pl. Zsaró) csatornáknak is kimutattuk jelenlétét. Az időszakos vizekben lárvái gyakran nagy egyedsűrűséget érnek el, így azok jelentősége kimagasló lehet. Ennek megfigyelésére azonban a különösen száraz időjárás miatt nem volt mód.

Állománynagyság (jelöléskor):

C (gyakori)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

Puky Miklós (2003) korábbi munkájában kimutatta, hogy a hazai „valódi” árterek – mint amilyen a Bodrogzug, vagy a Gemenci-erdők – a kételtű fajok állománya az időjárás függvényében az egyes évek között akár százszoros eltérést is mutathat. Amihez hozzájárul a csapadékhiányos időszakban az, hogy az adult életszakaszban vízhez szorosan nem kötődő fajok – mint amilyen a tarajos gőték is – megfigyelésének hatékonysága jelentősen csökken. Ennek értelmében igen nehéz az állomány objektív becslése, különösen azon olyan száraz évek vizsgálati eredményei alapján, mint amilyen a 2015-ös év volt. Felmérésünkkor legnagyobb egyedsűrűségben a Kásod-tóban figyeltük meg, ahol a csaknem 1ind./10m transzekt szelvényhossz sűrűségben figyeltük meg. Átlagos egyedsűrűsége azonban ennél még a kedvezőnek tűnő élőhelyeken is jóval kisebb volt. Így a mért állománynagyság értékeket és a fenti tényeket figyelembe véve a tervezési területen élő állományt ezres nagyságrendűnek (2.000-10.000) becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a megfigyelt egyedek közel fele lárvális állapotú volt. Ez alapján a faj szaporodása, ezáltal fennmaradása a kedvezőtlen időjárás ellenére biztosítottnak tűnik.

Faj veszélyeztetettsége:

Az szaporodóhelyek hosszabb-rövidebb időre történő megszűnése veszélyeztető tényezőként hat a fajra. Ez elsősorban a vizek természetes feltöltődése, vagy a klímaváltozásból, illetve kedvezőtlen vízkormányzásból eredő kiszáradása útján következhet be.

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése
J02.03.01 – nagy léptékű vízelvezetés
J02.04.02 – árvíz hiánya
K01.03 – kiszáradás
K02.02 – szerves anyag felhalmozódása

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Felmérésünk során nem tudtuk igazolni jelenlétét. Jelen ismereteink szerint az utóbbi 20 évben is csak alkalmi előfordulás ismert. Legfrissebb adata is csaknem 10 éves. Ennek hátterében az alkalmas tojáshelyek hiánya állhat, mely a tervezési terület áradások során rendszeresen bekövetkező, és hosszabb-rövidebb ideig tartó vízzel való borítottságának következménye.

Állomány nagyság (jelöléskor):

V (nagyon ritka)

Állomány nagyság (tervkészítéskor):

Valószínűleg nincs állandó népessége a területen, csak alkalmi jelleggel fordul elő. Javasoljuk a fajt a mostani jelölő státuszából nem jelölő fajjává („D”) átminősíteni.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Alkalmilag fordul elő. Így állományának változása nem értelmezhető.

Faj veszélyeztetettsége:

-

Veszélyeztető tényezők:

-

Balin (*Aspius aspius*)

Irányelv melléklete:

II., V.

Faj előfordulásai a területen:

A szélsőségesen mocsarasodó állóvizek kivételével gyakorlatilag az összes vizsgált víztest-típusban megtaláltuk. Az

	élőhelyigényeinek leginkább megfelelő Bodrog folyón kívül, jelen van a többé-kevésbé áramló csatornák (pl: Zsaró) csaknem mindegyikében, sőt az állandó vízborítású tavakban (pl: Nagy-tó, Bogdány-tó) is.
Állománynagyság (jelöléskor):	C (gyakori)
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Legnagyobb egyedsűrűségben (1ind./30m transzekt szelvényhossz) az élőhelyigényeinek leginkább megfelelő Bodrog szakaszokon volt jelen. Azonban azokban a vízterekben, melyekben előfordulása inkább csak a rendszeres áradásoknak köszönhető lényegesen kisebb egyedsűrűségben van jelen. Állományának nagyságbecslését tovább bonyolítja, hogy adult egyedei gyakran tartózkodnak a pelagiális/nyíltvízi zónában, melynek hatékony mintázására csak nagyipari halászmódszerekkel lehetséges. Továbbá erre vonatkozó specifikus módszertan nincsen a hazai kutatási gyakorlatban. Mérési adataink és a fentiek figyelembevételével állománynagyságát 5000-es nagyságrendűnek (3000-12000) becsüljük.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Fontos megjegyezni, hogy a megfogott egyedek több mint 70% ivadékkorú volt. Mely az állománystabilitás szempontjából kedvezőnek mondható. A faj fontosabb élőhelyein az utóbbi időben nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága.
Faj veszélyeztetettsége:	Jelenleg nem veszélyeztetett. A jövőben elsősorban a vízminőség romlás, és a havári jellegű vízszennyezések veszélyeztethetik, de ennek jeleit a mostani felmérések során nem tapasztaltuk.
Veszélyeztető tényezők:	H.01 – felszíni vizek szennyezése

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)

Irányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

Jellemzően a sík- és dombvidéki vízfolyásokban fordul elő. Ennek megfelelően a mintavételeink során a tervezési területen belül a Bodrog folyó teljes hosszában kimutattuk jelenlétét. A folyó mélységi és part zónájában egyaránt jelen volt. Ezen túlmenően a tervezési terület csatornáinak folyó felőli végein is rendszeresen előfordul. Egyéb víztestekben azonban nem volt jelen.

Állománynagyság (jelöléskor):

C (gyakori)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

Kimagaslóan nagy egyedsűrűségben fogtuk a Tolcsva-patak torkolati szelvényében, ahol 1ind./1,43m transzekt szelvényhossz egyedsűrűségben volt jelen. A Bodrogon 1ind./14m volt a maximális mért sűrűségérték, az átlag azonban még ennél is sokkal kisebb. Eredményeink alapján a tervezési terület állományát 10.000-es nagyságrendűnek (5.000-20.000) becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein az utóbbi időben nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága.

Faj veszélyeztetettsége:

Jelenleg nem veszélyeztetett. A jövőben elsősorban a vízminőség romlás, és a havári jellegű vízszennyezések veszélyeztethetik, de ennek jeleit a mostani felmérések során nem tapasztaltuk.

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

Irányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

A vizsgált faj szempontjából kedvező adottságú, többnyire állóvízű, 50% vagy azt meghaladó hínárnövényzet borítású állandóvizek közül megtaláltuk a Határ-érben, Füzes-tóban, Kásod-tóban, Nagy-

	Nádastó-tóban, Kakukk-tóban, Sáros-tóban és a Zsaró-ér minden vizsgált szelvényében.
Állománynagyság (jelöléskor):	R (ritka)
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Legnagyobb egyedsűrűség állományát a Sáros-tóban találtuk, ahol 1 ind./10m transzezt szelvényhossz sűrűségben volt jelen. Ennél nagyobb denzitású állományt nem találtunk. Mi több jellemző volt, hogy az élőhelyek teljes felmérése során is csak egy-két egyedet találtunk. Ennek kapcsán az alábbiakat fontosnak tartjuk megjegyezni. Nem csak a történelmi csikászat beszámolóiból, de kísérleti bizonyítékokból is tudjuk (Müller et al. 2010), hogy kedvezőtlen környezeti körülmények (pl. szárazodás) között a réti csík mélyen az iszapba fúrja magát. Akár az állomány 100% is „eltűnhet” ilyen módon. Ennek következtében állományaink felmérése és pontos egyedszám becslése ilyen időszakokban igen nehéz. Ezek alapján megállapítható, hogy a vizsgálat évének időjárási adottságai (rendkívüli szárazság) felmérési eredményeinket befolyásolhatták. A fentiek figyelembevételével a terezi területen megtalálható állományt 5.000-es nagyságrendűnek (3.000-10.000) becsüljük.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein a kijelölés óta nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága.
Faj veszélyeztetettsége:	Habára a rendelkezésre álló felmérési adatok és élőhelyi adottságokkal kapcsolatos ismeretek alapján feltételezhető, hogy az állomány jelentősen nem változott az elmúlt időben, a jövőre nézve látunk veszélyeztető tényezőket. Ezek elsősorban a vizes élőhelyek természetes feltöltődése, vagy a klímaváltozásból, illetve kedvezőtlen vízkormányzásból eredő kiszáradása. Ezen folyamatok régóta zajlanak és várhatóan a jövőben sem gyorsulnak fel. Ezek alapján a faj jelölő állományait rövid és középtávon kismértékben veszélyeztetettnek tartjuk

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése
J02.03.01 – nagy léptékű vízelvezetés
J02.04.02 – árvíz hiánya
K01.03 – kiszáradás
K02.02 – szerves anyag felhalmozódása

Széles durbins (Gymnocephalus baloni)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Ezt az áramláskedvelő fajt csak a Bodrog folyóban és az azzal kapcsolatot tartó csatornák torkolat közeli részén (pl. Zsará záró műtárgy) találtuk meg. Felméréseink során a „felső” folyó szakaszon (Szegetől fölfelé) nem tudtuk igazoltuk jelenlétét. Előfordulását azonban nem zárjuk ki. Az alsóbb folyó szakaszokon mélységi zónában és emerz mocsári növényzettel benőtt parti régiókban egyaránt megtaláltuk.

Állománynagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

Legnagyobb egyedszámban a Szezinél fekvő kanyar alatt fogtuk a mélységi középmeder régióban. Itt egyedűrűsége elért a 1 ind./9m transzekt szelvényhossz nagyságrendet. Ennél azonban még a közvetlen szomszédos mintavételi egységben is sokkal kisebb denzitásban figyeltük meg. A Szegi alatti szakaszra számolható értékek alapján állománynagyságát a tervezési területen 5.000-es nagyságrendű (3.000-10.000) becsüljük

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein a kijelölés óta nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága

Faj veszélyeztetettsége:

Mivel bentikus életmódú taxon, ezért az emberi zavarástól viszonylag védett és mivel élőhelyiben nem várható jelentős változás a közeljövőben nem tartjuk veszélyeztetettnek. A jövőben elsősorban a vízminőség romlás, és a havári jellegű vízszennyezések veszélyeztethetik, de ennek jeleit a mostani

	felmérések során nem tapasztaltuk.
Veszélyeztető tényezők:	H.01 – felszíni vizek szennyezése
<u>Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)</u>	
Irányelv melléklete:	II., V.
Faj előfordulásai a területen:	Archív előfordulási adatok csak a Bodrog folyóra korlátozódnak. Ennek oka, hogy kifejezetten áramláskedvelő és jellemzően bentikus életmódú faj. Nappali időszakban jellemzően a mélységi régiókban található meg. Éjszakai órákban a sekélyebb régiókba húzódhat, ez azonban a környezeti tényezőktől erősen függ. Szaporodási szokásai köves-kavicsos mederanyaghoz köti. Mindez figyelembe véve felmérését a mélységi zónák megmintázására alkalmas módszerrel végeztük. Jelenlétét csak a Szegitől északra fekvő közel 90°-os, mély Bodrog kanyarjában (EOV: 824376, 320538) igazoltuk.
Állománynagyság (jelöléskor):	R (ritka)
Állománynagyság (tervkészítéskor):	A Bodrog-folyó adott szakaszán a tapasztalt denzitás elérte a 1 ind./25m transzekt szelvényhossz nagyságrendet. Tekintette a hasonló adottságú folyószelvények kis számára a tervezési területen az állományt 100-as nagyságrendűnek (100-3000) becsüljük. Habár a Bodrog-folyó kiemelt jelentőségű mint élőhely, a tervezési terület állománya biztosan nem haladja meg az országos állomány 2%-át.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein az utóbbi időben jelentős változás nem történt. Ugyanakkor a Bodrog folyó feliszapolódása következtében az alkalmas élőhelyfoltok kiterjedése a tervezési területen feltételezhetően kis mértékben, de folyamatos csökken. Továbbá az inváziósan terjedő gébfajok térnyerése befolyásolhatta/ja a jelenlévő állomány nagyságát. Azonban ezen interspecifikus hatások mibenlétét jelenleg nem ismerjük

	pontosan.
Faj veszélyeztetettsége:	veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	H.01 – felszíni vizek szennyezése J03.01 - tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése: A Bodrog folyó feliszapolódása következtében megszűnő élőhelyek. I01 - idegenhonos inváziós fajok jelenléte

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

Írányelv melléklete:	II.
Faj előfordulásai a területen:	A szivárványos ökle alapvetően tágtűrűsű faj. Hazánkban az intenzíven áramló vízfolyásszakaszok kivételével szinte mindenhol megtalálható. Előfordulását leggyakrabban a speciális szaporodásához szükséges nagyobb testű kagylófajok hiánya korlátozza. Mivel a Bodrog folyó az év jelentős részében lassan áramlik, szélvizeiben a faj élőhelyigénye szempontjából leginkább kedvező gyökerező hínárnövényzettel és emerz mocsári növényzettel jellemezhető területek is vannak. Ezen túlmenően országos viszonylatban is nagy egyedsűrűségű kagyló (<i>Unio</i> sp.) állományok vannak jelen. A bodrogzugi lassan áramló csatornák, holtmedrek és egyéb állóvizek többségében is találhatóak különböző kagylófaj állományok. Ennek megfelelően a tervezési terület gyakorlatilag összes víztestében igazoltuk a faj jelenlétét.
Állománynagyság (jelöléskor):	C (gyakori)
Állománynagyság (tervkészítéskor):	A szélsőségesen mocsarasodó, a felmérés évében kiszáradó félben lévő állóvizekben kisebb denzitást tapasztaltunk. Míg legnagyobb egyedsűrűségben a tevézési terület legalsó Bodrog szakaszának szélvizében figyeltük meg, ahol 1 ind./1,46m transzekt szelvényhossz értéket is elérte a denzitás. A tapasztalt állománysűrűség értékek függvényében a tervezési terület állományát 10.000-es nagyságrendűnek (10.000-100.000) becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein az utóbbi időben nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága. Felmérésünk során adult egyedeken kívül jelentős arányban fogtunk ivadék korú egyedeket is. Ezért a faj állományának fennmaradását biztosítottnak látjuk.

Faj veszélyeztetettsége:

Jelenleg nem veszélyeztetett. A jövőben elsősorban a vízminőség romlás, és a havári jellegű vízszennyezések veszélyeztethetik, de ennek jeleit a mostani felmérések során nem tapasztaltuk.

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése

Törpecsík (*Sabanejewia aurata*)

Írányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

Jellemző élőhelye a (általában intenzíven áramló) vízfolyások sóderes, kis köves szakaszainak fenékrégiója. A tervezési területen ilyen élőhelyek csak a Bodrog folyó egyes szakaszainak mélységi zónájában találhatók. Szepesi Zsolt és Harka Ákos (2013) legközelebbi rokon fajának rendkívüli élőhely hűségét (néhány m²) igazolták. Jelen ismeretek alapján feltételezhető, hogy e megállapítás a jelölő fajra is igaz. Ennek ismeretében a tervezési terület más élőhelyein (akár időszakos) előfordulása nem valószínű. Jelenlétét csak egy Bodrog szelvényben, és csak a kifejezetten mélységi régiók mintázására alkalmas speciális technikák alkalmazásával tudtuk igazolni.

Állomány nagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állomány nagyság (tervkészítéskor):

A fogási eredményeket összehasonlítva a mintavételeink során előkerült hasonló élőhelyigényű többi fajjal, megállapíthatjuk, hogy még az alkalmas élőhely foltok subpopuláció kis egyedszámúak. A teljes tervezési terület állományát 1000-es

Állomány változásának tendenciái és okai:

nagyságrendűnek (1.000-5.000) becsüljük.

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Az azonban megállapítható, hogy a faj élőhelyein az utóbbi időben nem történt jelentős változás. Ugyanakkor az inváziósan terjedő gébfajok térnyerése befolyásolhatta/ja a jelenlévő állomány nagyságát. Azonban ezen interspecifikus hatások mibenlétét jelenleg nem ismerjük. A fentiek tükrében az esetleges állományváltozás tendenciáit nem lehet megítélni.

Faj veszélyeztetettsége:

veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése
J03.01 - tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése: A Bodrog folyó feliszapolódása következtében megszűnő élőhelyek.
I01 - idegenhonos inváziós fajok jelenléte

Vágó csík (*Cobitis taenia*)

Írányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

A tervezési terület csaknem teljes vízhálózatában kimutattuk jelenlétét a kisebb-nagyobb mértékű laza üledék felhalmozódással jellemezhető parti régiókban. Csak a 70% meghaladó növényzeti borítású, bomló szervesanyagban igen gazdag állóvizekben nem találtuk meg.

Állomány nagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állomány nagyság (tervkészítéskor):

Az általunk tapasztalt denzitás értékek az egyes víztesttípusok között igen nagy szórást mutatattak. Legnagyobb egyedsűrűséget a Tolcsva-patak felmérésekor, a rendkívüli szárazság miatt a Bodroggal közvetlenül kapcsolatot nem tartó alsó szakaszon tapasztaltuk (1ind./4m transzekt szelvényhossz). Felmérési eredményeink alapján a tervezési terület állomány nagyságát 10.000-es nagyságrendűnek (10.000-50.000) becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. A faj élőhelyein az utóbbi időben nem történt jelentős változás, ezért feltételezhető, hogy jelentősen nem változott a területen élő állomány nagysága.

Faj veszélyeztetettsége:

Jelenleg nem veszélyeztetett. A jövőben elsősorban a vízminőség romlás, és a havári jellegű vízszennyezések veszélyeztethetik, de ennek jeleit a mostani felmérések során nem tapasztaltuk.

Veszélyeztető tényezők:

H.01 – felszíni vizek szennyezése

Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A fajt a terepi kutatás során több mintavételi helyen sikerült kimutatni a területről.

Állomány nagyság (jelöléskor):

300

Állomány nagyság (tervkészítéskor):

Felmérési adataink alapján a recens állományt megközelítően 300 egyedre becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Állománybecslésünk és az adatlapon szereplő kijelöléskor megadott állomány nagyság hasonlóan mondható. Ez alapján az állományban jelenetős változás feltételezhetően nem következett be.

Faj veszélyeztetettsége:

Veszélyeztetett táplálkozóterületeinek (zárt erdők, nyíltabb élőhelyeket kísérő fás szegélyek) átalakítása, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági tevékenységek során. A mezőgazdasági vegyszerhasználat a denevérek táplálékbázisán keresztül is negatívan hat. Megnevezhetőek a jelölő állományát veszélyeztető tervezési területen kívül jelentkező tényezők is. Például különösen érzékenyek a nagy egyedszámú szülőkolóniái, melyek elsősorban

épületpadlásokon találhatóak meg. Az ilyen bűvőhelyek átalakítása, a berepülőnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg. Igen eltérő karakterű bűvőhelyeinek és táplálkozótérületeinek együttes megőrzésével biztosítható hosszú távon fennmaradása.

Veszélyeztető tényezők:

- A04.03 pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya
- A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata
- B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)
- M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése)

Tervezési területen kívül jelentkező tényezők

- D01 utak vasútvonalak
- E06.02 épület renoválás, újraépítés
- G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása
- H06.02 fényszennyezés

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Írányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A fajt a terepi kutatás során nem sikerült kimutatni a területről, de az alkalmazott akusztikai módszerrel sok esetben nem lehetséges a *Myotis*-fajok esetében a faji szintű identifikáció.

Állománymagyság (jelöléskor):

250

Állománymagyság (tervkészítéskor):

Felmérési adataink alapján a recens állományt megközelítően 250 egyedre becsüljük.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Állománybecslésünk és az adatlapon szereplő kijelöléskor megadott állománymagyság hasonlóknak mondható. Ez alapján az állományban jelentős változás

	feltételezhetően nem következett be.
Faj veszélyeztetettsége:	Veszélyeztetett táplálkozótérületeinek (zárt erdők, nyíltabb élőhelyeket kísérő fás szegélyek) átalakítása, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági tevékenységek során. A mezőgazdasági vegyszerhasználat a denevérek táplálékbázisán keresztül is negatívan hat. Megnevezhetőek a jelölő állományát veszélyeztető tervezési területen kívül jelentkező tényezők is. Például különösen érzékenyek a nagy egyedszámú szülőkolóniái, melyek elsősorban épületpadlásokon találhatóak meg. Az ilyen bűvőhelyek átalakítása, a berepülőnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg. Igen eltérő karakterű bűvőhelyeinek és táplálkozótérületeinek együttes megőrzésével biztosítható hosszú távon fennmaradása.
Veszélyeztető tényezők:	• A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata • B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is) • M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése) Tervezési területen kívül jelentkező tényezők • D01 utak vasútvonalak • E06.02 épület renoválás, újraépítés • G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása • H06.02 fényszennyezés
<u>Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)</u>	
Írányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A fajt a terepi kutatás során több mintavételi helyen sikerült kimutatni a területről.
Állománymagyság (jelöléskor):	500
Állománymagyság (tervkészítéskor):	Felmérési adataink alapján a recens

	állományt megközelítően 500 egyedre becsüljük.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Állománybecslésünk és az adatlapon szereplő kijelöléskor megadott állomány nagyság hasonlóknak mondható. Ez alapján az állományban jelentős változás feltételezhetően nem következett be.
Faj veszélyeztetettsége:	Veszélyeztetett táplálkozóterületeinek (zárt erdők, nyíltabb élőhelyeket kísérő fás szegélyek) átalakítása, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági tevékenységek során. A mezőgazdasági vegyszerhasználat a denevérek táplálékbázisán keresztül is negatívan hat. Megnevezhetőek a jelölő állományát veszélyeztető tervezési területen kívül jelentkező tényezők is. Például különösen érzékenyek a nagy egyedszámú szülőkolóniái, melyek elsősorban épületpadlásokon találhatók meg. Az ilyen búvóhelyek átalakítása, a berepülőnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg. Igen eltérő karakterű búvóhelyeinek és táplálkozóterületeinek együttes megőrzésével biztosítható hosszú távon fennmaradása.
Veszélyeztető tényezők:	• A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata • B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is) • M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése) Tervezési területen kívül jelentkező tényezők • D01 utak vasútvonalak • E06.02 épület renoválás, újraépítés • G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása • H06.02 fényszennyezés

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A fajt a terület több pontján sikerült kimutatni (a tömeges adatokat eredményező, alkalmazott akusztikai módszerrel csak tipikus, vízfeletti vadászata során azonosítható).
Állománynagyság (jelöléskor):	300
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Felmérési adataink alapján a recens állományt megközelítően 300 egyedre becsüljük.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Állománybecslésünk és az adatlapon szereplő kijelöléskor megadott állománynagyság hasonlóknak mondható. Ez alapján az állományban jelenetős változás feltételezhetően nem következett be.
Faj veszélyeztetettsége:	Veszélyeztetett: Odúlakó kolóniáit az erdőgazdálkodás veszélyeztetheti. Természetközeli módszerekkel dolgozó (Pro Silva) erdőgazdálkodással őrizhető meg hosszútávon odúlakó állománya. Megnevezhetőek a jelölő állományát veszélyeztető tervezési területen kívül jelentkező tényezők is. Például kiemelten érzékenyek szülőkolóniái, melyek épületpadlásokon, hidak szerkezetében is megtalálhatóak. Az épületekben található búvóhelyek átalakítása, a berepülönnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg.
Veszélyeztető tényezők:	• A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata • B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is) • M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése) Tervezési területen kívül jelentkező tényezők • D01 utak vasútvonalak

- E06.02 épület renoválás, újraépítés
- G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása

Európai vidra (*Lutra lutra*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A közönséges vidra a tervezési területen gyakori, általánosan elterjedt. Gyakorlatilag minden nagyobb álló és folyóvíz mellől ismert jelenléte. Legnagyobb egyedszámban a Bodrog, valamint a Zsaró-ér mentén van jelen.

Állománynagyság (jelöléskor):

C (gyakori)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

A Bodrog folyón 8-10 egyed, a nagyobb holt medrek, valamint a Zsaró-ér és a Longi-ér mentén további 15-20 egyed jelenlétét valószínűsítő adatokat mértünk. Ezek alapján a tervezési terület állományát 25-30 egyedre becsüljük. Elmondható továbbá, hogy az ennél pontosabb állománynagyság becslés a terület vidrák számára alkalmas élőhelyinek hálózatos szerkezete miatt, a standard módszernek számító állat nyomok és jelek felméréssel nem lehetséges. Az adatokat pontosítani csak éveken átnyúló egyedi azonosítást biztosító molekuláris genetikai módszerekkel lehetséges.

Állomány változásának tendenciái és okai:

A részletes felmérések eredményeként nyert pontosabb információk okozzák az eltérést. Valódi állományváltozásról nem beszélhetünk, mert a jelöléskor nem volt ismert a tervezési területen élő állománynagyság, így nincs vonatkoztatási alapunk.

Faj veszélyeztetettsége:

Veszélyeztetettsége alacsony. Bár zavarásra érzékenyebb faj, a terület zavartalansága miatt legnagyobb veszélyt jelenleg a táplálkozó területét jelentő holtmedrek kiszáradása jelenti számára. Számos esetben ismert közúti, illetve egy-két esetben közforgalom előtt meg nem nyitott utakon történő gázolása is. Az eurázsiai hódhoz hasonlóan szintén veszélyezteteti ezt a fajt is a

	halászathoz kapcsolódó varszás. Szintén veszélyeztetheti az egyre nagyobb arányú motorcsónak használat a folyón.
Veszélyeztető tényezők:	F02.01.01 varszás – M G01.01.01 motoros sporthajózás – L G05.11 közúti ütközésből eredő sérülés vagy pusztulás - M

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfaj:

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A faj éjszakai aktivitása során sikerült kimutatni több mintavételi ponton, a site közelében levő települések alkalmas épületpadlásain kolóniai élhetnek, a területet táplálékszerzés során használják.
Állománymagyság (jelöléskor):	-
Állománymagyság (tervkészítéskor):	50-100
Állomány változásának tendenciái és okai:	-
Faj veszélyeztetettsége:	veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	Táplálkozóterületeinek (zárt erdők, nyíltabb élőhelyeket kísérő fás szegélyek) átalakítása erdőgazdálkodási, mezőgazdasági tevékenységek során. A mezőgazdasági vegyszerhasználat a denevérek táplálékbázisán keresztül is negatívan hatnak. Kiemelten érzékenyek szülőkolóniai, melyek elsősorban épületpadlásokon találhatóak meg. Búvóhelyeinek átalakítása, a berepülőnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg. • A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata • B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is) • D01 utak vasútvonalak • E06.02 épület renoválás, újraépítés

- G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása
- H06.02 fényszennyezés
- M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése)

Közösségi jelentőségű nem jelölő állatfaj:

Díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A Natura 2000 területen a faj számára alkalmas tölgyes erdőszegélyek olyan térszínen találhatóak, melyeket rendszeresen árvízi elöntés ér. Emiatt nem tud hosszabb időre megtelepedni a faj ezeken az élőhelyeken. Mivel a faj viszonylag jó migrációs képességgel rendelkezik, ezért az árvízmentes években képes a faj kolonizálni a site területén lévő megfelelő erdőszegélyeket, de a következő árvízi elöntést nagy valószínűséggel nem éli túl a populáció.

Állománymagasság (jelöléskor):

V (nagyon ritka)

Állománymagasság (tervkészítéskor):

NA (nincs adat) Nem sikerült, kimutatni a fajt a területről.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk.

Faj veszélyeztetettsége:

-

Veszélyeztető tényezők:

-

Lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) a „**Bodrogzug és Bodrog hullámtere**” (**HUBN20071**) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület több

holtmedréből, illetve állandó vízborítású mocsárfoltjából ismert.

Ismert a faj korábbi előfordulása a vámosújfalui Kerek-tó és Pap-tava (Huber 2008) területéről.

A lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) az emerz makrovegetációval dúsan benőtt, a nagy mennyiségű autochton növényi törmelék bomlása során keletkező huminanyagokban gazdag, sötétbarna vizű, változó vízháztartású, de jellemzően állandó vízborítású, lápi karakterű állóvizekben élő szitakötőfaj. Lárvai rendszerint a mélyebb, hínárnövényzettel erősen benőtt élőhelyfoltok és az ezeket határoló mocsárinövényzet szegélyében fordulnak elő.

Állománynagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

R (ritka)

A 2015-ben végzett, alapvetően lárvákra vonatkozó mintavételek alkalmával a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) egyetlen példányát sem sikerült megtalálni a területen. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy lárvá alakban a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) kimutatása a lárvák rejtett életmódja és a faj kis egyedsűrűsége miatt nagyon esetleges, mert az állomány egyedsűrűsége a rendelkezésre álló felmérési módszer érzékenysége, ill. megbízható kimutathatósági határa (1-2 egyed/m² érték) alatt van még a faj számára alkalmas élőhelyeken is.

Állomány változásának tendenciái és okai:

A rendelkezésünkre álló adatok nem teszik lehetővé a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) esetleges állományváltozásában megfigyelhető tendenciák megállapítását. Jelenleg tehát nincs olyan adatsor, ill. információ, ami alapján tendencia-jellegű állományváltozásra lehetne következtetni.

Faj veszélyeztetettsége:

A Bodrogsziget elzárt helyzete és jellemző területhasználati módja következtében számos antropogén hatástól mentes vagy kevésbé érintett. Ugyanakkor a Bodrogsziget állóvíz jellegű holtmedermaradványai, kopolya vagy kistó típusú állóvizei igen

szélsőséges vízjárással jellemezhetőek. Az utóbbi évek aszályos időjárása következtében több, a faj számára potenciálisan alkalmas élőhely kiszáradt, vagy vízszintje és felülete drasztikusan lecsökkent a nyári aszály következtében. Jelenlegi ismereteink szerint a faj nem viseli el az élőhelyének teljes kiszáradását, hiszen jellemzően a nem kiszáradó, állóvíz jellegű, kifejezetten lápi karakterű, emerz mocsári növényzettel és sűrű hínaras állományokkal jellemezhető vizes élőhelyeket preferálja. A teljes élőhely- kiszáradás eredményeként a faj időlegesen eltűnik az adott élőhelyről és kolonizáció útján más, stabilabb vízháztartású, teljes kiszáradással nem érintett élőhelyről történhet az újránépesedés. Természetesen ennek feltétele, hogy még hosszabban aszályos időszakokban is maradjanak a faj számára alkalmas, refúgiumként szolgáló élőhelyek a területen.

Veszélyeztető tényezők:

A lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) helyi állományait elsősorban a hosszabb aszályos időszakokban a faj számára alkalmas élőhelyek kiszáradása, ill. a többszöri kiszáradás következtében fellépő élőhelyátalakulás/ élőhelymegszűnés veszélyeztetheti.

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Irányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

Az idősebb erdőállományokban, illetve az idős fákból (elsősorban tölgyekből) álló fasorokban és egyes hagyásfákon fordul elő. A Natura 2000 területen az ilyen élőhelyeken általában megtalálható.

Állománynagyság (jelöléskor):

V (nagyon ritka)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

A Natura 2000 területen legalább százas nagyságrendű állománya él a fajnak (500-1000 egyed).
Javasoljuk a fajt jelölő státuszúvá tenni „C” minősítéssel.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának

	megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk. Mivel a jelölés óta nem változott jelentősen az idősebb tölgyes állományok kiterjedése, illetve az idős fából álló fasorok és egyes hagyásfák száma, ezért feltételezhető, hogy a nagy szarvasbogár állománynagysága sem változott jelentősen. Véleményünk szerint a jelöléskor feltüntetett „very rare” minősítés alábecsülte a területen élő állomány méretét.
Faj veszélyeztetettsége:	A faj veszélyeztetettsége alacsony a területen. Az idős fasorokat és hagyásfákat az erdőgazdálkodás nem veszélyezteti, mert ezek jellemzően nem üzemtervezett erdőterületen vannak. Az illegális fakitermelések célpontjai jellemzően nem az évszázados famatuzsálemek. Az üzemtervezett tölgyes állományokat a vágásos üzemmódú erdőgazdálkodás veszélyezteti.
Veszélyeztető tényezők:	• B02 – erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is) • B02.04 – lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása
<u>Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)</u>	
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A fajt a terepi kutatás során nem sikerült kimutatni a területről, de az alkalmazott akusztikai módszerrel sok esetben nem lehetséges a <i>Myotis</i>-fajok esetében a faji szintű identifikáció.
Állománynagyság (jelöléskor):	100
Állománynagyság (tervkészítéskor):	100
Állomány változásának tendenciái és okai:	nem jelezhető
Faj veszélyeztetettsége:	Veszélyeztetett A faj speciális bűvőhelyigénye és táplálkozásmódja miatt veszélyeztetett, hosszú távon igen eltérő karakterű bűvőhelyeinek és táplálkozóterületeinek együttes megőrzésével biztosítható fennmaradása.

Veszélyeztető tényezők:

Táplálkozóterületeinek (zárt erdők, nyíltabb élőhelyeket kísérő fás szegélyek) átalakítása erdőgazdálkodási, mezőgazdasági tevékenységek során. A mezőgazdasági vegyszerhasználat a denevérek táplálékbázisán keresztül is negatívan hat. Kiemelten érzékenyek a nagy egyedszámú szülőkolóniái, melyek elsősorban épületpadlásokon találhatóak meg. Az ilyen bűvőhelyek átalakítása, a berepülőnyílások lezárása, épületek kivilágítása a faj fontos élőhelykomponenseit szüntethetik meg.

- A07 biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata
- B02 erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)
- D01 utak vasútvonalak
- E06.02 épület renoválás, újraépítés
- G05.08 barlangok és bányajáratok lezárása
- H06.02 fényszennyezés
- M01.01 hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése)

Eurázsiai hód (*Castor fiber*)

Irányelv melléklete:

II., IV., V.

Faj előfordulásai a területen:

Az eurázsiai hód a 2000-es évek leje óta egyre nagyobb egyedszámban jelenik meg a tervezési területen. Mára a vizsgált területen belül, a Bodrogon általánosan elterjedt, valamint előfordul a nagyobb holtmedrek közül a Bogdány-tó, a Sáriai-zugi-Holt-Bodrogon, valamint a Zsaró-éren.

Állománynagyság (jelöléskor):

R (ritka)

Állománynagyság (tervkészítéskor):

15-16 család (30-50 egyed). Az adatlapon lévő adatokat a 2015-2016. évben tett terepi felmérésekből származó adatok értékelésével pontosítottuk. A Bodrog-folyón 8-9 család jelenlétét sikerült kimutatni. A Zsaró-éren 2 család él, a Bogdány-tavon, illetve a Sáriai-zugi-Holt-Bodrogon egy-egy, a Tolcsva-

patak vizsgált szakaszán szintén egy család él. Mivel a területen láthatóan jól szaporodik a faj, a tervkészítés évében további egy-két család megjelenése várható olyan alkalmas élőhelyeken, mint például a Longi-ér, vagy a Fekete-tó). *A felmérések eredményei alapján javasolt a fajt „C” minősítéssel jelölő státuszba sorolni.*

Állomány változásának tendenciái és okai:

A részletes felmérések eredményeként nyert pontosabb információk okozzák az eltérést. Valódi állományváltozásról nem beszélhetünk, mert a jelöléskor nem volt ismert a tervezési területen élő állománynagyság, így nincs vonatkoztatási alapunk.

Faj veszélyeztetettsége:

Veszélyeztetettsége alacsony. A faj jól tűri a zavarást is (pl.: Sárospatak belterületén is előfordul). Legjelentősebb veszélyt a Bodrog-folyón történő halászat jelenti számára. Halászok elmondása alapján több egyed pusztulását is varsákba gabalyodás okozta. Továbbá egy esetben ismert pásztorkutyák támadásából származó pusztulás. Szintén veszélyeztetheti az egyre nagyobb arányú motorcsónak használat a folyón.

Veszélyeztető tényezők:

F02.01.01 varszás – M
G01.01.01 motoros sporthajózás – L

Nem jelölő közösségi jelentőségű értéknek javasolt állatfaj:

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Írányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Az idősebb tölgyes erdőállományokban, illetve az idős tölgyekből álló fasorokban és egyes hagyásfákon fordul elő. A Natura 2000 területen az ilyen élőhelyeken általában megtalálható.

Állománynagyság (jelöléskor):

-

Állománynagyság (tervkészítéskor):

A Natura 2000 területen legalább százszáz nagyságrendű állománya él a fajnak.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Az állományváltozás tendenciájának megítélésére alkalmas monitoring adatokkal nem rendelkezünk.

Faj veszélyeztetettsége:

A faj veszélyeztetettsége alacsony a területen. Az idős fasorokat és hagyásfákat az erdőgazdálkodás nem veszélyezteti, mert ezek jellemzően nem üzemtervezett erdőterületen vannak. Az illegális fakitermelések célpontjai jellemzően nem az évszázados famatuzsálemek. Az üzemtervezett tölgyes állományokat a vágásos üzemmódú erdőgazdálkodás veszélyezteti.

Veszélyeztető tényezők:

- B02 – erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)
- B02.04 – lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Írányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A tervezési terület déli részéről, Bodrogszegi és Bordogkeresztúr határában, a Bordogot kísérő ligeterdőből került elő a faj két lokalitásból.

Állomány nagyság (jelöléskor):

-

Állomány nagyság (tervkészítéskor):

R (ritka)

Állomány változásának tendenciái és okai:

Mivel a faj nem volt ismert a területről a jelöléskor, ezért korábbi egyedszámadatok nem állnak rendelkezésre. Most sem végeztünk szisztematikus felmérést a faj állomány nagyságára vonatkozóan, az új előfordulási adatok más jelölőfajok felmérése során váltak ismertté. Nem ismert, hogy a tervezési terület egyéb erdős területein is előfordul-e a faj, de feltételezhető, hogy igen.

Faj veszélyeztetettsége:

A jelenlegi információk alapján még nem becsülhető a faj veszélyeztetettségének mértéke.

Veszélyeztető tényezők:

- B02 – erdőgazdálkodás (beleértve az

- ültetvényeket is)
- B02.04 – lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása

1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség (1-2 mondatban leírni miért fontos a területen)
Orvosi kálmos	<i>Acorus calamus</i>	V	
Szibériai nőszirm	<i>Iris sibirica</i>	V	
Kornistárnics	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	V	
Mocsári lednek	<i>Lathyrus palustris</i>	V	
Nyári tűzike	<i>Leucjum aestivum</i>	V	
Fehér tündérrózsa	<i>Nymphaea alba</i>		
Pompás sisakoskosbor	<i>Orchis laxiflora subsp. elegans</i>	V	
Magyar nádaly	<i>Hirudo verbana</i>	Az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős állatfaj	Hazánkban a jó ökológiai állapotú láposodó állóvizek, mocsarak és szikes tavak, szikfertők jellemző, de napjainkban már országos viszonylatban ritkának tekinthető faunaeleme.
Lapos tavikagyló	<i>Pseudanodonta complanata</i>	V	Közepesen finom és finom mederanyagú nagyobb síkvidéki folyóink vízszennyezésre érzékeny országos viszonylatban ritka kagylófaja.
Kúpos kerekcsiga	<i>Borysthenia naticina</i>	V	Enyhe áramlású, finom mederanyagú folyókban fordul elő, elsősorban a kisebb hínaras állományok között megtelepedő védett vízicsiga faj.
Kecskerák	<i>Astacus leptodactylus</i>	V	Hazánkban jelenleg a tiszta vizű patakok és kisfolyók jellemző rákfaja. Korábban valószínűleg síksági területeken is előfordult, de a rákpestis miatt nagyon megritkult és korábbi tényleges elterjedési területe is töredékére zsugorodott. Napjainkban is leginkább az invazív tizlábú rákfajok, mint

			kompetitorok, valamint az azok által terjesztett rákpestis veszélyeztetik. A veszélyeztetettség napjainkban is folyamatosan fennáll és jelentős mértékű.
Tiszavirág	<i>Palingenia longicauda</i>	V	Egykor Európa-szerte elterjedt kérész faj volt, melynek napjainkban már csak a Rába-vidéken, a Tisza vízrendszerében és az Al-Duna vidékén maradtak meg egymástól elszigetelt állományai.
Zöld acsa	<i>Aeshna viridis</i>	FV	Elsősorban kolokánnal benőtt láposodó állóvizek lakója. Szoros kapcsolat van a faj és a kolokán, mint növényfaj között, hiszen nőstényei szinte kizárólag a kolokán felszín alatti leveleibe rakják tojásaikat. A lárvái pedig a kolokán tölevélrózsája között rejtőzködve élnek. Hazánkban kifejezetten ritka, szórványos előfordulású fokozottan védett szitakötőfaj, melynek kis populációi legtöbb esetben egymástól jelentős távolságra találhatók. A faj szerepel a Magyar Vöröskönyvben, az IUCN Vörös Listáján és a Berni Egyezmény fokozottan veszélyeztetett fajainak listáján.
Lápi acsa	<i>Aeshna isosceles</i>	V	Hazánkban mérsékelt gyakori faj, mely főként kisebb dús makrovegetációjú állóvizek lakója, de lassú folyású csatornáknak és erekben is előfordul. Tojásrakáshoz, ill. egész lárvális életük során preferálják a kolokán (<i>Stratiotes aloides</i>), ill. a mocsárinövény-állományokat. Vízszennyezésre érzékeny faj, mely szerepel a

			CORINE-listán.
Feketelábú szitakötő	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	V	A terhelések és a hidromorfológiai jellegű beavatkozások jelentik a legnagyobb veszélyt a faj élőhelyeire. Kisebb vízfolyásoknál pedig a mederkotrás tizedelheti meg ezen bentikus faj állományait. Az egész ország területén előforduló faj, mely a patakoktól a kisfolyókán át a közepes és nagyfolyókig sokféle vízfolyástípusban előfordul. Szerencsére hazánkban még nem ritka, de több Nyugat-európai országban nagyon megritkult, sőt több vízfolyásból teljesen eltűnt a 20. század közepétől.
Sárgás szitakötő	<i>Gomphus flavipes</i>	V	Magyarországon védett szitakötő faj. A síkvidéki iszapos-finom homokos mederanyagú folyószakaszaink leggyakoribb folyami szitakötő faja. A számára optimális élőhelyeken szerencsére még nagy egyedsűrűségű állományai találhatók hazánkban. Nyugat-európai perempopulációi a 20 században jelentősen visszaszorultak, több közülük meg is szűnt. Valószínűleg ez is közrejátszik abban, hogy a nemzetközi természetvédelmi jelentősége igen nagy, hiszen a faj szerepel a Berni Egyezmény "fokozottan veszélyeztetett fajainak listáján" és az IUCN "Vörös Listáján".
Kétfoltú szitakötő	<i>Epitheca bimaclata</i>	V	Jó állapotú, tiszta vízű mélyebb, elsősorban kopolya típusú állóvizeink lakója, melyekben jelentős a nyílt vízfelület aránya. Hazánk sík és dombvidéki területein, a

			számára megfelelő élőhelyeken országszerte előfordul, de alapvetően ritka fajnak számít.
Négyfűpú karmosbogár	<i>Macronychus quadrituberculatus</i>	V	Hazánkban védett, a vízminőségre érzékeny folyóvízi karmosbogár-faj. Előfordulási adatai az utóbbi évtizedekben megszorodtak, már szinte minden nagyobb folyónkban igazolódott előfordulása.
Kis színjátszólepke	<i>Apatura ilia</i>	V	
Lápi gyöngyházlepke	<i>Brenthis ino</i>	V	
Fakó gyöngyházlepke	<i>Boloria selene</i>	V	
Erdei béka	<i>Rana dalmatina</i>	V	
Kis tavibéka	<i>Rana lessonae</i>	V	
Kecskebéka	<i>Rana esculenta</i>	V	
Tavi béka	<i>Rana ridibunda</i>	V	
Zöld varangy	<i>Bufo viridis</i>	V	
Kockás sikló	<i>Natrix tessellata</i>	V	
Vízisikló	<i>Natrix natrix</i>	V	
Szoprán törpedenevér	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>		
Durvavitorlájú törpedenevér	<i>Pipistrellus nathusii</i>		
Horgasszörű denevér	<i>Myotis nattereri</i>		
Vízi denevér	<i>Myotis daubentonii</i>		
Rőt koraidenevér	<i>Nyctalus noctula</i>		

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

Művelési ág	Kiterjedés (ha)	Arány (%)
erdő	959,26	13,01
gyümölcsös	10,86	0,15
kivett	1719,23	23,32
legelő	1629,40	22,10
nádas	15,63	0,21
rét	2865,39	38,87
szántó	171,71	2,33
nincs adat	0,07	0,0009
Összesen	7371,56	100

1.3.2. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A tervezési terület mezőgazdaságára a rétgazdálkodás jellemző. A XX. század elejéhez képest mára jelentősen csökkent a rendszeresen használt gyepterületek aránya. Napjainkban a hullámtéri gyepeket általában kaszálóként használják, de – a vízjárástól függően – a legeltető állattartás is jelen van. Kedvező vízjárású években több száz szarvasmarha legel a Bodrogzugban. Juhtenyésztés csak Zalkod környékére jellemző. Állandó kecskeállomány nincs a területen, csak alkalmilag hajtanak be kecskéket az olaszlisztkai komp környékére. A korábban jellemző libatenyésztés mára szinte teljesen felszámolódott. A gyümölcsstermesztés nem jellemző a területre, csak néhány hektáron található dió, illetve alma ültetvény a magasabb térszíneken. Szántóterületek a Natura 2000 terület magasabb térszínein találhatók. A legnagyobb kiterjedésben Viss határában találhatók, jellemző a kukorica és a búza termesztése. A szántó művelési ágú területek aránya 2,3%, de a ténylegesen szántóként hasznosított területek ennél kisebb kiterjedésűek.

1.3.3.2 Erdőgazdálkodás

A tervezési területen 1095,55 hektár üzemtervezett erdőterület található. Ebből 1004,04 hektáron található erdőállomány. A korosztályviszonyok és a fafajösszetétel alapján elmondható, hogy az erdők természetességi állapota kedvezőtlen. Az erdők mintegy 45%-a nemesnyaras. Az őshonos fafajok közül legnagyobb területet a hazai nyarak foglalnak el (160,21 hektár). Szintén jelentős kiterjedésben találhatók fűzesek (132,06 hektár), kocsányos tölgyesek (88,25 hektár) és kőrisesek (94,98 hektár). A korosztályviszonyok még kedvezőtlenebb képet mutatnak: az tervezési területen nincs 100 évesnél idősebb erdőállomány. A 0-50 éves korosztályba 830,93 hektár erdő tartozik. Az 50-100 év közötti erdők 116,45 hektárt tesznek ki, a 80-100 év közöttiek viszont csak 7,48 hektárt. Tehát az erdőterületeknek mindössze 0,74%-a idősebb 80 évnél.

A tulajdonviszonyok tekintetében elmondható, hogy az erdőterületek 31%-a magánerdő, és közel 64%-a állami erdő. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében 337,87 hektár (31,8%) erdő van. A rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdők területe 52,2 hektár.

1.3.3.3 Vadgazdálkodás

Vadgazdálkodás

A tervezési terület a II/4. kódszámú Tiszamenti átmeneti vadgazdálkodási körzetbe tartozik. A vadgazdálkodási körzet Borsod-Abaúj-Zemplén megye délkeleti, alföldi jellegű részét (Borsodi-Mezőség, Sajó-Hernád összefolyásának térsége, Szerencsi-dombság, Bodroglő) foglalja magába. A körzet – mint azt elnevezése is rögzíti – átmeneti jellegű, ami a középhegységi területek és az alföldi térség közötti határhelyzetből adódik. A körzet természetföldrajzi karakterét lankás-löszös dombvidéki terület, ártéri területek, a korábbi árvízmentesítésekkel „kiszáritott” hullámterek, illetve a folyók menti kavicsteraszok határozzák meg.

A térségnek karakterisztikus vadgazdálkodási jellege nincs, az átmeneti vonások miatt sem az apróvad, sem a nagyvad dominanciája nem emelhető ki. Stabilabb, állandó jellegű állománya a nagyvadfajok közül elsősorban az őznek és a vaddisznónak van, míg a gímállomány a középhegységi területek vadsűrűségétől függően alakul (növekszik, illetve visszahúzódik). Az ártéri területeknél az árvízi elöntés függvényében a nagyvad-populáció létszámban jelentősebb éves ingadozás mutatkozik. Az apróvadfajok (fácán, nyúl) létszáma a térségben változó, ugyanakkor helyenként jelentősebb szerephez jut a vízivad.

A körzetben folytatható vadgazdálkodási-vadászati tevékenységet részben befolyásolja a természetvédelmi területek jelenléte, hiszen az itt található tájvédelmi körzetek és egyéb természetvédelmi területek természeti értékeinek megőrzése érdekében szükséges a természetvédelmi kritériumokkal való összhang biztosítása.

A területen 7 bejegyzett vadászatra jogosult szervezet működik:

- 05-658910-4-3-0 kódszámú vadászterület földtulajdonosainak vadászati közössége (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.)
- Spartacus 2007 Vadásztársaság (4400 Nyíregyháza, Belső krt. 61.)
- Taktaközi Nimród Vadásztársaság (3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 26.)
- 659010-es számú Földtulajdonosok Vadászati Közössége (3941 Vámosújfalú, József Attila utca 21.)
- Kenézlői Dózsa Vadásztársaság (3917 Bodrogkisfalud, József Attila út 25.)
- Sárospataki Kossuth Vadásztársaság (3950 Sárospatak, Arany János utca 26.)
- Bodrog Vadásztársaság (3980 Sátoraljaújhely, Új utca 7.)

Ezen vadászatra jogosultak vadgazdálkodási üzemterve 2017. február 28-ig érvényes, melyet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati és Halászati Osztálya határozatban adott ki.

Az egyes vadászatra jogosult szervezetek üzemtervében a vadállomány jellemzői az alábbiak szerint alakulnak:

- 05-658910-4-3-0 kódszámú vadászterület földtulajdonosainak vadászati közössége:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	2	-
dámszarvas	0	-
őz	18	-
muflon	0	-
vaddisznó	15	-
mezei nyúl	16	-
fácán	41	-
fogoly	0	-
tőkés réce	-	vízivad-vadászat nem folyt a területen
egyéb vadászható récék	-	vízivad-vadászat nem folyt a területen
vetési lúd	-	vízivad
nagy lilik	-	vízivad
kóbor kutya	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
kóbor macska	-	szőrmés apróvad-vadászat

		nem folyt a területen
róka	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
nyest	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
közönséges görény	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
borz	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
aranyakál	-	szőrmés apróvad-vadászat nem folyt a területen
dolmányos varjú	-	szárnyas apróvad-vadászat nem folyt a területen
szarka	-	szárnyas apróvad-vadászat nem folyt a területen
szajkó	-	szárnyas apróvad-vadászat nem folyt a területen

- Spartacus 2007 Vadásztársaság:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	57	11
dámszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
őz	64	15
muflon	44	10
vaddisznó	69	67
mezei nyúl	22	14
fácán	49	23
fogoly	3	0
tőkés réce	-	4
egyéb vadászható récék	-	0
vetési lúd	-	0
nagy lilik	-	0
kóbor kutya	-	4
kóbor macska	-	4

róka	-	6
nyest	-	0
közönséges görény	-	0
borz	-	1
aranyakál	-	0
dolmányos varjú	-	0
szarka	-	2
szajkó	-	3

- Taktaközi Nimród Vadásztársaság:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	9	1
dámszarvas	3	-
őz	400	104
muflon	-	-
vaddisznó	24	27
mezei nyúl	313	76
fácán	795	260
fogoly	-	-
tőkés réce	-	48
egyéb vadászható récék	-	0
vetési lúd	-	0
nagy lilik	-	0
kóbor kutya	-	19
kóbor macska	-	26
róka	-	101
nyest	-	-
közönséges görény	-	-
borz	-	3
aranyakál	-	-
dolmányos varjú	-	11
szarka	-	3

szajkó	-	9
--------	---	---

- 659010-es számú Földtulajdonosok Vadászati Közössége:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	13	5
dámszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
őz	92	20
muflon	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
vaddisznó	26	20
mezei nyúl	133	35
fácán	197	54
fogoly	128	0
tőkés réce	-	43
egyéb vadászható récék	-	7
vetési lúd	-	0
nagy lilik	-	0
kóbor kutya	-	7
kóbor macska	-	3
róka	-	13
nyest	-	-
közönséges görény	-	-
borz	-	2
aranyakál	-	-
dolmányos varjú	-	17
szarka	-	19
szajkó	-	21

- Kenézlői Dózsa Vadásztársaság:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat

dámszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
őz	104	32
muflon	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
vaddisznó	6	7
mezei nyúl	64	12
fácán	113	44
fogoly	12	0
tőkés réce	-	38
egyéb vadászható récék	-	0
vetési lúd	-	13
nagy lilik	-	0
kóbor kutya	-	11
kóbor macska	-	10
róka	-	11
nyest	-	0
közönséges görény	-	0
borz	-	0
aranyakál	-	0
dolmányos varjú	-	18
szarka	-	16
szajkó	-	10

- Sárospataki Kossuth Vadásztársaság:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
dámszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
őz	737	243
muflon	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
vaddisznó	5	5
mezei nyúl	1600	135
fácán	2333	1438
fogoly	41	0

tőkés réce	-	89
egyéb vadászható récék	-	3
vetési lúd	-	-
nagy lilik	-	-
kóbor kutya	-	88
kóbor macska	-	111
róka	-	187
nyest	-	0
közönséges görény	-	0
borz	-	0
aranyakál	-	0
dolmányos varjú	-	35
szarka	-	43
szajkó	-	27

- Bodrog Vadásztársaság:

faj	Becsült létszám (2001-2006 évek átlaga)	Teríték (lelövés) (2001-2006 évek átlaga)
gímszarvas	2	1
dámszarvas	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
őz	186	49
muflon	nincs értékelhető adat	nincs értékelhető adat
vaddisznó	11	6
mezei nyúl	200	24
fácán	469	206
fogoly	31	0
tőkés réce	-	57
egyéb vadászható récék	-	2
vetési lúd	-	-
nagy lilik	-	-
kóbor kutya	-	50
kóbor macska	-	18
róka	-	26

nyest	-	0
közönséges görény	-	0
borz	-	1
aranyakál	-	0
dolmányos varjú	-	8
szarka	-	14
szajkó	-	7

Halászat, horgászat

A NÉBIH Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati- és Halászati osztálya által nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek bontásában a Natura 2000 területen megtalálható vizek közül halászati-horgászati tevékenységet az alábbi táblázatban felsorolt halászati jogosultak végezhetnek.

Halászati Jogosult	Vízterület
ANPI	Fekete tó (Bodrogzug)
Északerdő Zrt.	Tolcsva-patak (0-2 fkm)
Észak-Magyarországi Horgász Egyesület	Törökér csatorna (a tervezési területen 160m)
Kontrás Miklós	Pap-tó, Közép-tó, Hosszú-tó
Szabolcsi Halászati KFT	Áres tó (Bodrogzug)
	Bodroghalászi holtágak (Svábszögi, Hosszúrét, Szöllőskei)
	Bodrog folyó (Sárospataki hídtól torkolatig)
Tiszavirág Halászati Szövetkezet	Zsaró ér
	Kapitány-tó
Viss Önkormányzat	Viss-i holtág

1.3.3.4 Vízgazdálkodás

A terület Északnyugati határátképező Bodrog folyó szabályozási munkái során 1859-ig elkészült a Bodrog balparti összefüggő töltése a Latorcától a torkolatig. A töltések azonban a Bodrogzug ármentesítésére nem voltak megfelelőek. A további töltéserősítések és magasítási munkák során a Bodrog és a Tisza töltéseit Zalkod - Viss vonalában, a magaspártot felhasználva kötötték össze. A Bodrog balparti töltések fokozatos fejlesztése során sikerült elérni, hogy az 1881. és 1888. évi árvizek komolyabb károkat már nem okoztak. A töltések magasítása, erősítése a múlt század végén is tovább folyt és folyamatban van azóta is. A Bodrog jobbpartján töltések 2000-ig csak a Ronyvazugi terület, Sárospatak és Tokaj városrészeinek védelmére épültek. A Zempléni-hegység előterében a községek általában árvízmentes szinten települtek, az árvizek kiöntése a domborzati viszonyok miatt erősen korlátozott, így töltésepítésre nem volt szükség. Azonban az 1999 és 2000. évi árvizeket követően a Bodrog jobb parti települések védelmére körtöltések építése vált szükségessé. A Bodrog középvízi szabályozása az 1860-as években kezdődött. A túlfajlett kanyarulatokat az árvizek levonulásának meggyorsítására átvágták. A Latorca és a tiszai torkolat között 15 átmetszés készült, ebből 10 esik a mai magyar szakaszra. A magyar szakaszon az átvágások

hatására a folyó 25,5 km-rel lett rövidebb. A töltések elvágták a folyótól az árterületek jelentős részét, de az élő vízfolyástól a mellékágak, holtágak néhány kivételével nem szakadtak el teljesen, mivel nagy részük a mai ártéren helyezkedik el. A Bodrog folyóra elsősorban a jól beállt, állékony, természetes meder jellemző, ezért partvédelemre csak a folyó rövidebb szakaszain került sor. A folyó 51,1 km-es magyarországi szakaszából szabályozással 11,6 km érintett.

A Tisza folyó 518,225 fkm szelvényben létesült Tiszalöki Duzzasztó és Vízerőmű (Tiszalöki Vízlépcső) duzzasztó hatása a Tisza folyón egészen Dombrád (593 fkm) térségéig, a Bodrog folyón pedig Sárospatakig (37,00 fkm) bizonyosan érzékelhető. Ebből adódóan a Bodrog folyón is járulékosan megjelennek a duzzasztott és a szabad vízfelszínű szakasz határán a feltöltődéses szakaszok, valamint a kis vízsebesség és a hordalékviszonyok nem megfelelő volta miatt túl magas vízszint, ill. kisvízszint ingadozás problémái. Sárospatak fölött a duzzasztott és szabad lefolyású szakasz közötti átmeneti jellege után a vízfelszín természetes esésűvé válik. A Sárospatak alatti folyószakaszra az átlagos 80-100 m mederszélességek mellett, az 1987-1989. évek között megvalósult mederrendezési beruházás előtt, helyenként a 150-170 m mederszélességek is előfordultak. A folyószakaszon a 35,830-36,425 fkm szelvények közötti gázló térségében, az 1998-99. évi "rendkívüli" árvizek után, a vízmélység ismét 15 dm alá csökkent. A Sárospatak feletti folyószakaszra az átlagos 75 m mederszélességek jellemzőek, de előfordul 50 m-es mederszűkület is. A gravitációs vízkivezetési lehetőség a Tiszalöki Vízlépcső duzzasztása miatt a Bodrogtóban megszűnt több mint 50 éve (kivétel a Felsőberecki-főcsatorna).

A Bodrog és a Tisza közötti területen a vízhálózatot mesterséges csatornák alkotják. A csatornákat elsősorban belvízlevezetési céllal létesítették, emellett jelenleg a belvíztározás és –visszatartás is feladatuk. A fő vízlevezető csatorna rendszere a 20. század elejére alakult ki, később már csak mederrendezések, szelvénybővítések, műtárgyépítések történtek. Az 1980-as évekre – a Bodrogtó közeli komplex melioráció feltételeként – alakultak ki a jelenleg is meglévő nyomvonalak és mederméretek. A csatornák létesítésekor a mélyvonulatokban építették meg a csatornákat, holt medreket kötöttek össze a talajmechanikai viszonyok által meghatározott rézsűjű ásott szakaszokkal. Jórészt egyenes, szabályos nyomvonallal, egyszerű trapéz szelvénnel létesültek, a csatornák mentén a terepviszonyok és a vízszállítás függvényében épültek ki víztartó depóniák. Egybefüggő mederburkolatok csak a csatornák torkolati szakaszain, a szivattyútelepeknél, valamint a műtárgyak környezetében épültek ki, ezek hossza a víztestek teljes hosszához viszonyítva nem jelentős. A terület vízkormányzása zsilipes rendszerrel megoldott, melynek kialakítása, felújítása a Vizes élőhelyek vízpótlásának javítása a Bodrogtó területén KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0017 operatív program keretében az elmúlt (2014) évben fejeződött be.

A Bodrogtó közeli vízgazdálkodási alegység területe belvizes terület, így az itt rendelkezésre álló vízkészlet éves viszonylatban mind mennyiségileg, mind minőségileg bizonytalannak mutatkozik. A víztestek közül jelentős vízkészlettel csak a Bodrog folyó rendelkezik. Az alegység víztestjei közül csak a Bodrogon találhatók felszíni vízhasználatok: a Vajdácskai holtág és a Sárospatak Keleti-holtág (utóbbi állóvíz víztest) gravitációs, illetve szivornyás vízpótlása történik a folyóból, továbbá az alegység területén kívüli Bördögolvaszi Borfeldolgozó üzem ipari vízellátásának vízbázisa. A vízigények nem jelentősek, azok megfelelő biztonsággal kielégíthetőek.

A lakossági ivóvíz ellátás 100 %-a a Bodrogtó közeli vízgazdálkodási alegységben rétegvízkészletből történik, melynek évi átlagos mennyisége közel 1,2 millió m³. Az alegység területén parti szűrésű, hasadék-, talaj-, illetve karsztvíz kitermelése ivóvíz biztosítása céljából nem történt. Ebből kifolyólag a Natura 2000-es terület ökológiai állapotára gyakorolt hatása minimális.

Vízfolyás	Kikötő helye fkm, part		Üzemeltető
Bodrog	37,345	bal	ÉKÖVIZIG Úszóműves kikötő
Bodrog	37,065	bal	MAHART Passnave
Bodrog	8,590	jobb	I.Controll Kft.
Bodrog	1,369	jobb	ÉKÖVIZIG
Bodrog	1,130	Jobb	NKH
Bodrog	0,950	jobb	MAHART PASSNAVE Úszóműves kikötő

1.3.3.5 Turizmus

A tervezési területen turisztikai vonzerőt elsősorban a természet iránt érdeklődő vízitúrázók, fotós, illetve madarász turisták számára képvisel. A Tokaj-Bodrozug Tájvédelmi Körzet területén a kijelölt vízi túra útvonalon látogatható a tervezési terület keskeny hajókkal (kenu, kajak). A vízi utakon tartózkodás engedélyköteles, melyhez elektronikus regisztrációs rendszert alakított ki az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság bevonva a térségben tevékenykedő turisztikai szervezeteket. A legintenzívebb nyári hónapokban 500 fő/nap körüli, míg az év többi napján 300 fő/nap alatt marad a látogatólétszám a Bodrozugban. A vízitúra útvonalon az I-es és II-es számú Bodrozugi-főcsatorna elágazásánál a KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0017 projektből madármegfigyelő torony épült, továbbá Zalkod településen néhány kihelyezett konténer, mobil WC szolgálja ki a vízitúrázókat. Napjainkban több cég szervez rendszeres vízitúrákat (FODOR Vízitúrák, Gentlemen Vízitúrák, JEZER Vízitúrák, Kékcápák Vízitúrák és Kenukölcsönző , Navigátor Egyesület, Vándor Vízitúrák, UNIO Alapítvány Vízisport telepe , Vízisport Turistaház és Kemping , Zemplén Ökotúra Kft.)

A Bodrogon szintén jelentős a kenus, kajakos turizmus, valamint Tokajból több sétahajó járat indul Sárospatak irányában. A sétahajózást vállalkozások és az ÉKÖVIZIG Hullám II. és Gyöngyös hajói biztosítják.

Az utóbbi években az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság gyalogos túrát is vezet a Bodrozugba.

1.3.3.6 Ipar

A tervezési területen ipari tevékenység jelenleg nem folyik.

1.3.3.7 Infrastruktúra

A Bodrog 0,00–51,1 fkm torkolat és országhatár közötti szakasza III. osztályú víziút. Ez a HKV (Hajózási Kisvízszint = 92,825 mBf) szintig 25 dm-es vízmélység és a hajóút 44 m szélességben való biztosítását írja elő. A HKV-hez képest 2,7 m-es mélység mellett a 45 m-es hajóút szélesség biztosítható a folyó 15,1 fkm-ig. A fölötté lévő folyószakaszokon a négy gázlós szakasz kivételével 30 m széles hajóút kitűzése lehetséges 2,7 m-es merülésnél és 40 m-es 2,2 m-es merülésnél. Az előírt hajóút paraméterek főleg a vízmélység biztosítása Sárospatak térségében a legnehezebb. A 2001-2003 évi Bodrog vízi út fejlesztés beavatkozás során ennek a szakasznak a javítása volt a cél. A folyón végzett meder és partrendezési munkák csak a közösségi érdekre korlátozódnak. A medertisztítási munkák (bedőlt fák, uszadék eltávolítása) évek óta csak a legszükségesebb feladatok ellátására elég, illetve a hajóút kitűzési jelek láthatóságának a biztosítására korlátozódik. A vízi közlekedés az alegység területén jelenleg a Bodrog folyóhoz kapcsolódó vízi munkákkal kapcsolódóan jelenik meg illetve, kisebb személyhajó forgalomban (termes-kabinos turizmus), de túlnyomórészt a folyót a kisebb géphajók és a kajakos-kenus turizmus használja. A Bodrog folyón hajózás lehetőségek nincsenek kihasználva. A szárazföldi közlekedés fejlődését az úthálózat mennyiségi és minőségi paraméterei gátolják. A Bodroközbe közúton bejutni

Magyarországon Sárospatak és Cigánd felől lehetséges. Vasúti közlekedés a Bodrogtúróban nincs. (Bodrogtúró vízgyűjt.-gazd. terv.)

Vízfolyás	Kikötő helye fkm, part		Üzemeltető
Bodrog	37,345	bal	ÉKÖVIZIG Úszóműves kikötő
Bodrog	37,065	bal	MAHART Passnave
Bodrog	8,590	jobb	I.Controll Kft.
Bodrog	1,369	jobb	ÉKÖVIZIG
Bodrog	1,130	Jobb	NKH
Bodrog	0,950	jobb	MAHART PASSNAVE Úszóműves kikötő

A területen település nem található. Északi vége Sárospatak belterületébe nyúlik, északi határa a „pataki” híd. Nyugatról csaknem teljes hosszában a Bodrogtúró képezi a határát és keletről is mindösszesen két település Zalkod és Viss fekszik a site közelében. Ezek közül is csak Viss településről nyúlik be egy mintegy 2km hosszan aszfaltozott út. Ez kívül az északi részen a terület keleti határát képező Bodrogtúró bal parti gátja burkolt részben. A terület úthálózatát a vízállás függvényében járható, többé-kevésbé változó nyomvonalú földutak alkotják. A terület keletről Zalkodon és Vissén át, míg nyugatról a tokaji, bodrogtúrói és olaszliszka kötelek kompkon át tart kapcsolatot az országos úthálózattal. A területen vasúti közlekedés nincsen.

A területen magasfeszültségű elektromos távvezeték két helyen húzódik. Egyrészről Sárospatak és Bodrogtúró külterületi határán (a site „legkeskenyebb” részén), a Bodrogtúró folyón keresztül mintegy 400m hosszan, és Sárospatak külterületének déli végén mintegy 800m hosszan szintén a folyón keresztül húzódik. Egyéb közműhálózat a Natura2000-es területet nem érinti.

2. Felhasznált irodalom

Bölöni, J., Molnár, Zs., Kun, A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. A hazai vegetációtípusok leírása és határozója. ÁNER 2011. MTA ÖBKI, pp. 441.

Buza E., Demény F., Müller T. (2014): A rétcsík; In: Veszélyeztetett lápi halak megóvása szerk. Müller T. pp. 179-239

Dövényi, Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, pp. 876.

Haraszthy, L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértességi Közalapítvány, Csákvár, pp. 955.

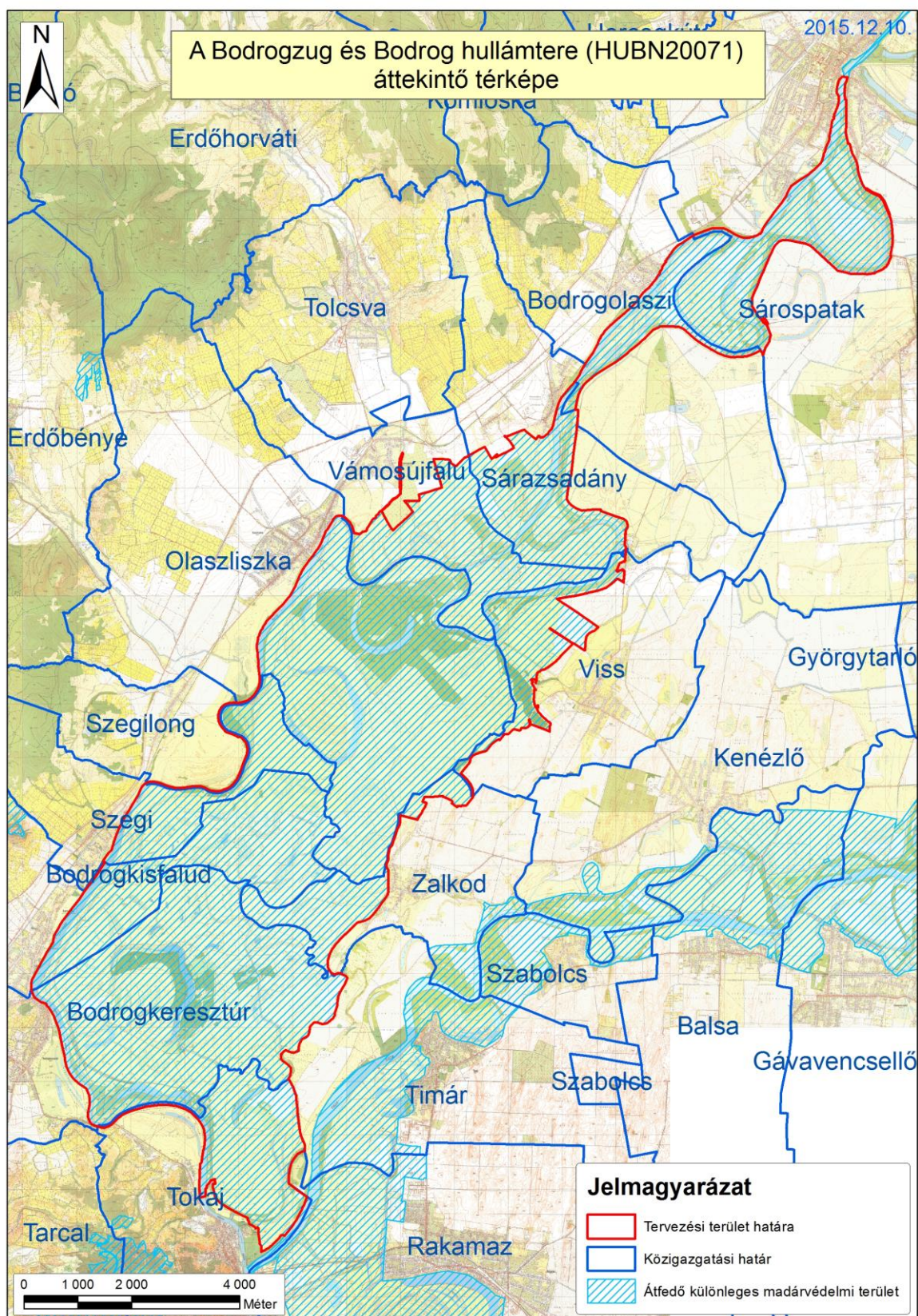
Huber, A. (2008): Adatok Északkelet-Magyarország Odonata faunájához III. – Folia Historico-naturalia Musei Matraensis, 32: 93-102.

Puky, M. (2003): Gemenc herpetológiai jelentősége és a Délkelet-Dunántúl kétéltű-hüllő ponttérképezésének eredményei. Élet a Duna árterén természetvédelem sokszemközt –konferenciakötet

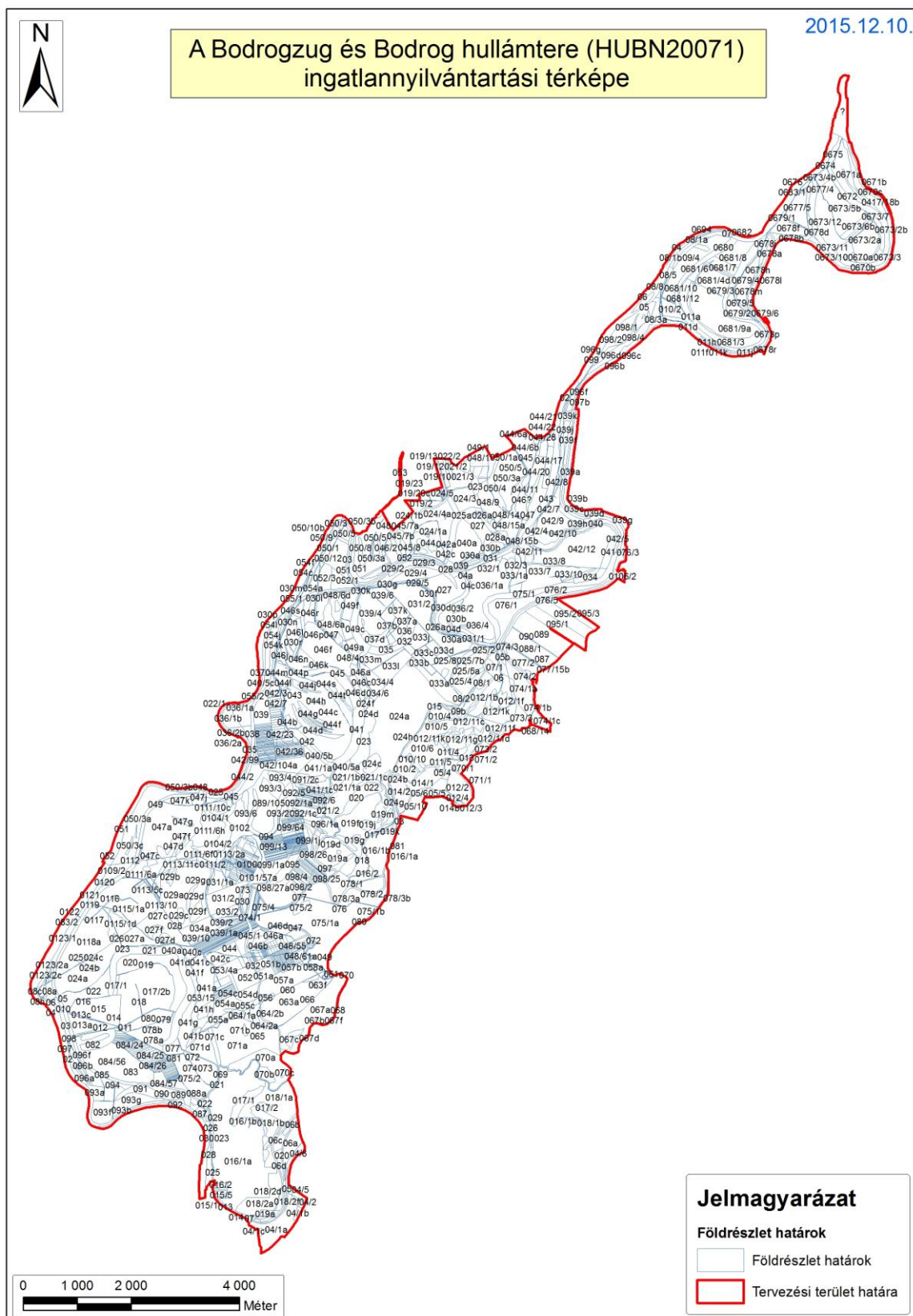
Szepesi Zs., Harka Á. (2013): A bolgár törpecsík (*Sabanejewia bulgarica*) élettartama és növekedése a Tarnában jelölés visszafogási adatok alapján. *Pisces Hungarici* 7: 45-52

3. Térképek

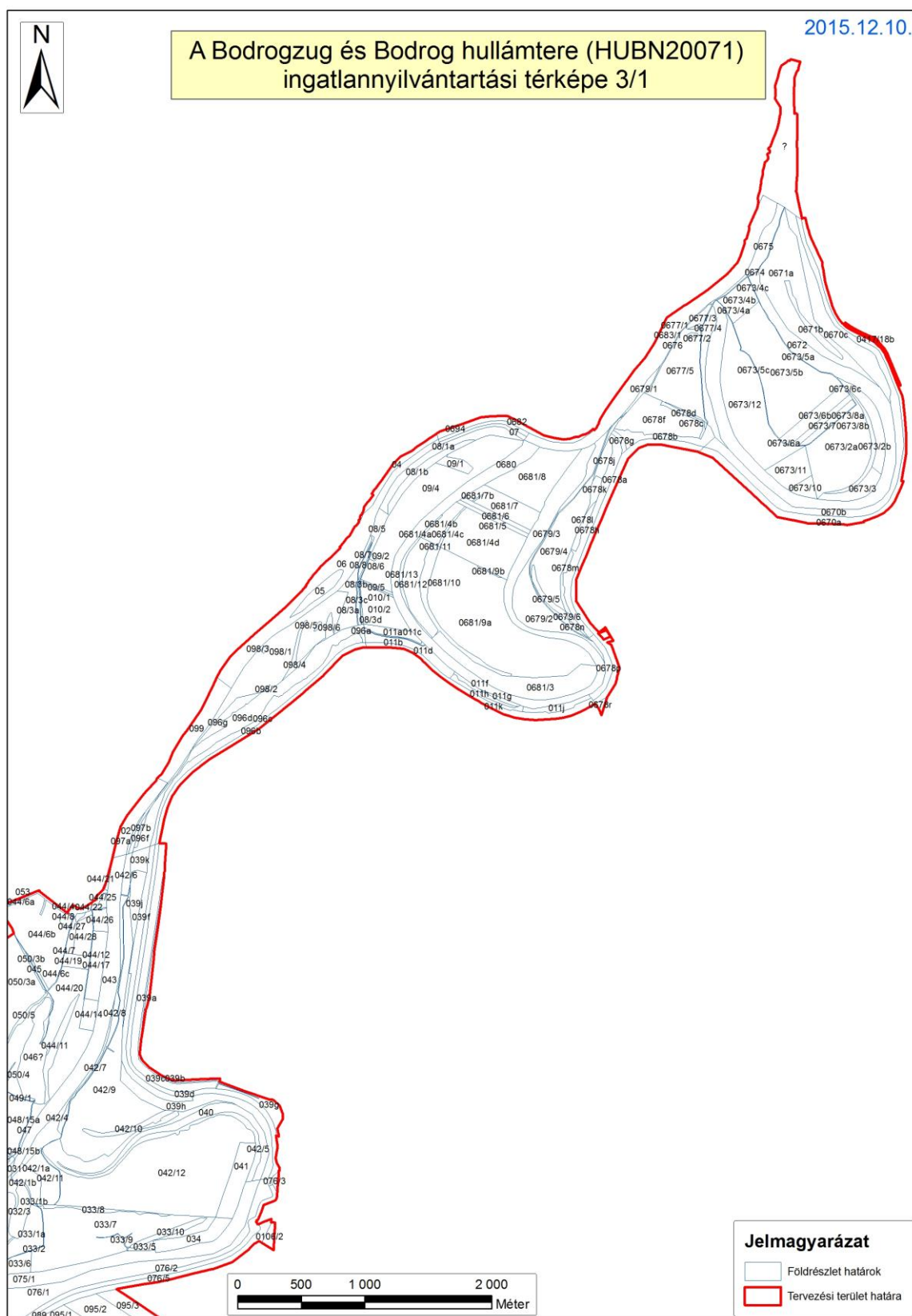
- 1) A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 3) A tervezési terület művelési ág megosztási térképe
- 4) A tervezési terület erdészeti térképe
- 5) Az országos ökológiai hálózat térképe
- 6) A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)
- 7) A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura) élőhelytérképe

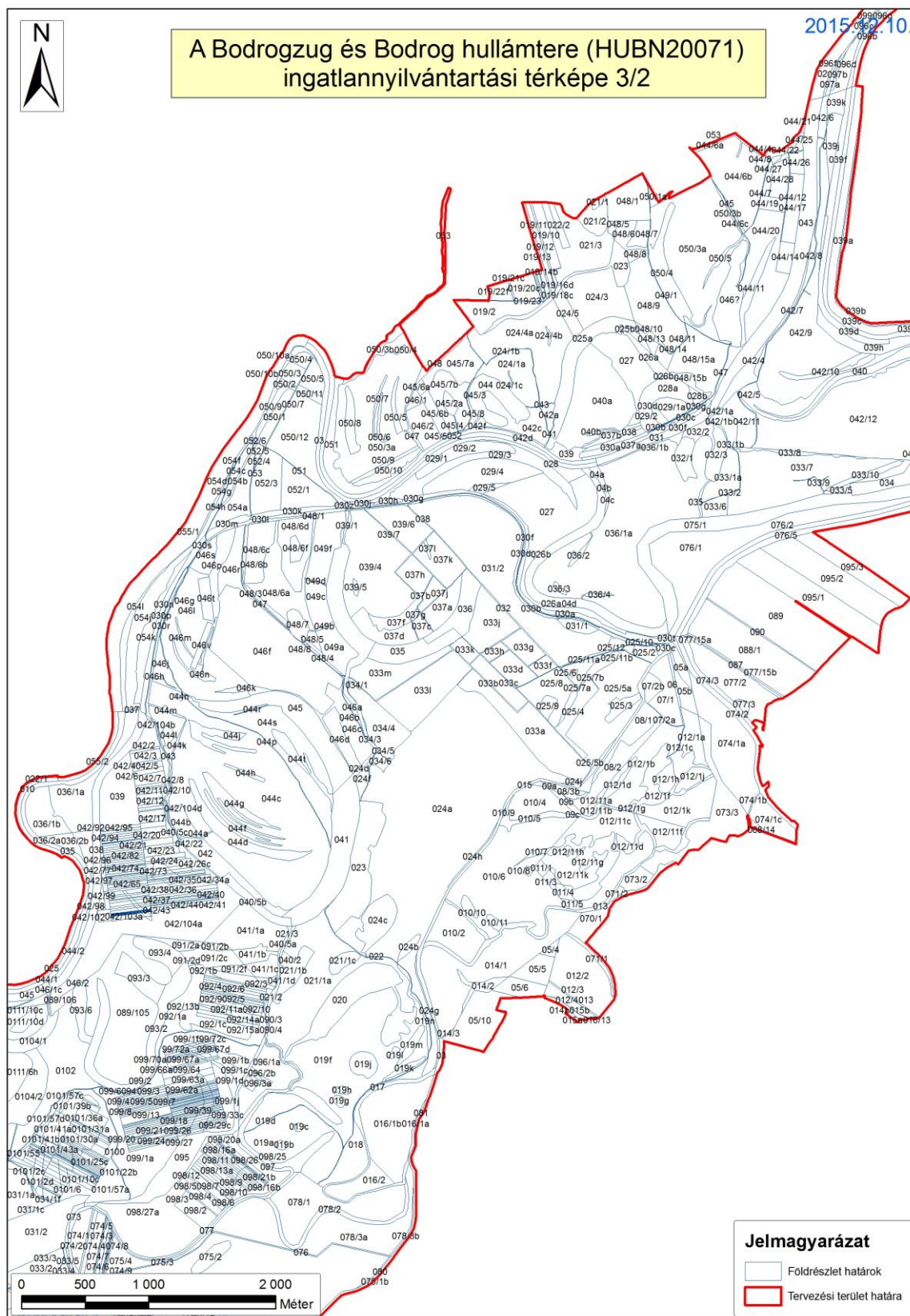

4. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe (2015)

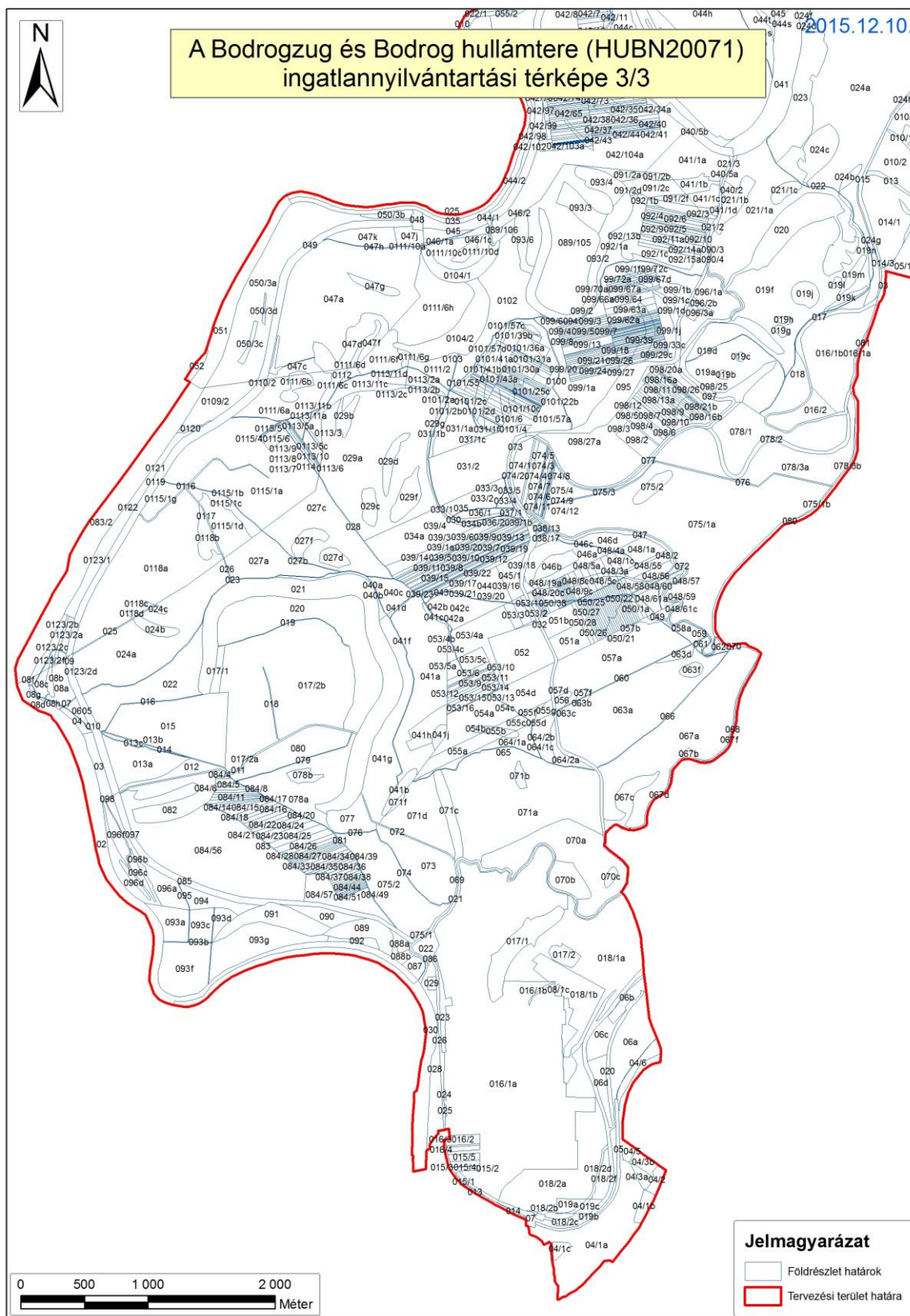

5. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási (áttekintő) térképe (2015)

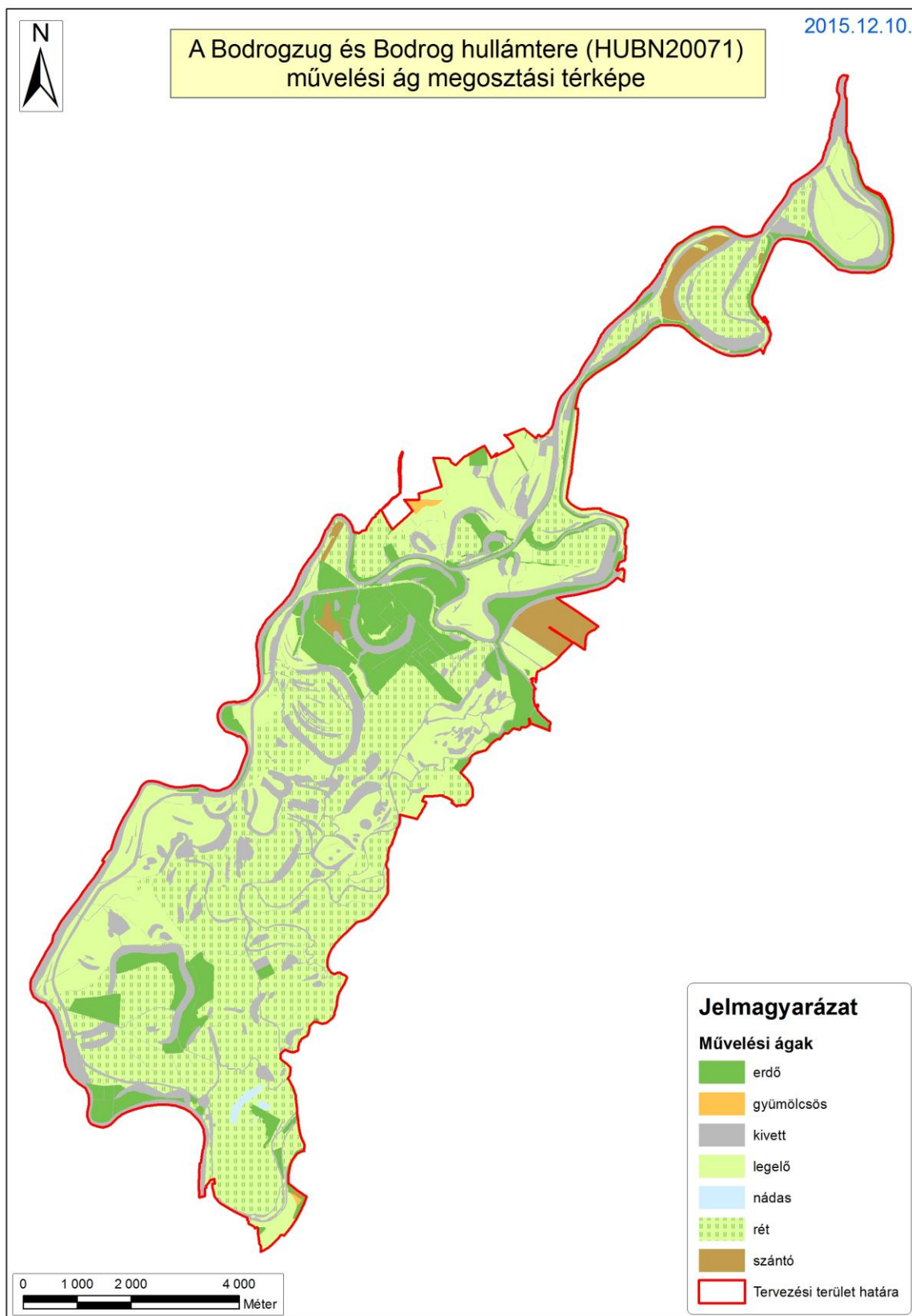

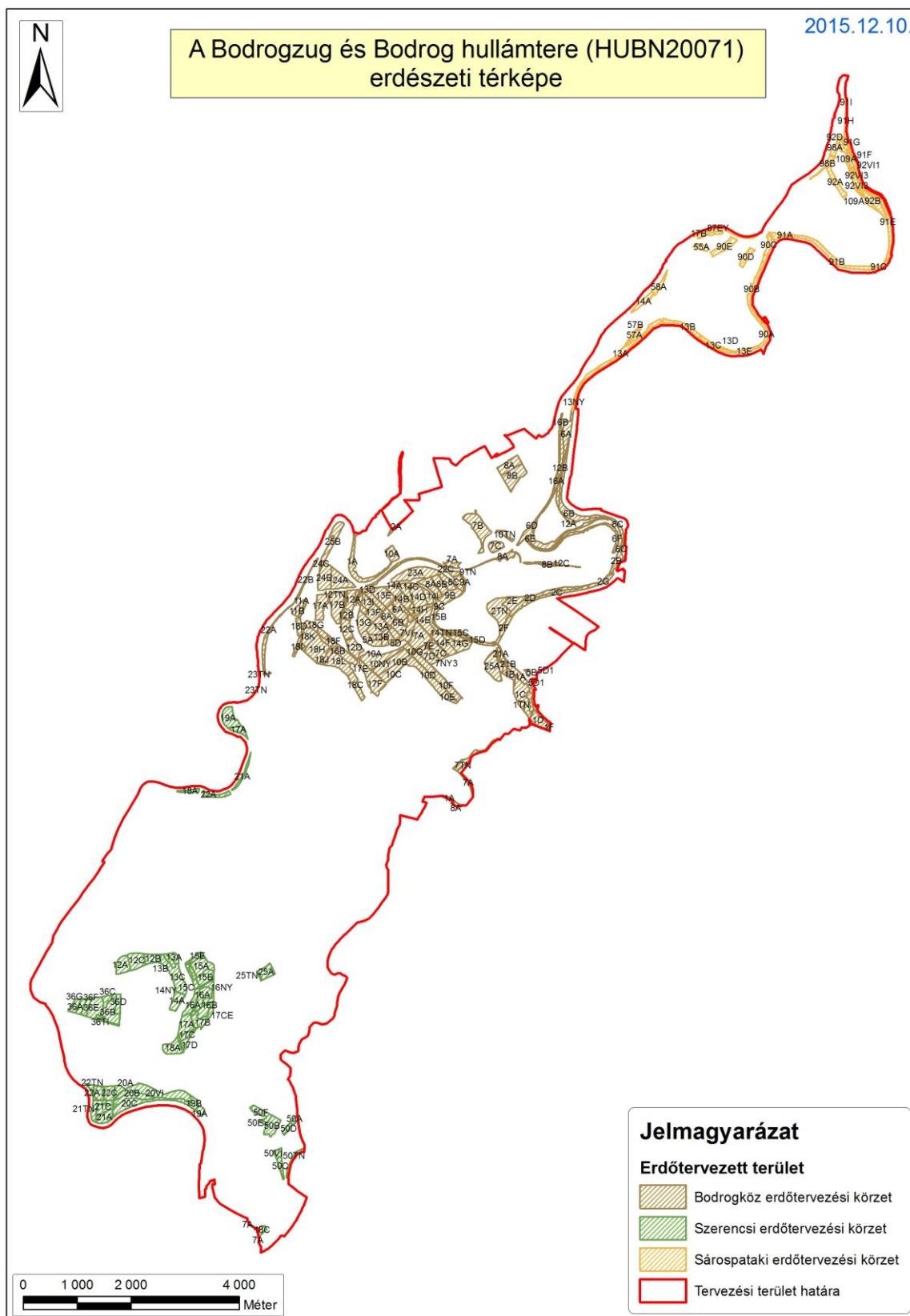
7. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási részletező térképe 3/2 (2015)

8. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási részletező térképe 3/3 (2015)

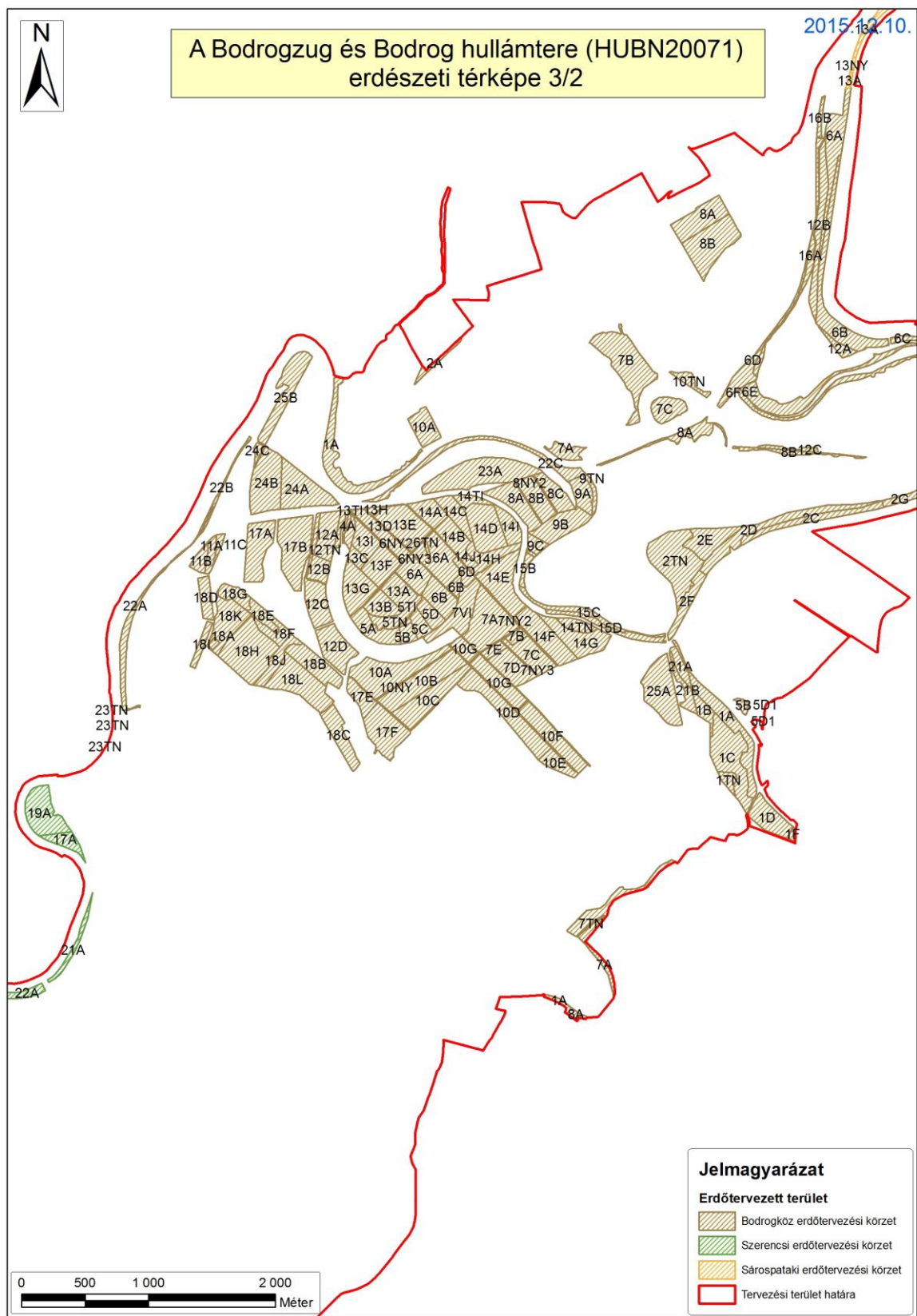

9. ábra: A tervezési terület művelési ág megosztási térképe (2015)

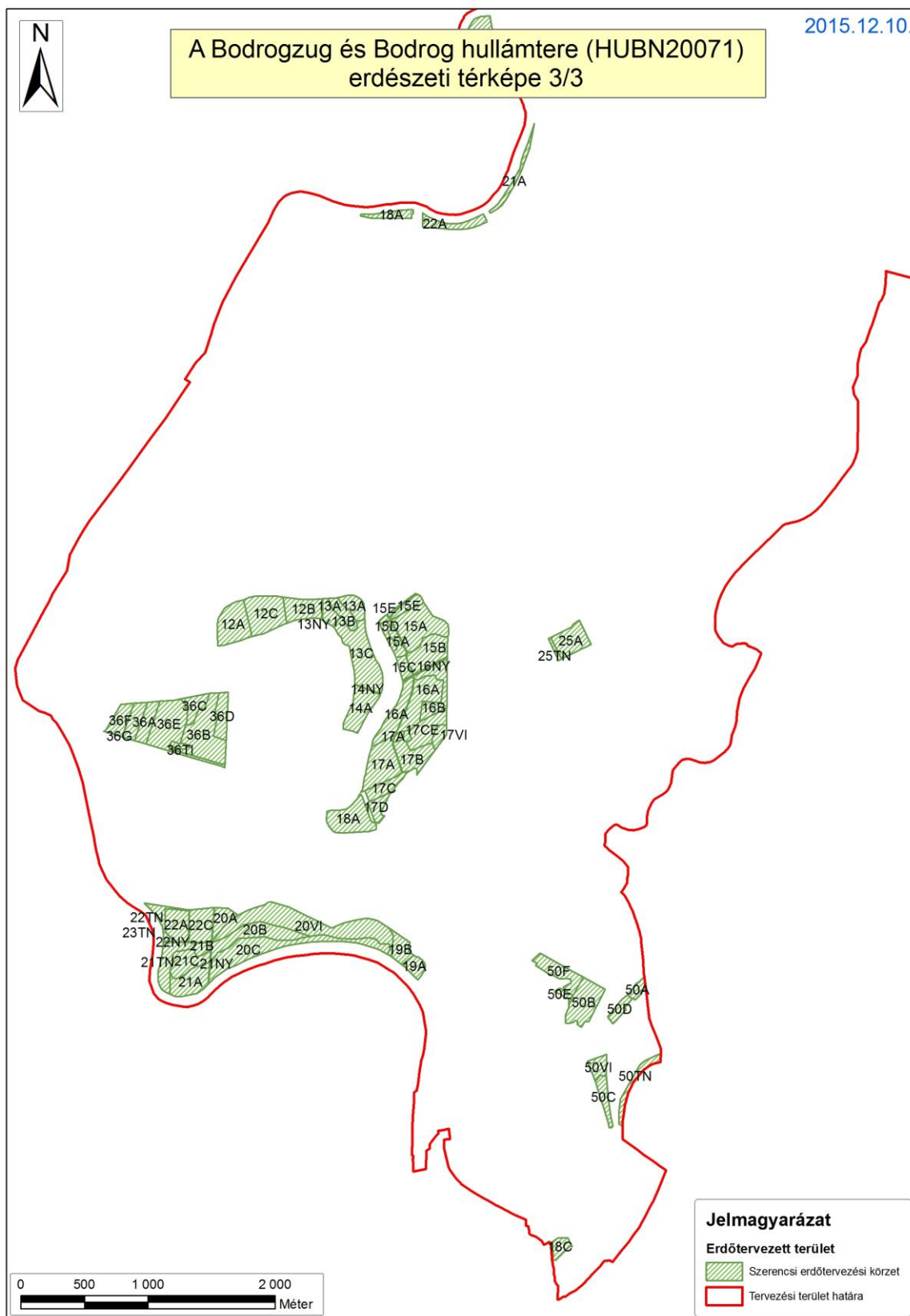

10. ábra: A tervezési terület erdészeti (áttekintő) térképe (2015)

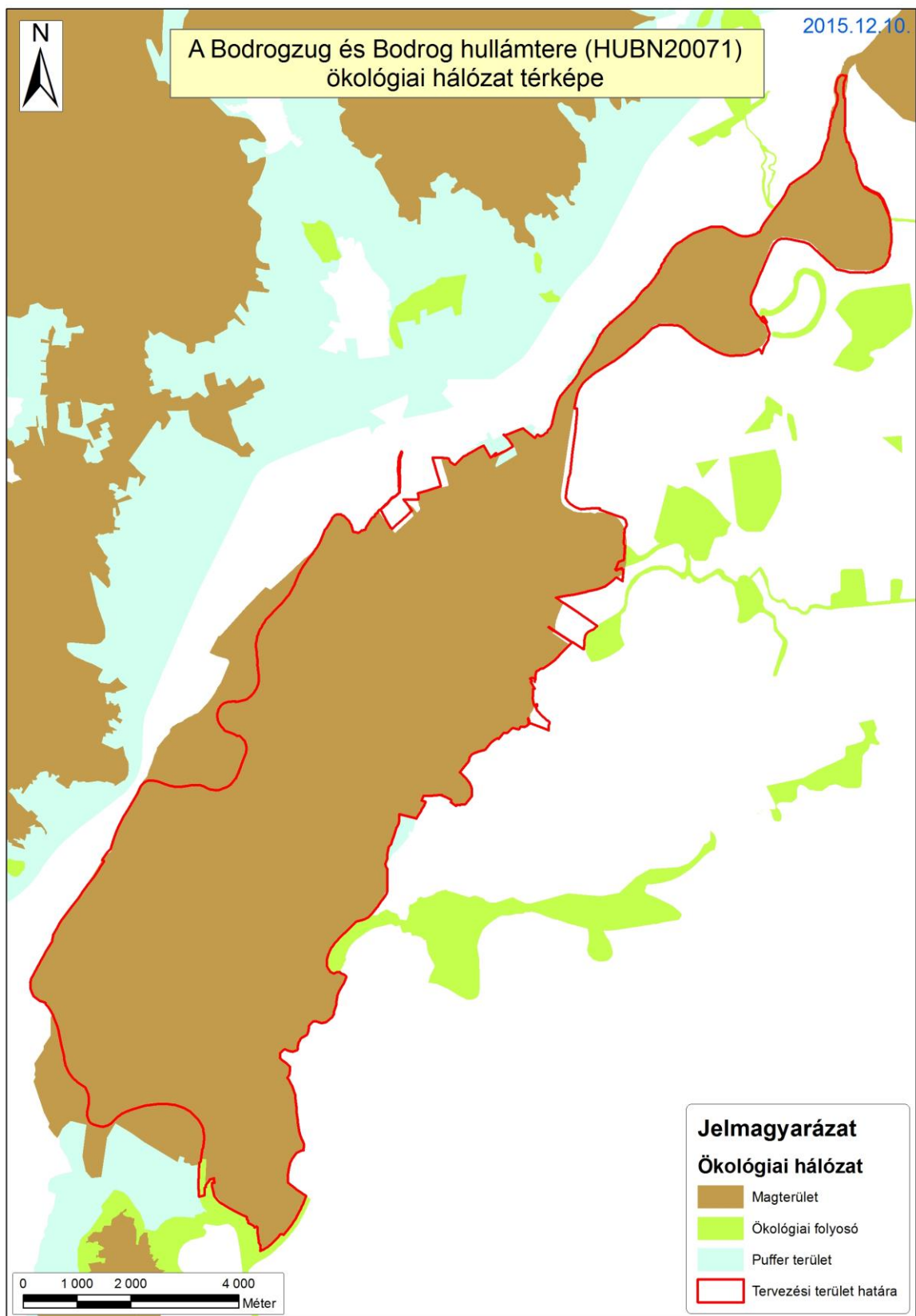

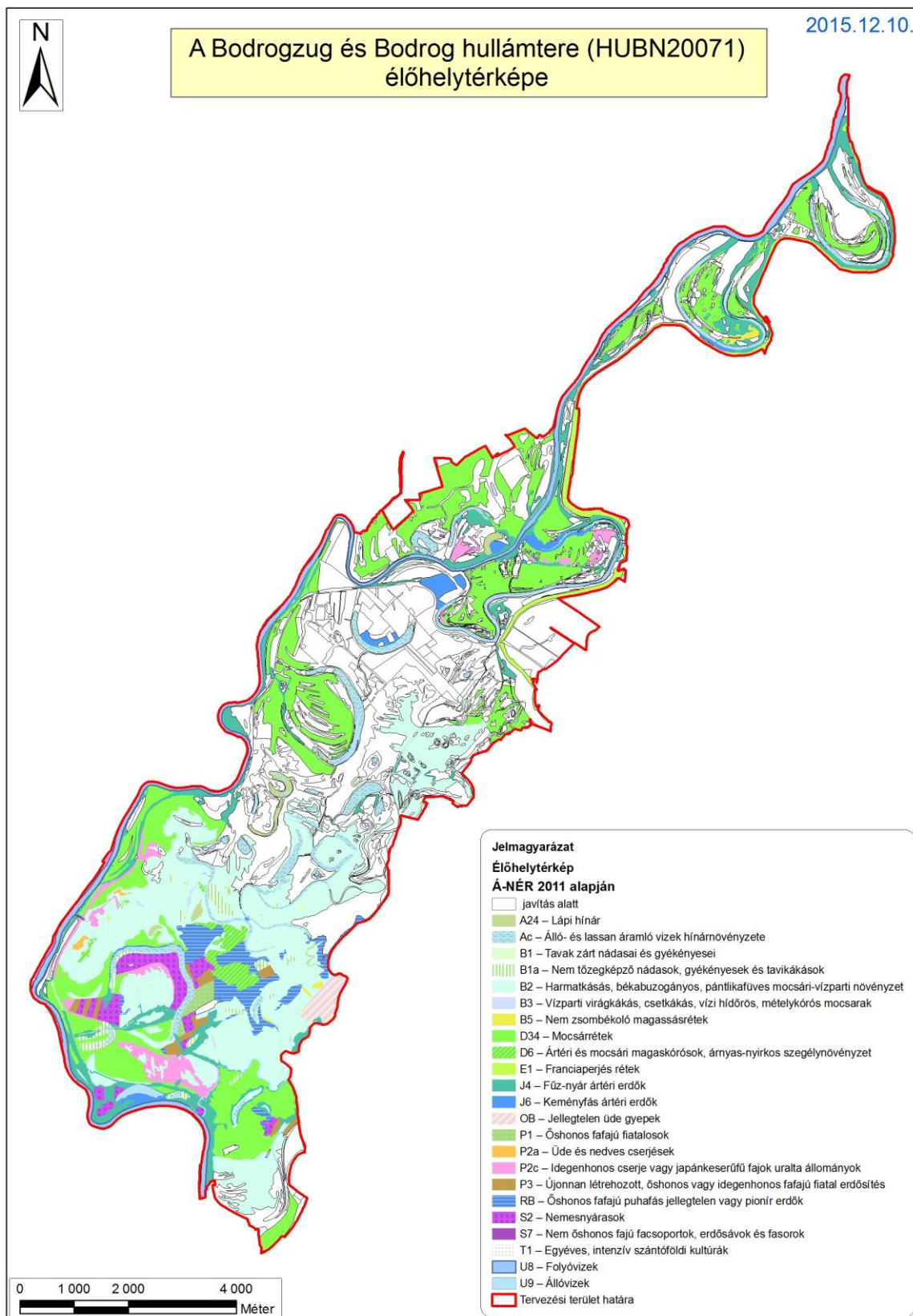
12. ábra: A tervezési terület erdészeti részletező térképe 3/2 (2015)

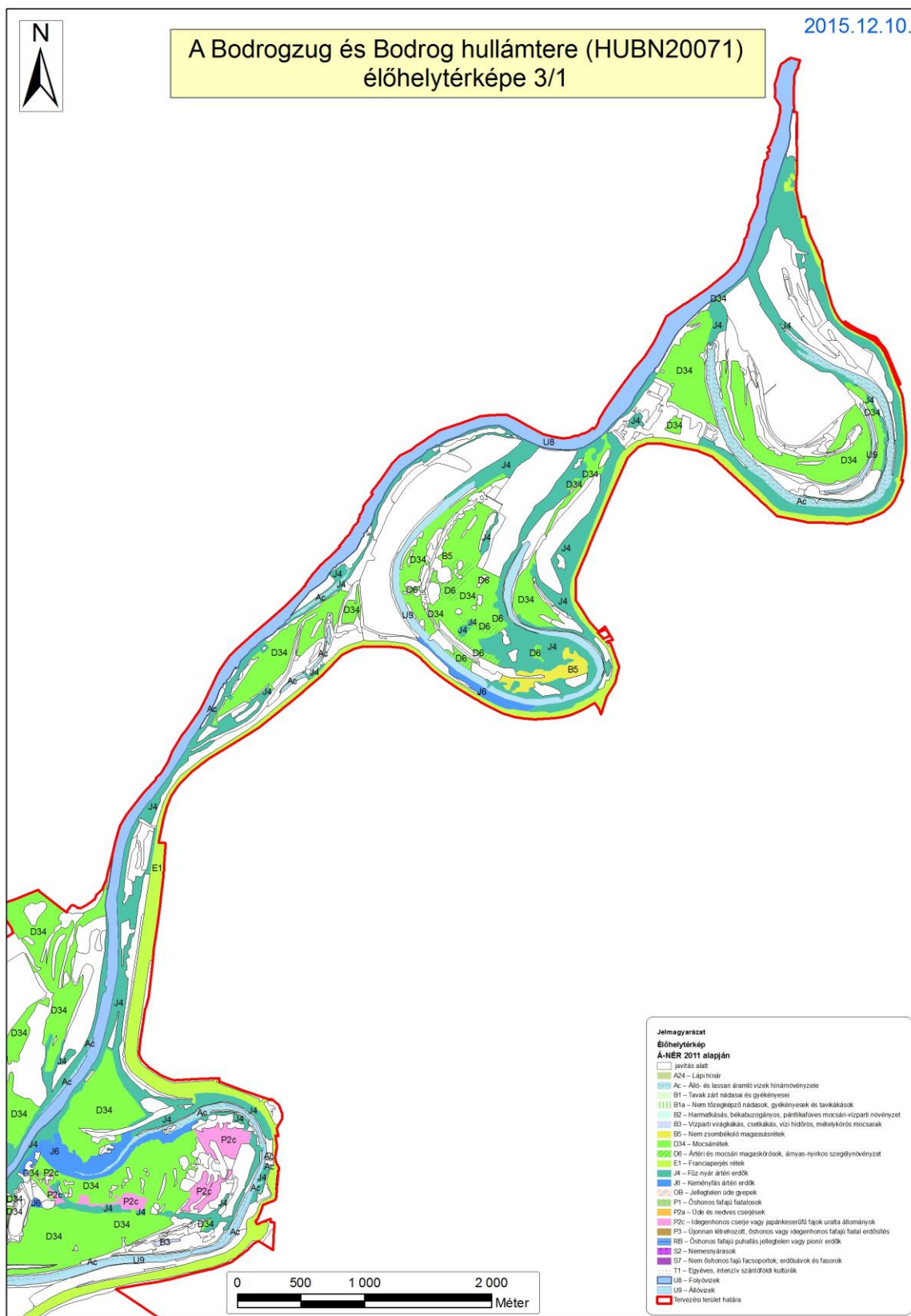
13. ábra: A tervezési terület erdészeti részletező térképe 3/3 (2015)

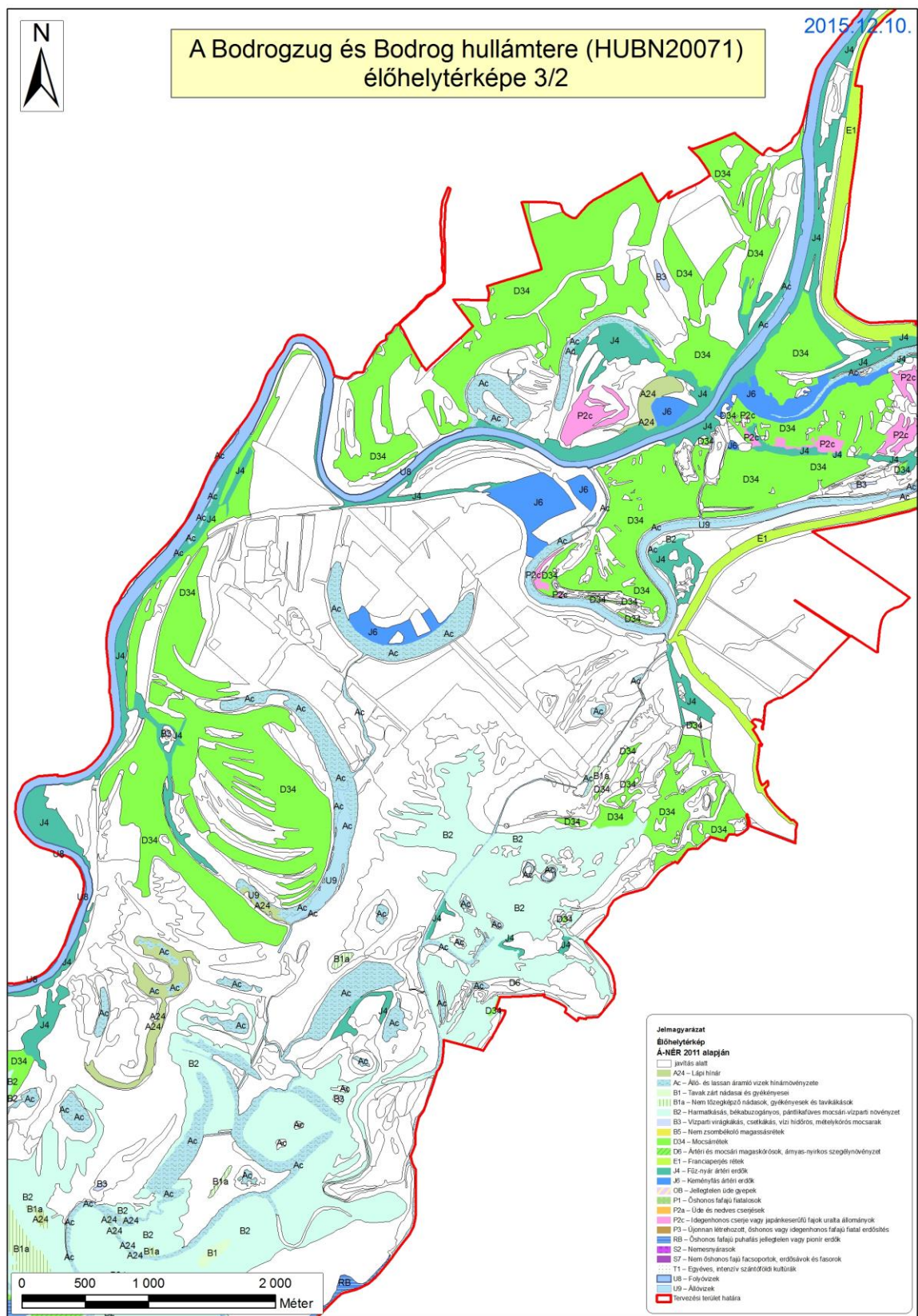
14. ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe (2015)

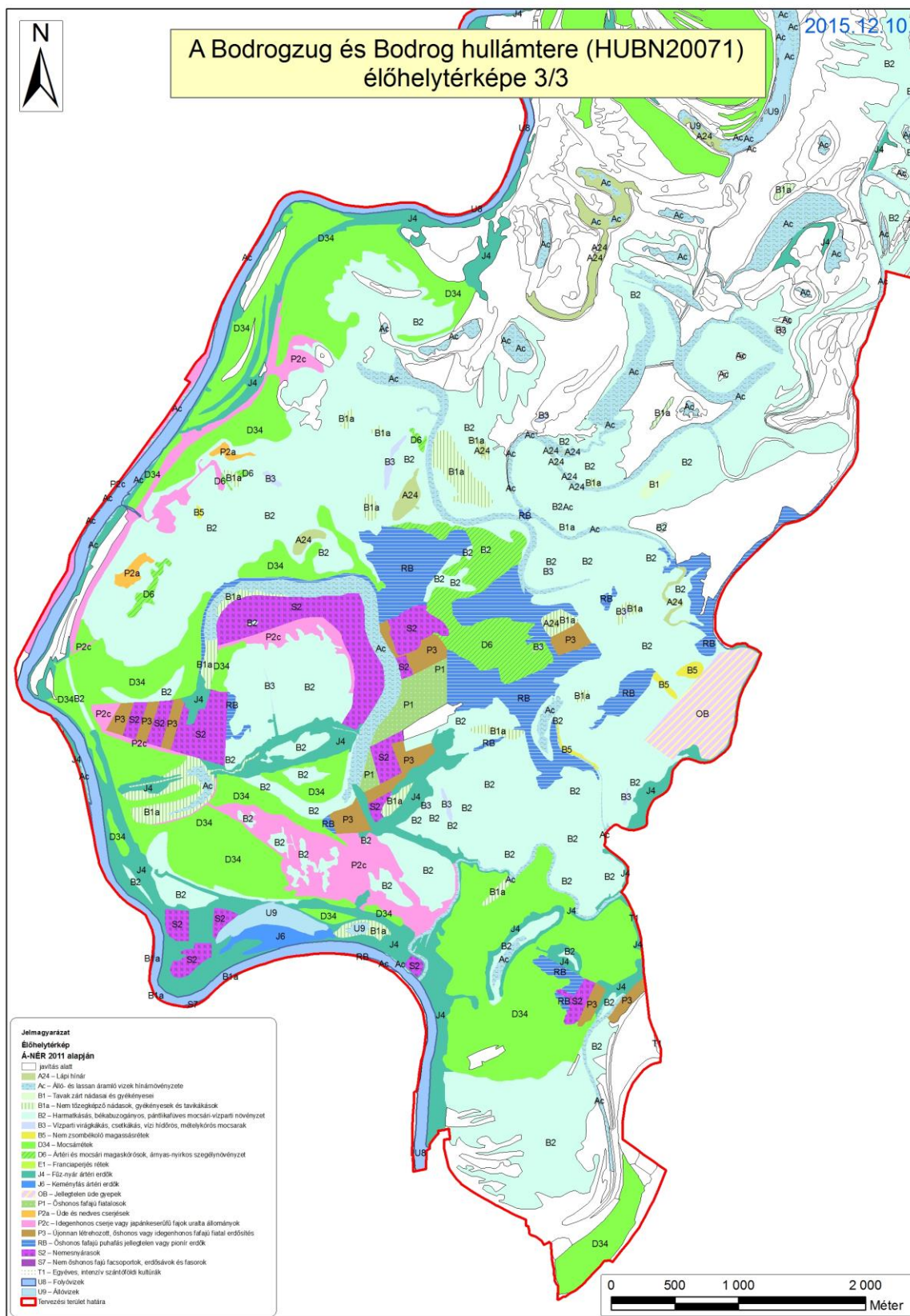
15. ábra: A tervezési terület (áttekintő) élőhelytérképe (2015)

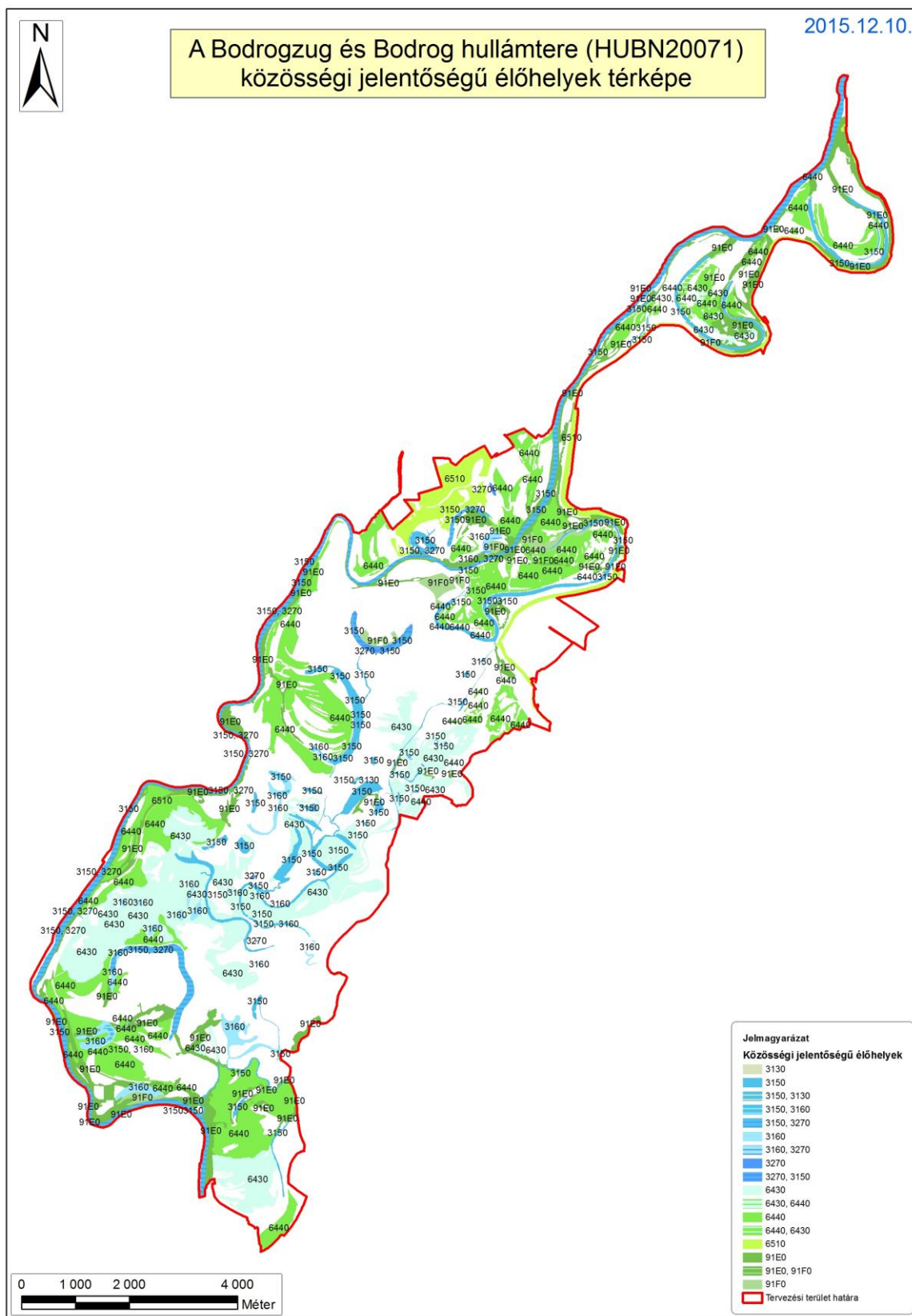
16. ábra: A tervezési terület részletező élőhelytérképe 3/1 (2015)

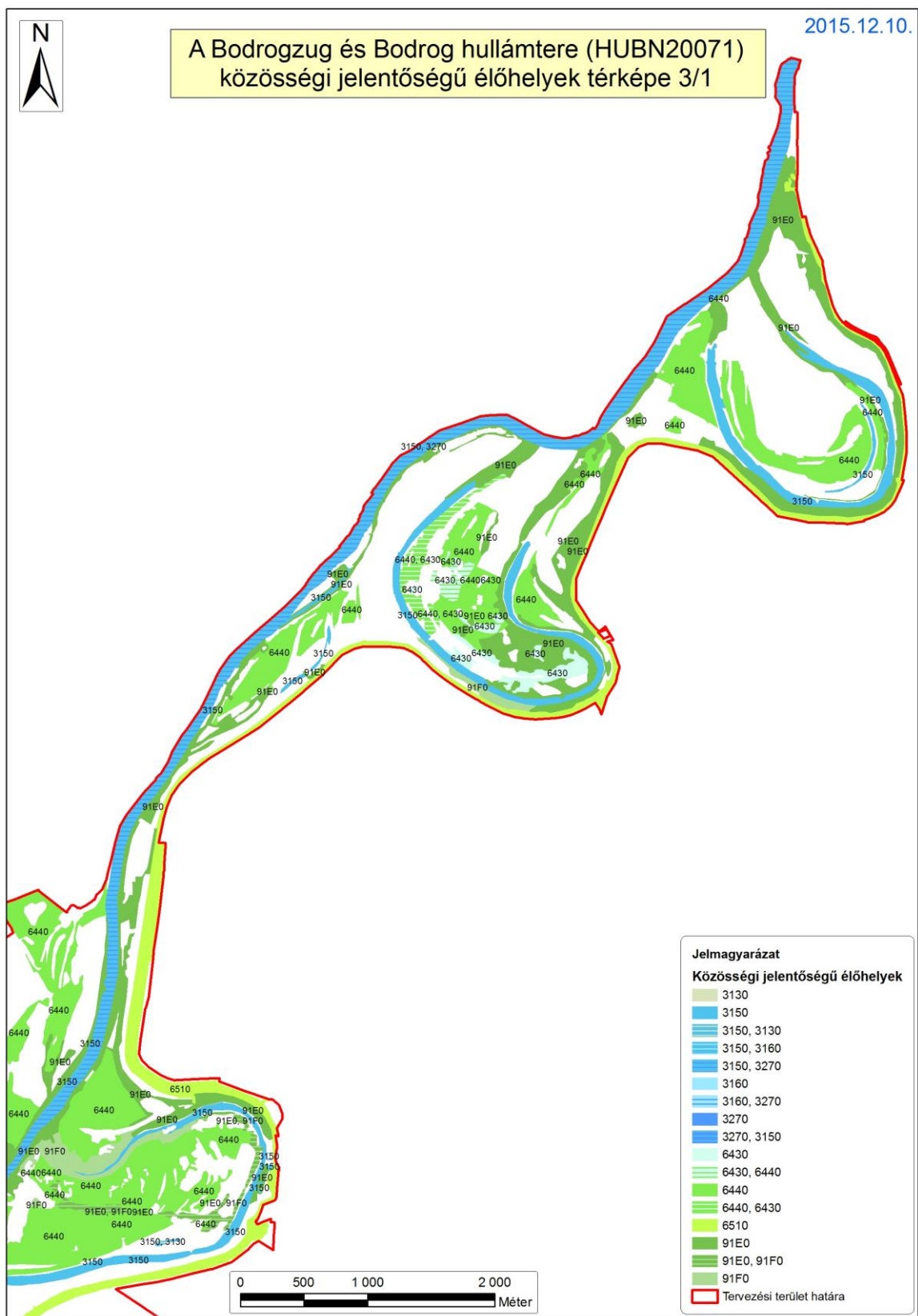
17. ábra: A tervezési terület részletező élőhelytérképe 3/2 (2015)

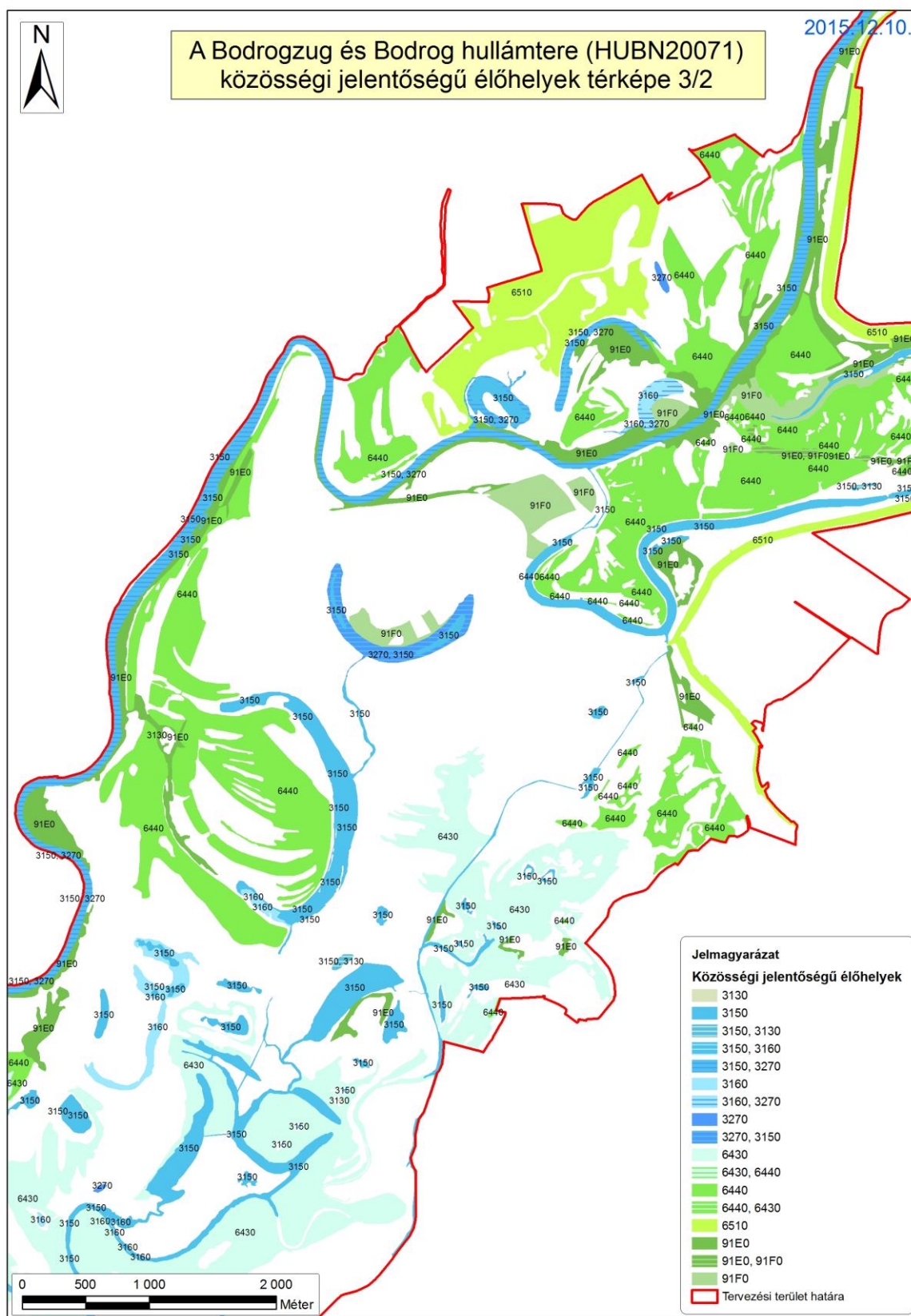
18. ábra: A tervezési terület részletező élőhelytérképe 3/3 (2015)

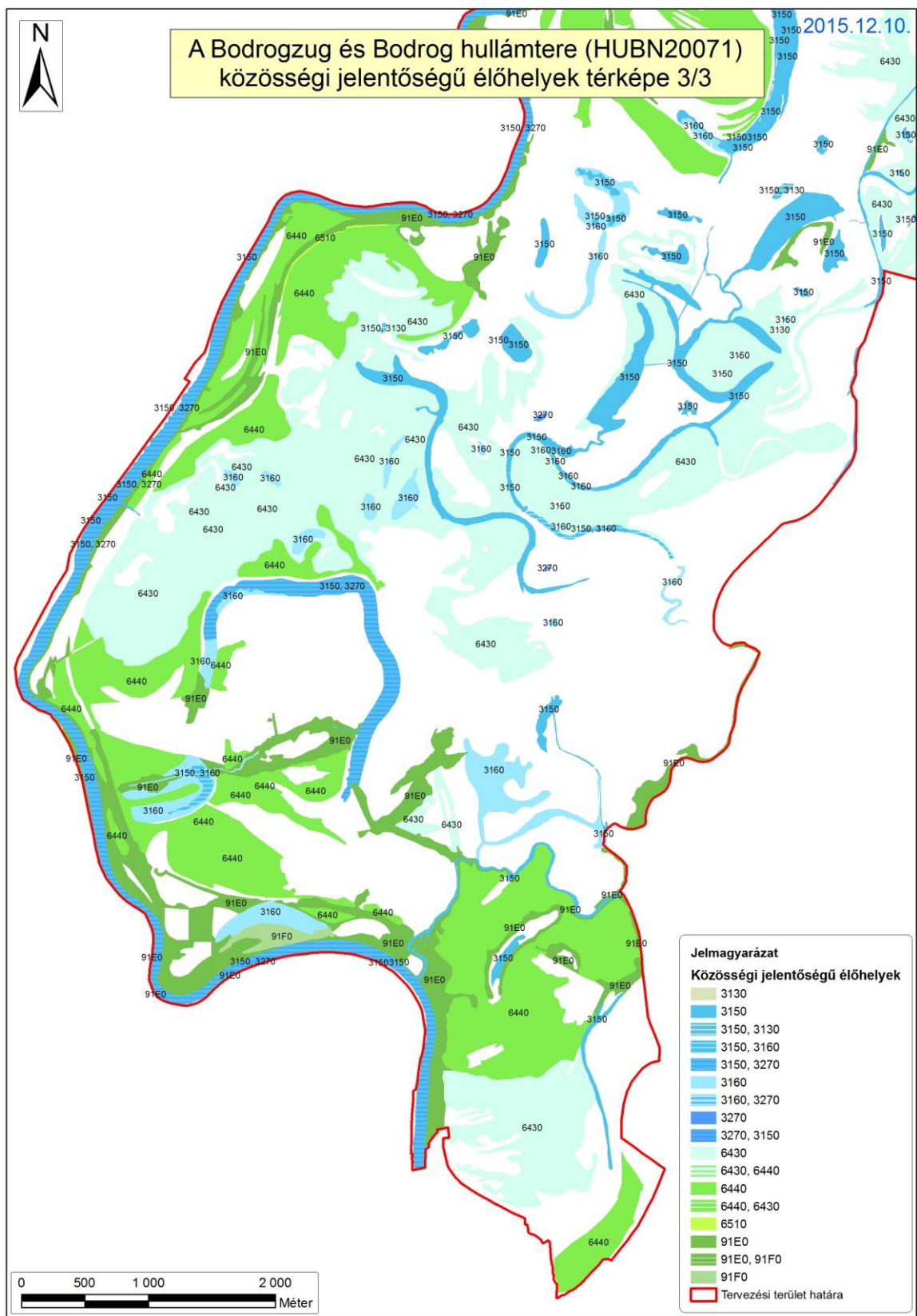
19. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű élőhelyeinek (áttekintő) térképe (2015)

20. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű élőhelyeinek részletező térképe 3/1 (2015)

21. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű élőhelyeinek részletező térképe 3/2 (2015)

22. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű élőhelyeinek részletező térképe 3/3 (2015)